

A stylized illustration of a man with a long white beard and a large, striped turban riding a brown and white donkey. The man is wearing a black robe. The background features rolling green hills, a blue sky with a single green tree on the left, and a blue sky with decorative patterns on the right. The ground is covered with small brown flowers.

Nasr-en-din Hotza

ΕΥΤΡΑΠΕΛΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Μετάφραση
Κώστα Τρικογλίδη

Nasr-en din Hotza

**ΕΥΤΡΑΠΕΛΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ**

Μετάφραση
Κώστα Τρικογλίδη

«Οι Ευτράπελες Ιστορίες του Ναορ-εν-ντιν Χότζα»

Μετάφραση, Κώστας Τρικογλίδης

Σεπτέμβριος 2013

Επιμέλεια έκδοσης:

schooltime.gr

Εκπαίδευση & Πολιτισμός

Τηλ.: 6977554086

e-mail: info@schooltime.gr

website: www.schooltime.gr

Το ψηφιακό βιβλίο διανέμεται ελεύθερα

The Project Gutenberg EBook of Nasr-en-din Hotza Funny Stories, by Various

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Nasr-en-din Hotza Funny Stories

Author: Various

Translator: Kostas Trikoglidis

Release Date: July 2, 2012 [EBook #40123]

Language: Greek

Character set encoding: UTF-8

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK NASR-EN-DIN HOTZA
FUNNY STORIES ***

Produced by Sophia Canoni. Thanks to George Canonis for his major work in proofreading.

Note: The tonic system has been changed from polytonic to monotonic, otherwise the spelling of the book has not been changed. Footnotes have been converted to endnotes.//Σημείωση: Ο τονισμός έχει αλλάξει από πολυτονικό σε μονοτονικό. Κατά τα άλλα έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του βιβλίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ "ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΡΓΑ,, αριθ.48

ΟΙ ΕΥΤΡΑΠΕΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΤΟΥ
ΝΑΣΡ-ΕΝ-ΝΤΙΝ ΧΟΤΖΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΑΒΙΚΟ
ΚΩΣΤΑ ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΘΗΝΑΙ

1921

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζα είναι δημοτικώτατος σ' όλους τους Ανατολικούς λαούς, συνεπώς και σ' εμάς τους Έλληνες. Τ' ανέκδοτά του, τ' αστεία του, οι ιστορίες του, οι παροιμίες του φέρονται από στόμα σε στόμα. κι' αποτελούν, οίωνει, την λαϊκήν σοφίαν. Μ* όλο το άβαθό τους – πολλές φορές – και την ανοησία τους, ο λαός βρίσκει πάντα την κατάλληλη ευκαιρία να τις εφαρμόση και να δώση σ' αυτές πλάτος εννοίας και φιλοσοφική βαθύτητα. Πόσες φορές – μιλώντας με ανθρώπους του λαού, δεν ακούς το στερεότυπο «Μια φορά ο Στρατηχόντζας . . . .» Γιατί στο στόμα του λαού, που έχει την ιδιοφυΐα όλα τα ξενικά ονόματα να τα συμμορφώνη με τη φθογγολογία του και με το τυπικό του, το αραβικό όνομα **Νασρ-εν-Ντιν Χότζα** (που αραβικά σημαίνει **Νίκη της θρησκείας**) έγεινε ρωμαίικα, στην αρχή **Ναστρεδίν Χόντζας**, και σιγά, σιγά ξέπεσε σε ποιο ρωμαίικο, **Στρατηχόντζας**.

Ο Στρατηχόντζας, λοιπόν, ήταν ένας από τους πιο αγαπημένους φιλόσοφους του Ελληνικού λαού και τ' ανέκδοτά του, πότε αλλαγμένα σύρριζα και πότε παρατενωμένα σα λάστιχα αλατίζουν και νοστιμίζουν συχνά τις κουβέντες και τις συζητήσεις του λαού μας.

Αν ερωτήσης έναν άνθρωπο του λαού τι ήταν ο Στρατηχόντζας, θα σου πη δίχως δισταγμό:

– Έλληνας! . . .

Ίσως, μάλιστα, να σου προσθέση πως τον είχε γνωρίση κι' ο πάππους του γιατί ήτανε συχωριανός του! Απαράλλακτα όπως και, οι Τούρκοι τον θέλουν Τούρκο με πατρίδα και με τόπο δράσεως πότε το Ικόνιον, πότε την Προύσσα, πότε το Αβρί Σεχίρ κλπ. Ο Τουρκικός λαός πιστεύει, μάλιστα, πως στην Προύσσα υπάρχει ο τάφος του, και τότε δείχνουν κióλας! Οι Πέρσαι τον θέλουν Πέρση, κ' οι Άραβες Άραβα. Τι είνε επί τέλους αυτός ο πολυθρύλητος Χότζας; Είνε απλούστατα, ο λαός ο ίδιος, ο λαός της Ανατολής που δημιούργησε ένα όνομα για να του φορτώση στη ράχη του όλην τη λαϊκή θυμοσοφία. Κι' όταν αμφισβητείται η ύπαρξι του Ομήρου, κι αυτού ακόμα του Σαίξπηρ η ύπαρξι, δεν είνε τόσο σπουδαίο και τόσο αδύνατο ν' αμφισβητηθή και η ύπαρξι ενός αγαθού Χότζα.

Οι ιστορίες του στο Ελληνικό κοινό είνε γνωστές από μια παληά έκδοση της Βενετίας, μετάφραση από το Τουρκικό, όπου ο ανώνυμος μεταφραστής μας παρουσιάζει το Χότζα ως Τούρκο. Προ είκοσι περίπου ετών, έγεινε κ' εδώ μια έκδοση της ανθρωπιάς, σε δύο ή τρία

τυπογραφικά φύλλα, από το μακαρίτη Βασίλειο Κάνδη, αρχιλογιστή του Κεντρικού Πρακτορείου των Εφημερίδων. Στη μετάφρασί του αυτή, ο μακαρίτης Κάνδης υπεστήριζε πως έδινε τους αληθινούς μύθους «του Τούρκου Αισώπου».

Ως τόσο και μ' όλη τη βεβαίωσι του Κάνδη, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας δεν ήταν Τούρκος, ούτε οι ιστορίες του είνε τούρκικες. Τον ευτράπελον αυτόν τύπο του λαϊκού σοφού, τον έχουν, και τον θέλουν δικό τους – όπως είπα παραπάνω – και οι Πέρσες και οι Άραβες, και τον συναντούμε σε πολλά αρχαία λαϊκά βιβλία των δύο αυτών λαών, όπως λ.χ. στις «Χίλιες και Μια Νύχτες» στο «Περσικό Μυθολόγιο», που είνε κάτι παραπλήσιο με τη «Χαλιμά», και σε πολλά έργα ξακουστών ποιητών, γραμμένα σ' εποχή που οι Τούρκοι δεν είχαν ακόμα φιλολογία.

Σ' όλα τα έργα αυτά, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας είνε άλλοτε ο τύπος. ο μωρός και, συγχρόνως, πανούργος, ο απλοϊκός, συγχρόνως, και κατεργάρης, δόλιος και μουζαβίρης, άλλοτε ο τύπος του αγράμματος και αμαθούς δασκάλου και ιερωμένου που κάνει πως όλα τα ξέρει και από την αμάθειά του είνε καταδικασμένος πάντα να πέφτη σε γκάφες και να γίνεται γελοίος – ιδιότητες που απέδιδαν εκείνην την εποχή στους Τούρκους οι Άραβες και οι Πέρσες. Αυτοί, λαοί προωδευμένοι, τότε ραφιναρισμένοι και τετραπέρατοι, δεν παρέλειψαν να πλουτήσουν τη φιλολογία τους με πλήθος πνευματώδεις ιστορίες, όπου ζωγράφιζαν τις πνευματικές ατέλειες των Τούρκων, λαού αμαθούς και αξέστου, τον οποίον είχαν κατακτήσει τότε, και με πολόν κόπο τον διαπαιδαγωγούσαν, ένεκα ακριβώς της πουνταλωσύνης του, και για τον οποίον έτρεφαν, και μπορώ να πω, και τρέφουν ακόμα, μια φυσική αντιπάθεια.

Για τούτο, συχνά, μέσα στις «Χίλιες και Μια Νύχτες» στο μεγάλο αυτό μνημείο της Αραβικής Φιλολογίας και σ' άλλα, παρόμοια, βλέπομε πλήθος τέτοιες κωμικές ιστορίες που ο γελοίος ήρωας τους είνε: «Ένας Τούρκος, αμούστακο παλληκάρι, ... ή «Ένας Τούρκος Σέχος (γέρος ιερωμένος) με θεόρατο σαρίκι . . . . ή «Ένας Τούρκος που έκανε το δάσκαλο του Νόμου και της Θρησκείας . . .» κτλ. κτλ. Κατ' αυτόν τον τρόπο αρχίζουν πολλές ιστορίες του παρόντος τόμου, στο βιβλίο της «Χαλιμάς», όπως παρ. χαρ. η υπ' αριθμ. 8, «ο Χότζας . . . ξεμαυλιστής» (Χίλιες και Μια Νύχτες: 385η νύχτα) η υπ' αριθ. 13, «Ο Γάιδαρος που . . . δε γίνεται άνθρωπος» (383η νύχτα), η υπ' αριθ. 17. «Η ιστορία του Ψαριού» (393η νύχτα) κτλ. κτλ. ενώ πάλι, άλλες, που στις «Χίλιες και Μια Νύχτες» αναφέρονται σε πρόσωπα ιστορικά, πριελήφθησαν στο βιβλίο του Χότζα και παρουσιάστηκαν σαν επεισόδια που συνέβησαν σ'

αυτόν, όπως λ. χ. η υπ' αριθ. 18, «Η Συνταγή» (395η Νύχτα) που στη «Χαλιμά» αναφέρεται ως επεισόδιο του περιφήμου Χαλίφη της Βαγδάτης Χιρούν-ερ-Ρασσίντ και του βεζύρη του Γκάαφαρ του Βαρμεκίδη, μ' έναν από τους Βεδουΐνους της ερήμου, που είνε ξακουστοί για την ελευθεροστομία τους.

Αργότερα, τον 17ον ή 18ον αιώνα, κάποιος Άραβας, άγνωστο ποιος, συνέλεξε από τη «Χαλιμά» από το «Περσικό Μυθολόγιο» και άλλες αραβικές και περσικές πηγές, τις ευτράπελες αυτές ιστορίες και τις μετάφερε ή ολόκληρες όπως ήταν, ή συντομευμένες, (παίρνοντας μόνο αποσπάσματα αυτών, που αποτελούν στα μακρά εκείνα ιστορήματα, απλά επεισόδια – κι' αυτές είνε οι περισσότερες) σε ξεχωριστό βιβλίο, βάζοντας για γενικό ήρωά τους ένα μόνο πρόσωπο τον *Νασρ-εν-Ντιν-Χότζα*, ή, ακριβέστερον, *Γκόχα* λέξι που σημαίνει τον εγγράμματο, τον άνθρωπο του Νόμου και της θρησκείας, μα, που αποδίδεται γενικώς ως τίτλος σε ανθρώπους ελαφρόμυαλους κι' απλοϊκούς. Αυτά τα *Ναουάντιρ ελ Γκόχα* («Τα παράξενα και κωμικά ιστορήματα του Γκόχα») είνε πολύ διαδεδομένα στην Ανατολή, ιδίως στη Συρία και Αίγυπτο, όπου αριθμούν χιλιάδες λαϊκών εκδόσεων και όπου διαβάζονται από τους εντοπίους, χωρίς ποτέ αυτοί να κουράζονται.

Αργότερα, ακόμα, οι Τούρκοι μετέφρασαν ένα μεγάλο μέρος απ' αυτά στη γλώσσα τους, και έκαναν, όπως είπα, τον ήρωα τους δικό τους, μεταφέροντας ακόμα και τον τόπο της δράσεώς του στη Μικρά Ασία.

Πριν κλείσω τις πεταχτές αυτές σημειώσεις μου, οφείλω να προσθέσω, ότι στην αραβική έκδοσι που ακολούθησα, υπάρχουν και άλλα ανέκδοτα πολλά του Χότζα, πενήντα περίπου τον αριθμό, που θεώρησα περιττό να συμπεριλάβω στη μετάφρασι τούτη, γιατί μερικά απ' αυτά είνε απλώς ελαφρές παραλλαγές άλλων, και θάταν παράλογη η επανάληψί των, άλλα είνε πολύ ανόητα και ανάλατα, και θα κούραζαν τον αναγνώστη, και άλλα, τέλος, είνε πάρα πολύ «ελεύθερα» και μπαίνουν στον κύκλο του Αισχρού και του Ανηθίκου, και δεν θα ήθελα η μετάφρασί μου ν' αποκλεισθή από την κοσμία και ηθική ελληνική οικογένεια.

Αθήνα, Νοέμβριος 1921.

Κ. Τρικογλίδης.

**ΟΙ ΕΥΤΡΑΠΕΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ
ΤΟΥ
ΝΑΣΡ-ΕΝ-ΝΤΙΝ-ΧΟΤΖΑ**

1. – Η ΣΟΥΠΙΑ ΤΗΣ ΣΟΥΠΙΑΣ ΤΗΣ ΧΗΝΑΣ

Μια μέρα, ένας χωρικός έπασε μίαν άγρια χήνα, και την πήγε πεσκέσι του Χότζα. Γιατί είπε μέσα του: «Ποιος ξέρει; Άνθρωπος που ανακατεύεται με τους μεγάλους είναι, και μπορεί, καμμιά ώρα, να τότε λάβω ανάγκη!»

Ο Χότζας δέχτηκε με πολλές ευχαριστίες το δώρο, περιποιήθηκε με τιμή το δωρητή, τότε φιλοξένησε στο σπίτι του, εκείνην τη νύκτα, και μαζί του ευφράνθηκε τη χήνα, που η γυναίκα του την είχε κάνη εξαιρετη σούπα.

Ύστερα από καμιά βδομάδα, ή δυο, ο χωρικός έτυχε να κατεβή στην πόλι, κ' επειδή τον πρόλαβε η νύχτα, πήγε στο σπίτι του Χότζα και χτύπησε την πόρτα:

- Ποιος είναι; ρώτησε ο Χότζας.
- Είμαι ο άνθρωπος που σούφερε τη χήνα.
- Α! Κόπιασε! Κόπιασε!

Και πρόθυμα του άνοιξε την πόρτα, και τον έβαλε στον οντά του και τον εφιλοξένησε με τις ίδιες περιποιήσεις όπως και την πρώτη φορά. Γιατί είπε μέσα του: «Ποιος ξέρει; άνθρωπος φιλότιμος φαίνεται: μπορεί να μου στείλη και κανένα άλλο πεσκέσι απ' το χωριό!»

Ύστερα από κάμποσες μέρες, ήρθαν, ένα βράδυ, στο σπίτι του Χότζα μερικοί χωριάτες, και του ζήτησαν φιλοξενία.

- Ποιοι είσθε σεις; ρώτησε ο Χότζας.
- Είμαστε οι γειτόνοι του ανθρώπου που σούφερε τη χήνα, απάντησαν εκείνοι.

Ο Χότζας τους δέχτηκε με καλωσύνη, τους έβαλε κ' έφαγαν, και τους κράτησε να κοιμηθούν στο σπίτι του, τη νύχτα. Μα, όταν, ύστερα από κάμποσες μέρες, παρουσιάστηκαν κι' άλλοι, κ' είπαν: «Είμαστε οι γειτόνοι των γειτόνων του ανθρώπου που σούφερε τη χήνα!», ο Χότζας

είπε μέσα του: «Βρε, το πράμμα, βλέπω, πάει κορδόνι!» Όμως, δε μίλησε τίποτα, μόνε τους είπε:

– Καλώς ωρίσατε, καλώς ωρίσατε! Κοπιάστε στ' αρχοντικό μου!

Κι' αφού τους κάθισε στον οντά του, κ' έστρωσε το τραπέζι έβαλε μπρος στον καθένα από ένα πιάτο βαθύ, γεμάτο νερό. Οι ξένοι, κοιτάχτηκαν αναμεταξύ τους κ' είπαν:

– Τι είναι τούτο;

– Είναι η σούπα της σούπας της χήνας, καταδεχθήτε την, φίλοι μου! είπε ο Χότζας.

Φυσικά, εκείνοι πήρανε τα βρεμμένα τους και φύγανε κ' έτσι ο Χόντζας γλύτωσε κι' απ' εκείνον που τούφερε τη χήνα, κι' από τους οχληρούς γειτόνους και παραγειτόνους «εκείνου που τούφερε τη χήνα».

2. – Ο ΚΑΛΟΣ ΤΟΠΟΣ

Μια φορά, ο Χότζας ταξιδεύοντας στην Ανατολή έφθασε σε μια πόλι, κ' ενώ τριγυρνούσε στους δρόμους, πέρασε από ένα χαλβατζίδικο, όπου μόλις είχαν φτιάξη χαλβά σιμιγδαλένιο, κ' η μυρουδιά του τόσο τον ελίγωσε, ώστε μπήκε ντουγρού μέσα, κι' άρχισε να παίρνη με τα χέρια του κομμάτια του χαλβά από την πιατέλα και να τα χάφτη.

– Βρε, θεοκατάρατε, τι κάνεις εκεί; φώναξε με οργή ο μάγερας, και πήρε μια μαγκούρα και την κατάφερε στη ράχη του Χότζα, που τώβαλε αμέσως στα πόδια.

Εκείνο το βράδυ, ο Χότζας φιλοξενήθηκε από τον Καδή της πόλεως, που, απάνω στην κουβέντα, έκανε λόγο και για τον τόπο εκείνον, κ' εξεθείαζε τα καλά του.

– Ναι! είπε ο Χότζας επιβεβαιωτικά. Το είδα!

Είπε πολύ καλός αυτός ο τόπος, αφού και το χαλβά τότε φιλεύουνε στον άνθρωπο με ξύλο!. . .

3. ΟΙ ΑΡΕΤΕΣ ΤΟΥ ΓΑΪΔΑΡΟΥ

Ένα πρωί, ο Χότζας κατέβηκε στο παζάρι και παράδωσε τον γαΐδαρό του σ' ένα μεσίτη για να του τον πουλήση.

Σε λίγο, παρουσιάστηκε ένας αγοραστής, που άνοιξε το στόμα του γαΐδαρου για να καταλάβη από τα δόντια του την ηλικία του, μα, κει που παρατηρούσε, ο γαΐδαρος άνοιξε τα σαγόνια του και δάγκασε το χέρι του αγοραστή.

Σε λίγο, παρουσιάστηκε κι' άλλος αγοραστής, που ψηλάφησε του γαΐδαρου τα πεινά και σήκωσε την ουρά του για να ιδή τα μηριά του αν ήταν παχύς, μα, ο γαΐδαρος σήκωσε τα πεινά του πόδια και τούδωσε μια κλωτσά.

Τότε, ο μεσίτης γύρισε στο Χότζα και τούπε:

– Βρε καλέ μου άνθρωπε, πάρε πίσω το γαΐδαρό σου και ξεφόρτωνέ με. Γιατί, ποιος αγοράζει ένα τέτοιο ζώ, που κ' εκείνον που περνά από μπρος του τον δαγκάνει, κ' εκείνον που περνά από πίσω του τότε κλωτσά;

Ο Χότζας ξεκαρδίστηκε απ' τα γέλια και του απάντησε:

– Άκουσε, να σου πω την αλήθεια: εγώ δε σ' τον έφερα για να τον πουλήσης, μα, για να δουν οι άνθρωποι απ' τα καμώματά του, τι τραβώ απ' αυτόνε!

4. – Η ΜΟΙΡΑΣΙΑ

Μια μέρα, τρεις άνθρωποι, που πηγαίνανε μαζί, βρήκανε στο δρόμο ένα σακκί καρύδια, κ' επειδή δε μπορούσαν να συμφωνήσουν στη μοιρασιά, πήγανε στο Ναορ-εν-Ντιν Χότζα και τούπαν: – Σε παρακαλούμε, Χότζα, καλό νάχης, μοίρασε μας αυτά τα καρύδια.

– Μετά χαράς σας! απάντησε ο Ναορ-εν-Ντιν. Μα, πρώτα, πείτε μου πώς θέλετε να σας τα μοιράσω; σαν άνθρωπος, ή σα Θεός;

– Δίκαια, σαν το Θεό! τούπαν εκείνοι.

Τότε, ο Χότζας άνοιξε το σακκί, κ' έδωσε καμιά δεκαριά καρύδια στον έναν απ' τους τρεις, καμιά εικοσαριά στο δεύτρο, και όλα τα άλλα τάδωσε στον τρίτο.

Μείναν απορημένοι οι άνθρωποι απ' αυτό, κ' οι δυο αδικημένοι είπαν με μια φωνή:

– Μα, Χότζα μου, δε μοιράζεις καλά!

– Βρε βλάκες, τους απάντησε, δε μούπατε να σας τα μοιράσω σα Θεός; Μάθετε λοιπόν, πως έτσι μοιράζει ο Θεός: σ' άλλους δίνει λίγα, σ' άλλους πολλά. Αν μου λέγατε να σας τα μοιράσω σαν άνθρωπος, θάδινα, βέβαια, σ' όλους σας ίσα.

5. – Η ΣΥΝΤΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Μια χρονιά, ο Νασρ-εν-Ντιν έτρεφε στο σπίτι του ένα αρνί, για να το σφάξη στην εορτή του Κουρμπάν Μπαϊράμ.

Μερικοί του φίλοι, που το ξέρανε, συνεννοήθηκαν, μια μέρα, να του φτιάξουνε παιγνίδι, και πήγαν και τούπαν:

– Ω Νασρ-εν-Ντιν, τι κάθεσαι και το τρέφεις, και παν οι κόποι σου χαμένοι; Δεν ξέρεις πως αύριο είναι η Συντέλεια των Αιώνων, κι' ο χαλασμός του κόσμου, κατά πως βεβαιώνουν οι αστρολόγοι; Σφάχτο να το φάμε, και να το ευφρανθούμε, τουλάχιστον, στη λίγη ζωή που μας μένει.

Ο Χότζας, στην αρχή, δεν πίστεψε στα λόγια τους, μα, όταν ήρθαν κι' άλλοι, πούσαν κι' αυτοί συνεννοημένοι με τους πρώτους, και τούπαν τα ίδια, έδωσε πια πίστι, και δίχως να χάνη καιρό, έσφαξε τ' αρνί.

Ύστερα, το φορτώθηκε στον ώμο του, και παίρνοντας τους φίλους του, βγήκε μαζί τους στην εξοχή, όπου διάλεξαν ένα τερπνό μέρος για να ψήσουνε το αρνί και να καθήσουν να γλεντήσουν ως την άλλη μέρα, που θάρριχνε ο Θεός την Αιώνια Φωτιά Του και θα χαλούσε τον Κόσμο, κι' αυτούς μαζί.

Ενώ ο Νασρ-εν-Ντιν καταγινόταν ν' ανάψη τη φωτιά, και να ετοιμάση όλα τ' απαιτούμενα, οι φίλοι του έβγαλαν τα εξωτερικά τους ρούχα, τα παράδωσαν σ' αυτόν για να τους τα προσέχη, και σκόρπισαν στο λιβάδι για να ρίξουν το λιθάρι, ή να παίξουν άλλα παιγνίδια, ως που να ψηθή τ' αρνί.

Μόλις αυτοί απομακρυθήκανε αρκετά, ο Χότζας πήρε τα ρούχα τους και τάρριχνε ένα ένα στη φωτιά, όπου, σε λίγο, όλα κάηκαν και γενήκαν στάχτη.

Όταν, ύστερα από κάμποση ώρα, οι φίλοι βαρέθηκαν τα παιγνίδια, και γύρισαν να ιδούν αν ψήθηκε το αρνί, γιατί άρχισαν κιάλας να πινούν, είδαν πως έλειπαν τα ρούχα τους, κι' απόρησαν πολύ γι' αυτό.

– Χότζα, τούπαν, πούνε τα ρούχα που σου τ' αφήσαμε να μας τα φυλάξης;

– Αμ, με τι έψησα το αρνί; απάντησε ο Χότζας δείχνοντας τη φωτιά.

– Πώς; Τι; Τάρριξες στη φωτιά και τάκαψες;

– Ναι, ντε!

– Και γιατί;

– Πώς, γιατί; απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν. Αύριο είνε η Συντέλεια των Αιώνων, και χαλασμός του Κόσμου. Τι τα χρειάζεστε πια; . . .

6. – ΟΠΟΥ ΔΕ ΦΤΕΕΙ Ο ΘΕΟΣ, ΜΑ, ΑΥΤΟΣ

Κάποτε, ο Χότζας, με κάτι οικονομίες που είχε κάνη, αγόρασε ένα μικρό χωράφι, όπου άρχισε να πηγαίνει κάθε πρωί, και να σηκώνη τα μάτια του στον ουρανό, και να λη:

– Θεέ μου, ρίξε τα μάτια Σου και ιδές: αυτό είνε το χωράφι του πιστού Σου δούλου, που ολοχρονίς Σε προσκυνάει. Σε παρακαλώ, λοιπόν, μην το παραμελήσης, μόνε ρίχτου μπόλικο νερό για να μου καρποφορήση.

Κ' εξακολούθησε να το κάνη αυτό για κάμποσον καιρό. Εννοείται δα ούτε τσάπα πήρε ποτέ του να το σκάψη, ούτε αλέτρι να το οργώσει, και να σπείρη, παρά μόνο αφέθηκε στο έλεος και στη βοήθεια του Θεού.

Λοιπόν, μια νύχτα, κει που κοιμόταν, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας άκουσε απάνω στον ύπνο του ταραχή κι' ανεμοζάλη. Σηκώθηκε αμέσως κ' είδε πως είχαν ανοίξη οι καταρράκτες τ' ουρανού, κ' η βροχή έπεφτε με τα τουλούμια.

Πήγε να μουρλαθή από τη χαρά του:

– Μπράβο, έλεγε, μπράβο! Δοξασμένο τ' όνομα του Θεού, που άκουσε τη δέησί μου! Τώρα, το χωράφι μου θα πετάξη στάχρα πιο ψηλά κι' απ' το ανάστημά μου.

Και δεν έβλεπε την ώρα, πότε να ξημερώση, για να πάη να ιδή αυτό το πολύ ευχάριστο θέαμα.

Τέλος, ξημέρωσε, και, χωρίς να χάνη ούτε στιγμή, ανέβηκε στο γάιδαρό του και ξεκίνησε για το χωράφι του. Μα, όταν επλησίασε σ' εκείνο το μέρος, δε γνώρισε ούτε τον τόπο, όπου ήταν το χωράφι του, γιατί όλη γύρω η περιφέρεια είχε πλημμυρίση απ' τη βροχή, και φαινόταν σαν μιαν απέραντη λίμνη.

Τότε, ο Ναορ-εν-Ντιν, βλέποντας αυτήν την κατάσταση του χωραφιού του, ύψωσε τα χέρια του και τα μάτια του στον ουρανό και είπε με μεγάλη φωνή:

– Δεν φταις εσύ, Θεέ μου! Φταίω εγώ, που φάνηκα τόσο κουτός, να σου δείξω το χωράφι μου!

7. – «ΑΝ ΘΕΛΗ Ο ΘΕΟΣ»

Άλλη μια φορά, πάλι, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας, κουβεντιάζοντας, μια νύχτα, στο κρεβάτι του, με τη γυναίκα του, της είπε:

– Αύριο, αν βρέξη, θα πάω στο χωράφι, αν δε βρέξη θα πάω στ' αμπέλι.

Τούπε η γυναίκα του:

– Αν θέλη ο Θεός, άνδρα μου!

Απάντησε ο Χόντζας:

– Βρε, θέλει δε θέλει, ο Θεός, εγώ, ή στο ένα θα πάω ή στο άλλο.

Τούπε πάλι η γυναίκα του:

– Χότζα, μην το λες αυτό! Λέγε «αν θέλη ο Θεός!»

Πάλι απάντησε ο Χότζας:

– Βρε, αυτό που σου λέω, γυναίκα! Αύριο, ή στ' αμπέλι θα πάω ή στο χωράφι!

Λοιπόν, εκείνην την νύχτα, έβρεξε, και, το πρωί, ο Χότζας, παίρνοντας ένα καλάθι, ξεκίνησε για τ' αμπέλι.

Τώρα, δεν είχε φθάση ακόμα στο μισό το δρόμο, όταν, για κακή του τύχη, τον αντάμωσαν άνθρωποι σταλμένοι από του Αντιβασιλέα για να εισπράξουν καθυστερημένους φόρους από τους χωρικούς, κ' επειδή πρώτη φορά κατέβαιναν σ' εκείνην την περιφέρεια, αγγάρεψαν του Νασρ-εν-Ντιν για να τους δείξη τους δρόμους.

Έτσι, ο Χότζας, άφησε το δρόμο του αμπελιού, και πήγε μαζί τους όλην την ήμερα και το βράδυ, γυρίζοντας, τον πρόλαβε η νύχτα, ώστε μόλις τα μεσάνυχτα έφθασε στο σπίτι του, και χτύπησε την πόρτα.

Ρώτησε η γυναίκα του από μέσα:

– Ποιος είναι;

Απάντησε:

– Αν θέλη ο Θεός, εγώ είμαι, γυναίκα!

8. – Ο ΧΟΤΖΑΣ . . . ΞΕΜΑΥΛΙΣΤΗΣ

Μαζύ με τα παιδιά, που πήγαιναν στο σχολείο του Χότζα, μια χρονιά, ήταν κ' ένα αγόρι ελεύθερο, και μια κοπελλούδα σκλάβα, και τ' αγόρι είχε πέση σε τρελλό ερωτικό πάθος για την κόρη.

Λοιπόν, μια μέρα, στο διάλειμμα, ενώ τ' άλλα παιδιά, έπαιζαν στον αυλόγυρο, ο μικρός ερωτευμένος πήρε την πλάκα του κοριτσιού κ' έγραψε απάνω αυτούς τους στίχους:

«Τι θα πης για εκείνον, που τον έλυωσε της αγάπης ο καημός, κ' έχασε το λογικόν του, για σένα;

»Τι θα πης για εκείνον, που ο φλογερός του πόνος τον κάνει κρυφά να βαρειαναστενάζη, και δεν αντέχει πια, η καρδιά του, στο βάρος αυτού του μυστικού;»

Όταν η μικρούλα πήρε την πλάκα της, διάβασε τους στίχους που ήσαν γραμμένοι απάνω, τους έννοιωσε και δάκρυσε. Ύστερα, έβγαλε το κοντόλι κ' έγραψε, από κάτω, αυτούς τους στίχους:

«Σα βλέπω έναν εραστή έτσι για μένα να υποφέρη, και να μ' επιθυμή, πως μπορεί η καρδιά μου να μην του αποκριθή;

»Ναι, ό,τι θέλεις από μένα έλα πάρτο, καλέ μου κι' ας πάθω ό,τι πάθω.»

Τώρα, συνέβη, στο δεύτερο διάλειμμα, ο Χότζας να μείνη στην τάξη, και, περνώντας πλάι από το θρανίο της μικρής σκλάβας, να πάρη από περιέργεια στα χέρια του την πλάκα της και να διαβάση τους στίχους του αγοριού και την απάντησι της κόρης.

Λοιπόν, τόσο συγκινήθηκε η γέρικη καρδιά του από το αίσθημα των δυο παιδιών, ώστε έβγαλε αμέσως από την τσέπη του ένα κοντύλι κ' έγγραψε από κάτω αυτούς τους στίχους απευθυνομένους στην κόρη:

«Παρηγόρησε τον εραστή σου, και μη φοβάσαι τις συνέπειες. Κοίτα πώς τώλωσε ο καημός, το κακόμοιρο το αγόρι!
»Ούτε απ' το δάσκαλό σου, μη φοβάσαι: Δε θα σε μαλώση: γιατί – ε! – κι' αυτός δοκίμασε, μια φορά, τον πόνο της αγάπης.»

Ύστερα, άφησε την πλάκα στη θέση της και βγήκε από την τάξη.

Μα, μόλις βγήκε, μπήκε μέσα ο αφέντης της σκλάβας, που βλέποντας την πλάκα στο θρανίο της, την πήρε και διάβασε όσα είχαν γράψη το αγόρι, η κόρη κι' ο δάσκαλος· και παίρνοντας κι' αυτός ένα κοντύλι έγγραψε από κάτω:

«Άμποτε, ο Θεός να ευλογή τον έρωτά σας πάντα, και να μου βγουν τα μάτια αν δοκιμάσω να φέρω εμπόδια στην ένωσί σας.
»Μα, όσο για το δάσκαλο, μα την ψυχή μου, στη ζήσι μου δεν είδα μεγαλύτερο ξεμαυλιστή απ' αυτόν».

9. – ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΗΣ

Μια νύχτα, που δεν είχε ύπνο ο Νασρ-εν-Ντιν-Χοτζας τινάχτηκε απάνω, ξαφνικά, και φώναξε στη γυναίκα του, που κοιμόταν:

– Σήκω, σήκω! Άναψε γρήγορα το κερί και φέρε μου χαρτί και καλαμάρι για να γράψω ένα δίστιχο, που μούρθε στο νου, και που θα το θαυμάση η οικουμένη.

Η γυναίκα του άναψε το κερί, του έφερε το καλαμάρι κ' ένα φύλλο χαρτί, κ' εκείνος κάθησε κ' έγγραψε δυο γραμμές, βάζοντας όλη του την προσοχή στην ορθογραφία και στην καλλιγραφία.

Όταν τέλειωσε, του είπε η γυναίκα του:

– Άνδρα μου, δε μου διαβάζεις και μένα αυτό το δίστιχο που θα σε δοξάση;

– Μετά χαράς σου! Άκου και θαύμαζε:

«Μέσα σε μια πυκνή και πράσινη φυλλωσιά,
»ένας κότσυφας με κόκκινη μύτη».

»Ε; Τι σου λέει; . . .

10. ΤΟ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ

Μια μέρα, η γυναίκα του Χότζα έπλυνε το πουκάμισό του, κι αφού πέρασε τα μανίκια του σε μια βέργα, το κρέμασε στην άκρη του χαγιατιού, και τ' άφησε εκεί τη νύχτα, για να στεγνώσει.

Τώρα, τη νύχτα, τούρθε του Χότζα να κάνει το ψιλό του νερό, και σηκώθηκε για ναύγη έξω.

Μα μόλις άνοιξε την πόρτα, είδε στο φως του φεγγαριού το πουκάμισο που σάλευε από τον αέρα στο χαγιατί. κι έσκασε η χολή του, γιατί το πήρε πως ήτανε ληστής. Μπήκε αμέσως μέσα, άρπαξε το τόξο του, κι έρριξε ένα βέλος καταπάνω στο φανταστικό επισκέπτη.

Ύστερα, μαντάλωσε καλά την πόρτα, κι έπεσε πάλι να κοιμηθή.

Λένε, μα ποιος ξέρει; πως εκείνην τη νύχτα, ο Νασρ-εν-Ντιν, επειδή εμποδίστηκε να πάη στο «μέρος», κατουρήθηκε απάνω του, και πως άκουσε φωνές πολλές γι' αυτό από τη γυναίκα του, που τότε μόνο έπαψε τις γκρίνιες και μέρεψε, όταν της είπε την αφορμή . . .

Το πρωί, μόλις εξύπνησε, ο Χότζας, παίρνοντας τη γυναίκα του, βγήκε έξω για να ιδή τι απόγινε ο άνθρωπος που χτύπησε τη νύχτα.

Μα, είδε πως ήταν το πουκάμισό του, κρεμασμένο στο χαγιατί, και τρυπημένο, από τη μια μεριά ως στην άλλη, από το βέλος.

Τότε γύρισε με θαυμασμό στη γυναίκα του και της είπε:

– Μωρέ γυναίκα, να δοξάζης, το Θεό, που δεν έτυχε να το φορώ το πουκάμισο, αλληώτικα θάσουν, σήμερα, χήρα, κακομοίρα!

11 – ΤΑ ΠΑΛΗΑ ΦΕΓΓΑΡΙΑ

Κάποτε, ο Χότζας πήγαινε σε κάποιο χωριό, και στο δρόμο αντάμωσε ένα τσομπάνο που τούπε:

– Πες μου, Χότζα! Αλήθεια είσαι δάσκαλος του Νόμου και της Θρησκείας, όπως λένε, και σοφός;

– Αμ, τι θαρρείς; του απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν

– Άκου, λοιπόν: Έχω από πολύν καιρό μian απορία, που ρώτησα πολλούς ως τώρα διαβασμένους, περαστικούς από τούτα τα μέρη, μα, κανείς δεν μπόρεσε να μου το λύση. Αν μπορέσης εσύ, θα σε πω στ' αλήθεια μεγάλον άνθρωπο, και σοφό, που δεν παραβγαίνει μπρος του ούτε ο Σολομώντας.

– Λέγε να την ακούσωμε, τούπε ο Χότζας, κ' εκείνος άρχισε:

– Όταν βγαίνει το νέο φεγγάρι, βγαίνει μικρό και λίγο- λίγο μεγαλώνει ως που γίνεται σαν το τροχό της άμαξας. Ύστερα αρχίζει νέο φεγγάρι. Τι γίνεται το παληό φεγγάρι; Εδώ! . . . Μπορείς να μου πης;

– Ου! Καϊμένε! είπε ο Νασρ-εν-Ντιν. Τόσο πράμμα δεν ξέρεις; Τα παληά φεγγάρια κόβουνται σε ψιλές-ψιλές φέτες και γίνονται αστραπές. Δε βλέπεις κάθε φορά που βροντά, πως λάμπουν σα σπαθιά;

– Μπράβο! Μπράβο! Χότζα μου! . . . Να σε φιλήσω! . . . φώναξε ο τσομπάνος μ' ενθουσιασμό. Είσαι, στ' αλήθεια, σοφός άνθρωπος . . . Ναι! Έτσι είνε . . . Κ' εγώ αυτή τη γνώμη είχα!

12. – ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΠΟΥ ΓΕΝΝΑ

Μια φορά, ο Νάσρ-Ντιν-Χότζας δανείστηκε από το γείτονά του ένα καζάνι, για να βράση, όπως έλεγε, μούστο.

Ύστερα από μερικές ημέρες, γύρισε στο γείτονα το καζάνι, μαζί μ' ένα μικρόν τέντζερε.

Ρώτησε ο γείτονας:

– Τι είνε αυτός ο τέντζερες, Χότζα;

Αποκρίθηκε ο Νασρ-εν-Ντιν:

– Τόνε γέννησε το καζάνι σου, τις μέρες που τώχα στα χέρια μου.

Ο γείτονας δέχτηκε με χαρά τον τέντζερε, ευχαρίστησε τον Νάορ- εν- Ντιν, θερμά και του ζήτησε συμπάθειο για την ενόχλησί που τούδωσε το καζάνι του με τον τοκετό του.

Ύστερα, από κανένα μήνα, ο Ναορ-εν-Ντιν δανείστηκε πάλι από το γείτονά του το καζάνι, μα, τούτη τη φορά, δεν του το επέστρεψε πια.

Ο γείτονας βλέποντας πως περνούσε ο καιρός κι' ο Χόντζας δεν τούφερνε πίσω το καζάνι, πήγε, μόνος του, στο σπίτι του μια μέρα, και το ζήτησε. Ο Χόντζας του αποκρίθηκε:

– Ζωή σε λόγου σου! Το καζάνι σου πέθανε!

– Πώς; αναφώνησε ο γείτονας. Πεθαίνει ποτέ το καζάνι;

– Μπα! είπε ο Χόντζας. Πως γεννάει, το πιστεύεις, πως πεθαίνει, δεν το πιστεύεις;

– Εγώ δεν τ ακούω αυτά, απάντησε ο γείτονας, αγριεμένος. Να πάμε στον Καδή να μας κρίνει.

– Και στον Καδή, και στο Σουλτάνο, ακόμα, αν θέλεις πάμε. Σήκω!

Πήγαν, λοιπόν, στο δικαστήριο, κι' όταν ήρθε η σειρά τους ο Χόντζας μίλησε πρώτος κ' είπε στον Καδή:

– Καδή μου, κάθε πράμμα που γεννά, δεν πεθαίνει;

– Βέβαια, είπε ο Καδής.

– Λοιπόν, εξακολούθησε ο Ναορ-εν-Ντιν, όταν γέννησε το καζάνι του ανθρώπου από δω, αυτός δέχτηκε με χαρά και το καζάνι και το μικρό του. Τώρα, το καζάνι του πέθανε και δεν το πιστεύει. Σε παρακαλώ, κρίνε μας!

Ο Καδής, μην μπορώντας ν' αναιρέση την προηγούμενη απόφασί του, ότι κάθε πράμμα που γεννά, πεθαίνει, έδωσε δίκη στο Ναορ- εν-Ντιν-Χόντζα κ' έστειλε το γείτονά του να χαιρέται τον τέντζερέ του.

13. – Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ ΠΟΥΥ . . . «ΔΕ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ»

Μια μέρα, δυο απατεώνες είδαν το Ναορ-εν-Ντιν Χόντζα να γυρίζη από τ' αμπέλι του, σέρνοντας πίσω του το γαϊδαρό του από το καπίστρι. Κ' είπε ο ένας στον άλλον:

- Έρχεσαι να του τον πάρουμε;
- Με τι τρόπο;
- Μη σε νοιάζει! Έλα μαζί μου και θα δεις!

Λοιπόν σηκώθηκε, πλησίασε σιγά σιγά το γάιδαρο, τούβγαλε το καπίστρι, παράδωσε το ζω στο σύντροφό του, πέρασε το καπίστρι στο δικό του το λαιμό κ' εξακολούθησε να περιπατή πίσω από το Χότζα.

Πέρασε τὸ καπίστρι στὸ λαιμὸ του, κ' ἐξακολούθησε νὰ περιπατῆ πίσω ἀπὸ τὸ Χότζα.

Μα, ὅταν εἶδε πὼς ὁ σύντροφός του ἦταν πια αρκετὰ μακριὰ, καὶ δε φαινόταν, στᾶθηκε στη μέση του δρόμου, καὶ δεν το κουνούσε.

Ὁ Χότζας, αναμμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ, γύρισε πίσω γιὰ νὰ ἰδῆ «τι διάβολος μῆκε, πάλι» στο πεισματάρικο τὸ ζω του, καὶ δεν προχωρούσε, μα, ἔμεινε με τὸ φράσι ἀτέλειωτη στο στόμα του, βλέποντας πὼς ἀντὶ γάιδαρο, ἔσερνε πίσω του ἕναν ἄνθρωπο καπιστρωμένο.

- Ποιος εἶσαι συ; του φώναξε.

– Αχ! Χότζα μου! αποκρίθηκε ο λωποδύτης. Η ιστορία, η δική μου, είναι καταπληκτική, και θλιβερή συνάμα, κι' αν θέλεις άκουσέ την: Έχω μια γρηά μάννα, καλή και θεοφοβούμενη. Λοιπόν, μια μέρα, πήγα σπίτι σκνίπα στο μεθήσι, κ' εκείνη, η κακομοίρα, με μάλωσε, όπως κάνει κάθε μάννα καλή που βλέπει το παιδί της να παραστρατή. Όμως, εμένα δεν μου άρεσαν τα λόγια της, και, παίρνοντας μια μαγκούρα, της έσπασα τα πλευρά της. Τότε, με καταράστηκε, κι' αμέσως ο Θεός με μεταμόρφωσε σε γάιδαρο, και μ' έρριξε στα χέρια σου όπου έμεινα ως τούτη τη στιγμή. Λοιπόν, τώρα, που γυρίζουμε απ' τ' αμπέλι, δεν ξέρω πώς μούρθε, ξαφνικά, στο νου μου η μάννα μου, κ' η καρδιά μου σφίχτηκε απ' τη λύπη και τη λαχτάρηση. Είπα μέσα μου: «Θεέ μου! Κάνε το θαύμα να γίνω πάλι άνθρωπος σαν πρώτα, και ποτέ πια δε θα την πικράνω.» Και, ξαφνικά, βλέπω πως πήρα πάλι την πρώτη μου μορφή. Ο Θεός, μεγάλη Του η χάρη, άκουσε τη δέησί μου!

Ο Χότζας ύψωσε τα χέρια του στον ουρανό και έκραξε.

– Μεγάλος είσαι Κύριε, και θαυμαστά τα έργα σου!

Ύστερα, γυρίζοντας στο λωποδύτη τούπε:

– Άει, παιδί μου, στη μαννούλα σου και πρόσεχε, άλλη φορά, μην τη δυσареστής. Και συμπάθα με κ' εμένα για το παιδεμα που σου κάνα και για το ξύλο που έφαγε από μένα η ράχη σου. Βλέπεις, δεν τώξερα.

Γύρισε στο σπίτι, ζαλισμένος από τη λύπη κι' από τη στενοχώρια, σαν νάχε πιή κρασί. Βλέποντάς τον έτσι η γυναίκα του, τούπε:

– Τι έπαθες, άνδρα μου; Και πού είναι ο γάιδαρος;

Απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν:

– Ξέρεις τι ήταν αυτός ο γάιδαρος; Άκου και θαύμαζε!

Και της αφηγήθηκε την ιστορία του λωποδύτη.

– Πω! Πω! Άνδρα μου, αναφώνησε εκείνη. Τι αμαρτία κάναμε να χρησιμοποιήσουμε έναν άνθρωπο για γάιδαρο! Τώρα, θα μας παιδέψη ο Θεός στην Κόλασι γι' αυτό!

Κ' έταξε να κάνει ελεημοσύνες στους φτωχούς, και εννεήντα εννιά μετάνοιες για να τους συγχωρήσει ο Θεός.

Τώρα, επειδή ο Νασρ-εν-Ντιν είχε ανάγκη από ένα γάιδαρο, κατέβηκε στο παζάρι για ν' αγοράσει έναν. Και κει που τριγυρνούσε βλέπει ένα ντελάλη να κρατά για πούλημα τον ίδιο το γάιδαρό του.

Τρέχει μονομιάς, και ζυγώνοντας το στόμα του στο αφτί του ζώου τούπε:

– Ου! Να χαθής, να χαθής! Θα πήγες πάλι κ' έγεινες σκνίπα στο μεθήσι, και βάρεσες τη δύστυχη τη μάννα σου. Έλα, λοιπόν, πίσω στο σταύλο μου, γιατί συ δε γίνεσαι άνθρωπος!

Κι' αφού απόδειξε πως ήταν δικός του, τον πήρε πίσω, πάλι.

14. – ΤΑ ΠΑΣΟΥΜΑΚΙΑ

Μια φορά, τούτυχε του Χότζα ανάγκη να πάη σε μιαν άλλη πόλι, όπου κάτι υποθέσεις τότε κράτησαν κάμποσον καιρό.

Πριν φύγη, είχε ρωτήση τη γυναίκα του τι ήθελε να της φέρη για πεσκέσι στο γυρισμό του, κ' εκείνη τον είχε παρακαλέση να της αγοράση ένα ζευγάρι χρυσοκέντητα πασουμάκια, που λέγανε πως έφτιαχναν στην πολιτεία εκείνη, ωραία και γερά.

Ο Χότζας με προθυμία της το υποσχέθηκε, μα, ενώ βρισκόταν ακόμα στην ξένη πόλι, πληροφορήθηκε πως στην απουσία του η γυναίκα του είχε πιάση πολλούς ερωμένους. Και σαν ήρθε, τέλος, ο καιρός για να γυρίση, της αγόρασε ένα ζευγάρι πρόστυχες παντόφλες από χαρτόνι, αντ'ις, όπως επιθυμούσε εκείνη, χρυσοκέντητα πασουμάκια.

– Βρε άνδρα, δεν ντράπηκες τα μούτρα σου να μου φέρης τέτοιες πρόστυχες παντόφλες, που δε θα βαστήξουν ούτε μια ημέρα; ξεφώνησε με θυμό η γυναίκα του σαν τις είδε.

Κι' ο Χότζας:

– Σώπα γυναίκα, γιατί με τη δουλειά που άρχισες τώρα, δέκα χρόνια θα τις έχης αυτές τις παντόφλες και δεν θα σου καταλυούνται . . .

15. – «ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΣΥΝΗΘΙΣΕ . . .»

Μια φορά, ο Χότζας απεφάσισε, για λόγους οικονομίας, να συνηθίση το γάιδαρό του να μην τρώη, κ' έπαψε να του δίνη φαΐ.

Φυσικά το δυστυχημένο ζώο ψόφησε ύστερα από λίγες μέρες από αστία.

Κι' ο Χότζας, βλέποντας σωριασμένο χάμου το κουφάρι, ανεφώνησε με απογοήτευσι και αγανάκτησι:

– Να πάρη ο διάολος να πάρη! Τώρα που έμαθε μια χαρά να μην τρώη, τώρα βρέθηκε να μου ψοφήση, το τρισκατάρατο!

16. – ΚΑΥΓΑΣ ΣΤΟΝ ΥΠΝΟ ΤΟΥ

Μια νύχτα, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας είδε στο ύπνο του, πως κάποιος φίλος του τού χάριζε εννιά φλουριά, κι' αυτός καυγάτζιζε μαζί του, απαιτώντας να του τα κάνη δέκα.

Εαφνικά, άνοιξε τα μάτια του, και βλέποντας πως δεν είχε τίποτα στα χέρια του, τάκλεισε πάλι, αμέσως, κι' απλώνοντας το χέρι του, φώναζε;

– Έλα, άει στο διάολο! Δος τα, κι' ας είν' κ' εννέα!

17. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΨΑΡΙΟΥ

Όταν ο Ναορ-εν-Ντιν ήταν νέος, πήγε, μια Παρασκευή, στη γυναίκα του ένα ψάρι ζωντανό, κι' αφού τη διέταξε να το μαγερέψη και να τώχη έτοιμο, όταν θα γύριζε από το Τζαμί, μετά τη Μεγάλη Προσευχή, έφυγε και πήγε στις δουλειές του.

Τώρα, η γυναίκα του εκείνη ήταν τρελλή κ' ελαφρόμουαλη, και τάπαιζε μ' όλους τους νέους της γειτονιάς, και για τούτο, ο Χότζας την έδιωξε, αργότερα, όταν την κατάλαβε, και πήρε άλλη.

Λοιπόν, εκείνην την ημέρα, ενώ ο άνδρας της ήταν ακόμα στο Τζαμί, ήρθε ένας της φίλος και την προσκάλεσε σ' ένα γάμο που θα γινόταν στο σπίτι του.

Εκείνη δέχτηκε με χαρά, και ρίχνοντας το ψάρι μέσα σ' ένα κιούπι με νερό, έφυγε μαζί του κ' έλειψε μιαν αλάκαιρη βδομάδα, ως την ακόλουθη Παρασκευή (4), ενώ ο Χότζας την εξητούσε από σπίτι σε σπίτι, χωρίς κανείς να μπορέση να του δώση πληροφορίες πού ήταν.

Ήταν, λοιπόν, έξω φρενών εναντίον της, κι' όταν την είδε, (την επόμενη παρασκευή) νάρχεται, ώρμησε απάνω της, την περιέλουσε με τα πιο βρωμερά επίθετα και χύμηξε ναν τη χτυπήση με μια μαγκούρα.

Μα, εκείνη τούφερε το ψάρι ζωντανό από το κιούπι, κι' αφού τώβαλε μπροστά του έμμηξε τέτοιες αγριοφωνάρες, ώστε μαζώχτηκαν όλοι οι γειτόνοι να ιδούνε τι συμβαίνει.

Τότε, τραβώντας τα μαλλιά της και ξεσχίζοντας τα μάγουλά της με τα νύχια της, τους είπε τα παράπονά της, κι' ανάφερε με τι τρόπο της φέρθηκε ο άνδρας της, «ο κακούργος, που βάλθηκε να την πεθάνη».

Είπε κι' αυτός τα παράπονά του, μα, κανείς δεν ήθελε να τον πιστέψη, γιατί όλοι πήγανε με το μέρος της γυναίκας, κι' όλοι, με μια φωνή, είπαν:

– Δεν μπορεί νάνε έτσι όπως το λες, γιατί, πώς μπορούσε το ψάρι να μείνη ζωντανό όλον αυτόν τον καιρό;

Και γέλασαν μαζί του, και τότε κορόιδεψαν, και τον έβγαλαν πως ήτανε τρελλός.

Λένε πως ποτέ από τότε ο Χότζας δεν έβαλε στο σπίτι του ψάρι, κι' όταν μια φορά, ένας φίλος του τότε ρώτησε το γιατί, του απάντησε.

– Άκουσε, φίλε μου: μια φορά, πήγα ένα ψάρι σπίτι μου και μ' έβγαλαν τρελλό, τη δεύτερη φορά, ασφαλώς θα με δέσουν.

18. – Η ΣΥΝΤΑΓΗ

Μια μέρα, ο Εμίρης του τόπου, βγαίνοντας σε περίπατο στην εξοχή, με το γραμματικό του, αντάμωσε στο γυρισμό του το Νασρ-εν-Ντιν, που πήγαινε με το γάιδαρό του στ' αμπέλι, και θέλοντας να γελάση λιγάκι, είπε του γραμματικού του να τότε ρωτήση από πού ερχόταν.

Λοιπόν, ο γραμματικός τότε ρώτησε.

– Πούθε έρχεσαι, Νασρ-εν-Ντιν;

– Από τη Βασσόρα! απάντησε εκείνος.

– Και πού πας, με το καλό;

– Στη Βαγδάτη.

- Και τι πας να κάνης εκεί;
- Πάω να ζητήσω γιατρικό για τα μάτια μου, αποκρίθηκε ο Χότζας.

Ο Εμίρης έσκυψε στ' αφτί του γραμματικού του και τούπε:

- Πες του κι' άλλες σαχλαμάρες να γελάσωμε!
- Πασσά μου, είπε ο γραμματικός, αυτός είνε βρωμόγλωσσα και φοβούμαι πως δε θα μπορέσωμε να τα βγάλωμε πέρα, μαζί του.
- Βρε, κάνε αυτό που σου λέω! διέταξε ο Εμίρης, κι' ο γραμματικός άρχισε:
- Αν σου πω, εγώ, ένα γιατρικό, τι θα μου δώσης γι' αμοιβή;

Είπε ο Χότζας:

- Βρε, κάνε συ το καλό, και κάτι θα βρω να σου δώσω γι' αμοιβή, Εγώ είμαι ένας άνθρωπος που αναγνωρίζει μιαν ευεργεσία.
- Λοιπόν, δάνεισέ μου τ' αφτιά σου, κι' άκου μια συνταγή που δεν την έχω δώση ακόμα ούτε στο παιδί μου.
- Λέγε, ακούω, είπε ο Νασρ-εν-Ντιν, κι' ο γραμματικός άρχισε:
- Πάρε τρεις ουγγίες δροσερό αεράκι, (προτίμησε το Μπάτη), τρεις ουγγίες ακτίνες του ήλιου, άλλες τόσες ακτίνες του φεγγαριού, κι' άλλο τόσο φως της λάμπας. Ανακάτεψέ τα όλα αυτά καλά κι' άφησε τα τρεις μήνες στον αέρα. Ύστερα βάλε τα σ' ένα γουδί δίχως πάτο και τρίφτα καλά ως που να γίνουν σκόνη. Βάλε τη σκόνη σ' ένα τρυπητό, κι' άφησέ τη στον αέρα άλλους τρεις μήνες. Ύστερα, βάζε απ' αυτό το γιατρικό στα μάτια σου, τρία δράμια κάθε βράδυ όταν κοιμάσαι, και, με τη βοήθεια του Νασρ-εν, θα βρης τη γιατρεία σου.

Τώρα, όταν ο Χότζας άκουσε αυτά, έγειρε μπρος όλο το κορμί του, καθώς καθόταν απάνω στο γάιδαρό του, κι' άφησε να του φύγη μια βροντερή πορδή, και τούπε:

- Αυτό για πληρωμή της συνταγής σου. Κι' όταν την ακολουθήσω και βρω, όπως λες, τη γιατρεία μου, θα πάω, μα το Θεό, να σου αγοράσω μια σκλάβα, που θα σε υπηρετήσει με τέτοιο τρόπο ώστε να σε στείλη μια ώρα αρχύτερα στον άλλο κόσμο. Κι' όταν ο Θεός σε ρίξη στα καζάνια της Κολάσεως, αυτή θ' αλείψη τη μούρη σου με τριάντα δράμια κόπρο από τη θλίψη της, και τριάντα δράμια κάτουρο από τα κλάματά της και θα πη: «Ω σκατόγερε, πέθανες; Στο διάολο και πάρα πέρα!»

Ακούοντας αυτά ο Εμίρης, έσκασε από τα γέλια και παίρνοντας το γραμματικό του έφυγε βιαστικά απ' εκεί, από φόβο μην τον αρχίσει κι' αυτόνε ο Χότζας.

19. – «ΔΕΝ ΞΕΡΕΙ ΤΙ ΕΚΑΝΕ Ο ΘΕΟΣ!»

Κάποτε, ο Χότζας κατέβηκε στον κήπο του και ξαπλώθηκε κάτω από μια καρυδιά. Και βλέποντας, κει που καθόταν, τις κολοκυθιές και τις πεπονιές, που ήσαν πιο πέρα, φορτωμένες από θεώρατες κολοκύθες και πεπόνια, μπήκε σε σκέψεις για του τρόπο που δημιούργησε ο Θεός του κόσμο.

«Περίεργο πράγμα, αλήθεια,» έλεγε. «Αυτός ο Θεός δεν ήξερε τι έκανε. Έδωσε σε τόσο λιγνά χαμόδενδρα τόσο θεώρατους καρπούς, και σ' ένα δένδρο τόσο μεγάλο σαν αυτήν την καρυδιά, τόσο μικρούλικους καρπούς, ενώ – αν πας με τη λογική – το σωστό ήταν να κάνη το αντίθετο.»

Μα, ενώ συλλογιζόταν έτσι κι' απορούσε μέσα του φύσηξε αέρας δυνατός κ' ένα καρύδι έπεσε από την καρυδιά και τότε χτύπησε στο κούτελο με τέτοια ορμή που του προξένησε δυνατόν πόνο.

Τότε τινάχτηκε απάνω, και ξεφώνησε με θαυμασμό.

– Μπρε, ήξερε τι έκανε ο Θεός! Δεν τώχα σκεφθή καλά. Γιατί για σκέψου αν το καρύδι που έπεσε και με χτύπησε, ήταν μεγάλο και βαρύ σαν ένα πεπόνι ή σα μια κολοκύθα, τι θα γενόμουν! Θα μούκανε λυώμα το κεφάλι μου και θα πήγαινα άψαλτος.

20. – Ο ΧΟΤΖΑΣ ΚΑΔΗΣ

Την εποχή που ο Χότζας εκτελούσε χρέη Καδή, παρουσιάστηκαν, σ' αυτόν, μια μέρα, δυο άνθρωποι για να τους δικάση.

– Ποια είνε η διαφορά σας; τους ρώτησε.

Είπε ο πρώτος:

– Αυτός ο άνθρωπος μου δάγκασε τ' αφτί.

– Δεν του το δάγκασα εγώ, Καδή μου, μόνος του το δάγκασε.

Ο Νασρ-εν-Ντιν αφού σκέφθηκε λιγάκι τους είπε:

– Καλά, πηγαίνετε, κ' ελάτε σε λίγο ν' ακούσετε την απόφασί μου.

Όταν έφυγαν αυτοί, ο Χότζας μπήκε μέσα στον οντά του, κι' αφού έκλεισε την πόρτα, προσπάθησε να δαγκάση τ' αφτί του. Παιδεύτηκε ώρα πολλή, ως που ζαλίστηκε κ' έπεσε χάρμου κ' έσπασε το κεφάλι του.

Ακούοντας τον κρότο η γυναίκα του, έτρεξε τρομαγμένη, και τότε ρώτησε απ' έξω:

– Τι έπαθες, Χότζα μου;

– Τίποτα, γυναίκα! Μια δοκιμή, μια δοκιμή! . . . της είπε από μέσα ο Νασρ-εν-Ντιν, ενώ έπλενε την πληγή του κ' έδενε το κεφάλι του μ' ένα μαντήλι.

Κ' έτσι με δεμένο κεφάλι γύρισε στο δικαστήριο και κάθησε στην έδρα του.

Σε λίγο μπήκαν μέσα οι δύο αντιδικοί. Μόλις τους είδε ο Χότζας, έγνεψε στον έναν, (σ' εκείνον που είχε δαγκομένο το αφτί) και τούπε:

– Βρε παιδί, πρόσεχε, μη δαγκάνης, άλλη φορά, τ' αφτί σου, μην πέσης καμιά ώρα, και σπάσης το κεφάλι σου, σαν κ' εμένα . . . Κοίτα! . . .

21. – Ο ΧΟΤΖΑΣ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ

Την εποχή, που ο Χότζας ήταν δάσκαλος, κι' ανόπαντρος ακόμα, ένας πολύ στενός κι' αγαπητός του φίλος, περνώντας, μια μέρα, έξω απ' το σχολείο του, τώδε κλειστό, κ' είπε μέσα του: «Κάποιος πέθανε, σήμερα, του Χότζα. Είνε χρέος μου να πάω να τον συλλυπηθώ και να τον παρηγορήσω».

Πήγε, και τότε βρήκε μονάχο, κλεισμένο στον οντά του, καθισμένο σταυροπόδι απάνω στον καναπέ, με το σαρίκι του βγαλμένο απ' το κεφάλι, και το μέτωπό του δεμένο με το μαντήλι του πένθους, κι' όλην την ώρα να κλαίη και να χτυπιέται και να μην παύη μηδέ στιγμή το θρήνος και το μοιρολόι.

Άμα τον είδε σ' αυτήν την κατάστασι ο φίλος του, ράγισε η καρδιά του, και τούπε:

– Ζωή σε λόγου σου Χότζα! Μα, δεν πρέπει να κάνης έτσι, καϋμένε! Ε! Απ' το Θεό ήτανε! Μη δα όλοι μας δε θα πάμε απ' αυτόν το δρόμο; Υπομονή! Τι θα κάνης με το κλάμα; Μπορείς να τον ξαναφέρης πίσω; . .
. Μα, πες μου, αλήθεια, ποιος σου πέθανε;

– Αχ! φίλε μου, μου πέθανε το πιο ακριβό κι' αγαπημένο πλάσμα που είχα στον κόσμο.

– Ποιος; Ο πατέρας σου;

– Όχι!

– Η μητέρα σου;

– Όχι!

– Ο αδελφός σου;

– Όχι!

– Κανένας συγγενής σου;

– Όχι!

– Τότε, ποιος;

– Η αγαπημένη μου!

– Ου! Καϋμένε! Θλιβερό, δε σου λέω, μα, υπάρχουν τόσες άλλες στον κόσμο, και πιο ωραιές! . .

– Δεν την είδα ποτέ μου, για τούτο δε μπορώ να κρίνω αν υπάρχουν άλλες ωραιότερες απ' αυτήν στον κόσμο!

Σ' αυτά τα λόγια, απόρησε πολύ ο φίλος του και τότε ρώτησε:

– Και πώς την αγάπησες, αφού ποτέ σου δεν την είδες;

Απάντησε ο Χότζας:

– Άκουσε: Προχθές το πρωί καθόμουν στο παράθυρό μου, όταν, ξαφνικά, άκουσα έναν άνθρωπο, που περνούσε από το δρόμο, να τραγουδάη αυτό το τραγουδάκι.

«Ω Αρίνα, γλυκειά κι' ωραία Αρίνα!

»Οι χάρες σου με σκλάβωσαν,

»και τα νάζια σου μου κομμάτιασαν

»την καρδιά μου.
Ω Αμίνα, αγγελοκάμωτη Αμίνα!
Δος μου πίσω την καρδιά μου,
Κι' ας είν' κομματιασμένη . . .»

»Άμα άκουσα αυτόν του άνθρωπο να λήη αυτά τα λόγια, καθώς περνούσε από το δρόμο, είπα μέσα μου: «Βέβαια, αν η Αμίνα δεν ήτανε γυναίκα που να μην υπάρχει όμοια της στον κόσμο, οι ποιητές δε θα την εξυμνούσαν με ωδές και τραγούδια. Για τούτο την αγάπησα τρελλά. Μα, δυο μέρες κατόπι, δηλαδή σήμερα το πρωί, ο ίδιος άνθρωπος πέρασε πάλι από κάτω, τραγουδώντας ένα λυπητερό τραγούδι που τέλειωνε μ' αυτούς τους στίχους:

«Πάνε, πάνε: η Αμίνα κι' ο γάιδαρός της,
«έφυγαν, και δεν ξαναγυρίζουν πια . . .»

»Κατάλαβα, τότε, πως πέθανε η Αμίνα, η αγαπημένη μου Αμίνα, και για τούτο κλαίω και θρηνώ για το χαμό της. Αχ! Πού θα ξαναβρώ μια τέτοια Αμίνα;

22. – ΤΟ ΖΩΔΙΟ ΤΟΥ

Κάποιος, μια μέρα, ρώτησε το Χότζα:

- Σε ποιο ζώδιο γεννήθηκες;
- Στο ζώδιο του Τράγου, απάντησε ο Ναορ-εν-Ντιν.
- Μα, δεν υπάρχει κανένα ζώδιο νάχη αυτό το όνομα! παρατήρησε ο φίλος του.
- Όταν ήμουνα μικρό παιδί, η μητέρα μου μούλεγε πως γεννήθηκα στο ζώδιο του Αιγόκερου.
- Έτσι, λέγε, λοιπόν! Γιατί Αιγόκερος θα πη κατοικάκι, όχι τράγος.
- Βρε ηλίθιε, απάντησε ο Χότζας, από τότε πέρασαν καμμιά εξηνταριά χρόνια: το παιδί γένηκε γέρος με άσπρα γένια, και το κατοικάκι δε γένηκε τράγος;

23. – Η ΠΩΛΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΛΑΔΑΣ

Μια μέρα, ο Χότζας κατέβασε στο παζάρι τη γελάδα του, και την τριγυρνούσε πέρα δώθε, μα, κανείς δε βρισκόταν να την αγοράσει.

Έξαφνα, ένας ντελάλης τον πλησιάζει και του λέει:

-Από το πρωί, και δεν μπόρεσες ακόμα να πουλήσεις τη γελάδα σου; Δος μου την σε μένα και θα δης πως θα στην πουλήσω άψε σβύσε!

-Πάρ' την! είπε ο Χότζας.

Ο ντελάλης πήρε τη γελάδα, κι' άρχισε να την τριγυρνά μέσα στο παζάρι διαλαλώντας τα χαρίσματά της, λέγοντας.

-Ποιος παίρνει αυτήν τη γελάδα; Είνε έξη μηνών έγκυος, και πρωτάρια τεσσάρων χρονών.

Κ' έτσι, δεν άργησε να βρη αγοραστή.

24. – ΠΕΘΑΜΕΝΟΣ ΒΓΑΝΕΙ ΣΕ ΠΕΡΙΠΑΤΟ

Ένα πρωί, ο Ναορ-εν-Ντιν βγήκε λίγο έξω από την πόλι, για ν' αναπνεύση αέρα, όταν είδε από μακριά μερικούς καβαλλάρηδες νάρχουνται προς το μέρος του.

Του πέρασε ιδέα πως ήσαν λησταί και κακούργοι κ' ήθελαν να του πάρουν τη ζωή, κι' απ' το φόβο του έτρεξε μέσα σ' ένα νεκροταφείο που ήταν εκεί κοντά, κι' αφού έβγαλε βιαστικά όλα τα ρούχα του, χώθηκε και ξαπλώθηκε γυμνός μέσα σ' έναν τάφο.

Μα, οι καβαλλάρηδες τον είχαν πάρη νόγα, και πλησιάζοντας τούπαν:

-Βρε άνθρωπε, γιατί είσαι πλαγιασμένος εδώ μέσα;

Ο Ναορ-εν-Ντιν, μη θέλοντας να φανερώση τους φόβους του, απάντησε:

-Είμαι από τους πεθαμένους που αναπαύονται σε τούτο το νεκροταφείο, και, σήμερα την αυγή, βγήκα απ' του τάφο μου για να κάνω ένα μικρόν περίπατο με τη δροσιά!

25. – «ΝΑ ΠΑΩ ΑΚΟΜΑ ΠΙΟ ΠΕΡΑ;»

Μια νύχτα, κει που κοιμόταν ο Χότζας μαζί με τη γυναίκα του, έξαφνα, αυτή του λέει απάνω στον ύπνο της:

– Άιντε πιο πέρα, καϋμένε!

Ο Ναορ-εν-Ντιν σηκώνεται αμέσως, ντύνεται, βγαίνει έξω, και τραβάει κατά την εξοχή.

Δεν έπαψε να οδοιπορή όλην την νύκτα, και την άλλη μέρα ως το μεσημέρι, όταν αντάμωσε ένα γνωστό του.

– Στην πόλι κατεβαίνεις; του είπε.

– Ναι, Χότζα μου, έχεις καμιά παραγγελία να μου δώσης;

– Ναι, θα σε παρακαλέσω να περάσης από το σπίτι μου και να ρωτήσης τη γυναίκα μου: «Να πάω ακόμα πιο πέρα, ή φτάνει πια ως εδώ;»

26. – ΤΟ ΚΟΨΙΜΟ ΤΟΥ ΑΦΑΛΟΥ

Όταν, μια φορά, η γυναίκα του Χότζα έκανε αγόρι, η μαμή κ' οι άλλες γυναίκες φώναξαν τον πατέρα του νεογέννητου και τούπαν:

– Έλα, Χότζα, κόψε συ ο ίδιος τον αφαλό του γιού σου, γιατί το χέρι σου είνε γούρικο.

Ο Χότζας πήρε στο χέρι του το άντερο του αφαλού του μωρού, κ' αντί να το κόψη εκεί που έπρεπε, με το ψαλίδι, το τράβηξε δυνατά και τώβγαλε όλο από τη ρίζα, αφήνοντας μια τρύπα απάνω στην κοιλιά του παιδιού.

– Τι κάνεις; φώναξαν οι γυναίκες, τρομαγμένες.

– Δεν πειράζει, είπε. Έχει τόσες τρύπες αλλού, ας έχη κ' εκεί μια.

27. – Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

Ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας, σαν προνοητικός άνθρωπος που ήταν, πήρε, μια φθινοπωρινή μέρα, το τσικουρι του και κατέβηκε να κόψη ξύλα για το χειμώνα.

Ανέβηκε σ' ένα δένδρο κι' άρχισε να κόβη ακριβώς του κλάδο όπου καθόταν.

Ανέβηκε σ' ένα δένδρο κι' άρχισε να κόβη τόν κλάδο όπου καθόταν.

Κάποιος φίλος του, περνώντας από κάτω, τον είδε και του φώναξε:

– Μωρέ Χότζα, τι κάνεις εκεί; Θα πέσης!

Ο Χότζας γύρισε μόνο και τούρριξε μια ματιά χωρίς να καταδεχτή να του απαντήσει κ' εξακολούθησε τη δουλειά του.

Μα, σε λίγο, φυσικά, το κλαδί κόπηκε κι' ο Νασρ-εν-Ντιν κουτρουβαλιάστηκε χάμου.

Ο Χότζας θαύμασε την προορατικότητα του φίλου του, και τρέχοντας πίσω του τού φώναξε:

– Φίλε μου! Ε! Φίλε μου! Συ που ήξερες πως θα πέσω, βέβαια θα ξέρης και πότε θα πεθάνω. Δε μου το λες;

Εκείνος, για να του ξεφορτωθή του είπε:

– Την ημέρα που θα κατεβάζης φορτωμένο το γάιδαρό σου απ' το βουνό, και θα τον ακούσης να κλάση δυο φορές, τότε θα πεθάνης. Στην πρώτη πορδή, η ψυχή σου θανεβή στα χείλη σου, στη δεύτερη θα πετάξη στους ουρανούς.

Λοιπόν, ύστερα από μερικές ημέρες, ο Ναορ-εν-Ντιν συνέβη να κατεβαίνη με το γάιδαρό του φορτωμένο από το βουνό, όταν, ξαφνικά, το ζώο πόρδισε δυο φορές.

Ο Χότζας θυμήθηκε αμέσως την προφητεία του φίλου, κι' αφήνοντας το γάιδαρό του, ξαπλώθηκε χάμου, λέγοντας:

– Πάει, πέθανα πια!

Ύστερα από κάμποση ώρα, μερικοί άνθρωποι περνώντας από κει και βλέποντάς τον σ' εκείνην τη θέση, του νόμισαν πεθαμένο, και κάνοντας ένα πρόχειρο φορείο, τον ξάπλωσαν απάνω για να του μεταφέρουν στο σπίτι του.

Μα, φθάνοντας σ' ένα μέρος όπου ο δρόμος ήταν αδιάβατος από τις πολλές λάσπες, στάθηκαν και ρωτούσαν ο ένας του άλλον από πού θα τον περνούσαν τώρα.

Έξαφνα, ο Χότζας έχασε την υπομονή του και σηκώνοντας το κεφάλι τους φώναξε:

– Βρε, τι μαλώνετε έτσι; Εγώ από δω περνούσα, όταν ήμουν ζωντανός.

28. – ΤΟ ΠΕΙΣΜΑ

Μια φορά, ο Χότζας βαρέθηκε να επιμελήται το γαϊδούρι, κάθε μέρα, μοναχός του, κ' εδήλωσε καθαρά στη γυναίκα του ότι έπρεπε ν' αρχίση κι' αυτή να το περιποιείται.

– Αυτό δε θα το φας! του απάντησε η γυναίκα του.

Μια τέτοια άρνησι δεν μπορούσε παρά να ερεθίση φοβερά του ευερέθιστο Χότζα, που άρχισε να στολίζη το τρυφερό του ταίρι με τα πιο κομψά επίθετα. Μα, κι' αυτή, που δεν ήταν από κείνες που άφηγε να της πατούν την κάπα, δεν του άφησε αναπάντητο.

Ο καυγάς ανάμεσα στ' ανδρόγυνο βάσταξε έτσι κάμποση ώρα, μα, στα πολλά, σάπασαν κ' οι δυο τους, κι' αποφάσισαν να κάνουνε μια

συμφωνία, όποιος από τους δυο μιλούσε πρώτος, εκείνος ν' αναλάβαινε την περιποίηση του γαϊδάρου.

Τότε, ο ένας τραβήχτηκε στη μια γωνιά, κι' ο άλλος στην άλλη, και ώρες πολλές βάλανε πείσμα να μην προφέρουν λέξι. Μα, η γυναίκα του Χότζα, σα γυναίκα που ήταν, βαρέθηκε πια ν' αφήνη έτσι άπρακτη τη γλώσσα της, και βάζοντας την μαντήλα της κατέβηκε και πήγε σ' ένα γειτονικό σπίτι, όπου έμενε ως το βράδυ. Εκεί ανάφερε όσα συνέβηκαν με τον άνδρα της, κ' εξέφρασε το φόβο της ότι θάχανε αυτή το στοιχημα, γιατί ήξερε πως ο Χότζας ήταν πεισματάρης και πως θα προτιμούσε να πεθάνη καλλίτερα παρά να βγάλη λέξι από το στόμα του.

Οι γυναίκες βάλθηκαν τότε να βοηθήσουν την γειτόνισσά τους, και για μια πρώτη δοκιμή, έστειλαν μ' ένα παιδί στο Χότζα ένα πιάτο ζεστή σούπα, για να ιδούν τι θα κάνη.

Στο αναμεταξύ, όμως, όταν η γυναίκα του Νασρ-εν-Ντιν απουσίαζε, μπήκαν κλέφτες στο σπίτι κι' άρχισαν να μαζεύουν ό,τι βρισκανε. Σε λίγο μπήκαν και στον οντά, του Χότζα, και του είδαν που καθόταν στη γωνιά, ακίνητος. Στην αρχή φοβήθηκαν, κ' ήθελαν να το βάλουν στα πόδια, μα, βλέποντας το Χότζα να μένη ατάραχος και να μη βγάξη μιλιά, νόμισαν πως κοιμόταν με ανοιχτά τα μάτια, κι' άφοβα άρχισαν να μαζεύουν κι' απ' εκεί όσα πράγματα μπορούσαν να σηκώσουν. Και τέτοιο θάρρος πήραν από τη σιωπή του Χότζα, ώστε του αφαίρεσαν και τη σκούφια που φορούσε, κ' ύστερα φύγανε.

Σε λίγο, έφτασε το παιδί με το πιάτο τη σούπα, που τούστελναν οι γειτόνισσες. Απόρησε βλέποντας το σπίτι σχεδόν γυμνό από τα έπιπλα, και το Χότζα καθισμένο στο γωνιά, δίχως σκούφια στο κεφάλι, κι' αμίλητο κι' ακίνητο σαν νάταν πετρωμένος.

Του είπε:

– Χότζα, σου έφερα ένα πιάτο σούπα.

Ο Χότζας του σφύριζε με το στόμα και κάνοντας με το χέρι του δυο τρεις κύκλους στον αέρα τούδειξε το κεφάλι του. Το παιδί νόμισε πως τού' λεγε να του κενώσει τη σούπα στην κεφαλή, και, χωρίς να περιμένη άλλο λόγο, αναποδογύρισε επάνω του το πιάτο, και τα ζεματιστά ζουμιά του περιλούσανε από την κορφή ως κάτω, και στάζανε από τα γένια του και τα μουστάκια του μπρος, κι' από τα μαλλιά του πίσω.

Μα, με όλο το ζεμάτισμα που αισθάνθηκε ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, πάλι δεν έβγαλε μιλιά. Απορημένο το παιδί, γύρισε στο γειτονικό σπίτι και αφηγήθηκε όλα όσα συνέβηκαν.

Τότε η γυναίκα του Χότζα ανησούχησε στα σοβαρά, κ' έτρεξε στο σπίτι της, όπου, βλέποντας του άντρα της σ' εκείνην την κατάσταση, του φώναξε:

– Χότζα μου, τι χάλια είναι αυτά;

– Α! Βρωμερό θηλυκό! απάντησε ο Ναορ-εν-Ντιν. Απεφάσισες τέλος πάντων να μιλήσης; Πήγαινε τώρα να ταγίσης το γάιδαρο, και πάρε σημείωσι για άλλη φορά πως αυτά τ' αποτελέσματα έχει το πείσμα.

29. – ΤΟ ΚΛΕΜΜΕΝΟ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ

Μια μέρα, κάποιος έδωσε στο Χότζα ένα πουκάμισο για να πάη να το πουλήση στο παζάρι. Ο Χότζας το πήρε και κατέβηκε στην αγορά, όπου, κει που χάζευε μέσα στο πλήθος, κάποιος επιτήδειος λωποδύτης του τώκλεψε δίχως να το καταλάβη.

Τώρα, το πουκάμισο εκείνο ήταν κλεμμένο, κι' ο Χότζας τώξερε, για τούτο όταν εγύρισε, κ' εκείνος που του τώχε δώση τόνε ρώτησε: «Πόσο το πούλησες;» του απάντησε:

– Μωρέ, τι κεσάτια είχε σήμερα στο παζάρι; Θα το πιστέψης; Το πουκάμισό σου μόλις μπόρεσα και το πούλησα στην αξία του, δηλαδή όσο τώχες αγοράση . . .

30. – Ο ΜΟΥΣΑΦΙΡΗΣ (6)

Μια καλοκεριάτικη νύχτα, ο Χότζας κει που κοιμόταν με τη γυναίκα του στο στενό χαγιάτι τους, την άκουσε έξαφνα να καλή απάνω στον ύπνο της, τον πρώτο της άνδρα, που τον έλεγαν Αγκίμπ, και να τον ευχαριστή με λόγια τρυφερά για τα χάρδια που φαίνεται της έκανε σ' όνειρό της.

Αυτό, φυσικά, δεν μπορούσε να το ανεχθή ο αξιοπρεπής Ναορ-εν-Ντιν, που έξω φρενών απ' το θυμό, της έδωσε μια κλωτσά και την έρριξε κάτω απ' το χαγιάτι.

Ευτυχώς η γυναίκα έπεσε στα μαλακά, κάτω στο κήπο, και δεν έπαθε τίποτα, μα, τόσο ωργίσθηκε με τον άνδρα της που της τώκανε αυτό, ώστε απεφάσισε να τον χωρίση. Έτρεξε, λοιπόν, αμέσως στο σπίτι των

γονιών της και τους έκανε τα παράπονά της, και το πρωί, όλοι μαζί, πήγαν στον Καδή, για να του ζητήσουν το διαζύγιο.

Ο Καδής, σαν άνθρωπος δίκαιος που ήταν, θέλησε ν' ακούση και την απολογία του Ναορ-εν-Ντιν, για τούτο έστειλε και τον εφώναξε.

– Αλήθεια, Χότζα, τούπε όταν εκείνος ήρθε, έρριξες την γυναίκα σου κάτω απ' το χαγιάτι, την περασμένη νύχτα;

– Ναι Καδή μου!

– Και γιατί;

– Άκου να δης! απάντησε ο Χότζας. Κοιμόμαστε στο χαγιάτι μας, που είνε τόσο στενό, ώστε μόλις μπορούν να χωρέσουν δυο άνθρωποι, όταν η γυναίκα μου ωνειρεύτηκε τον πρώτο της άνδρα· του μιλούσε κ' εκείνος τη χάιδευε. Ψέματα, γυναίκα;

– Δεν μπορώ να τ' αρνηθώ, είπε εκείνη χαμηλώνοντας τα μάτια της από ντροπή.

– Ήταν, λοιπόν, φανερό, ότι ο Αγκίμπ, βρισκόταν ξαπλωμένος ανάμεσά μας. Μα, αμέσως σκέφθηκα πως το δυστυχισμένο το παιδί έπανε πολύ λίγη θέσι απάνω στην ψάθα μας, και βέβαια θα στενοχωριόταν υπερβολικά. Αυτό δεν μπορούσα εγώ να τ' ανεχθώ, αν ήθελα να μείνω πιστός στους τύπους της φιλοξενίας. Για τούτο έσπρωξα το γυναίκα μου και την έστειλα στον κήπο, όπου μπορούσε, τέλος πάντων, σαν άνθρωπος του σπιτιού, να περάση μια νύχτα, χάριν του μουσαφίρη. Σε βεβαιώ, λυπήθηκα που βρέθηκα σ' αυτήν την ανάγκη, αλλά, τουλάχιστον, ησύχασα τη συνείδησί μου, ότι ο καλότυχος Αγκίμπ μπόρεσε να κοιμηθή αναπαυτικά, μια νύχτα, στο φτωχικό μου, που είχε την καλωσύνη να το τιμήση με την επίσκεψί του.

31. – ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

Η Ναζίμα (γιατί αυτό ήταν τόνομα της γυναίκας του Χότζα – της πρώτης, που τούχε κάνει τόσα πολλά, ώστε με τον καιρό τη βαρέθηκε πια, και την παράτησε) σκύλιασε που ο Καδής (στο προηγούμενο επεισόδιο) έδωσε δίκη στον άνδρα της, κι' απεφάσισε να εκδικηθή.

Περίμενε, λοιπόν, μια κατάλληλη ευκαιρία, που της παρουσιάστηκε μια νύκτα, όταν ο Χότζας της έκανε κάποια παρατήρησι – δίκαιη, όπως ήσαν πάντα οι παρατηρήσεις του Χότζα. Εκείνη επίτηδες του απάντησε

με αυθάδεια, κι' ο καυγάς άναψε. Απάνω στον καυγά η Ναζίμα έδωσε μια κλωτσιά στο Χότζα και τότε γκρέμισε κάτω από τις σκάλες.

Οι γειτόνοι άκουσαν το θόρυβο, και το πρωί ρώτησαν το Νασρ-εν-Ντιν, τι του συνέβη τη νύχτα.

– Ω! Όχι τίποτα σπουδαίο, απάντησε ο Χότζας. Νά! Μάλωσα με τη γυναίκα μου, κ' εκείνη απάνω στα νεύρα της, η ευλογημένη, έδωσε μια κλωτσιά στο καφτάνι μου και τώρριξε κάτω από τις σκάλες.

– Και μπορεί από το καφτάνι να γίνη τόσοσ θόρυβος; ρώτησαν οι γειτόνοι με δυσπιστία.

– Ουφ, αδερφέ, τσιμπούρι μου γίνατε, απάντησε ο Χότζας με δυσφορία. Δεν καταλαβαίνετε μαθές πως ήμουν κ' εγώ μέσα στο καφτάνι;

32. – Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΟΥ ΒΟΔΙΟΥ

Μια μέρα, στο χωράφι του Χότζα μπήκε ένα βόιδι.

Ο Χότζας πήρε μια μαγκούρα για να το χτυπήση, μα, εκείνο μόλις τον είδε να πλησιάζη τώβαλε στα πόδια και χάθηκε.

Ύστερα από μερικές μέρες, ο Χότζας είδε το Βαλή να περνάη έξω από το σπίτι του, σ' ένα αμάξι, όπου ήταν ζεμένο ένα βόιδι.

Ο Χότζας ώρμησε απάνω στο βόιδι, κι' άρχισε να το βαρά με μια μαγκούρα.

– Στάσου, μωρέ Χότζα! Τρελλάθηκες; Τι σουκανε το βόιδι; του φώναξε ο Βαλής.

Απάντησε ο Χότζας:

– Βαλή μου, σε παρακαλώ, μην ανακατεύεσαι στα νταραβέρια μου με το βόιδι. Εκείνο που τις τρώει, ξέρει τι μου έκανε!

33. – ΑΡΧΑΙΑ ΒΟΔΙΑ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, έκανε ένα σχέδιο· να μεγαλώση το στάβλο του, και παίρνοντας την τσάπα άρχισε να γκρεμίζη τον ένα

τοίχο, όταν βρέθηκε ξαφνικά στο γειτονικό στάβλο, όπου είδε κάμποσα βόδια μέσα.

Τρελλός απ' τη χαρά, ανέβηκε στη γυναίκα του και της είπε:

– Γυναίκα, γυναίκα, τα συχαρίκια μου! Ανακάλυψα ένα στάβλο, γεμάτο από βόδια που έχουν μείνη ζωντανά από τους αρχαίους χρόνους.

34. – Η ΟΥΡΑ ΤΟΥ ΓΑΪΔΑΡΟΥ

Κάποτε, ο Χότζας κατέβαζε στο παζάρι το γαίδαρό του για να τον πουλήση. Στο δρόμο, ο γαίδαρος γλύστρησε κ' έπεσε χάμου, όπου λερώθηκε η ουρά του με λάσπες.

– Ω! Τζαναμπέτικο ζώο, αναφώνησε ο Χότζας. Και την ώρα που θέλω να σε πουλήσω, εννοείς να με παιδέψης;

Και βγάζοντας ένα μαχαίρι, έκοψε την ουρά του γαϊδάρου, για να μην κάνη κακή φιγούρα (σκέφθηκε) στους αγοραστές και δεν τον πάρουν.

Όταν έφθασε στο παζάρι, τούπαν μερικοί:

– Μπρε, Χότζα, στο Θεό σου! Γαίδαρο χωρίς ουρά έφερες να μας πουλήσης; Τι να τον κάνωμε;

– Βρε, συμφωνήστε σεις, κ' η ουρά δεν είχε μακρυά, αποκρίθηκε ο Χότζας.

35. – ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τον καιρό που ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζα, παλληκάρι ακόμα, ήταν σκουπιδιάρης και καντηλανάφτης σ' ένα Τζαμί, και δεν ήξερε ακόμα ούτε να διαβάζη, ούτε να γράφη, και κέρδιζε το ψωμί του κοροϊδεύοντας τον κόσμο, τούρθε ξαφνικά η ιδέα ν' ανοίξη ένα σχολειό για να μάθη γράμματα στα παιδιά του τόπου. Προμηθεύτηκε, λοιπόν, κάμποσες πλάκες, τετράδια και χαρτί του γραψίματος και τα κρέμασε ψηλά στους τοίχους του σπιτιού του, που το μετάρεψε σε σχολειό. Ύστερα μεγάλωσε το σαρίκι του και κάθησε στην πόρτα, κι' όταν ο κόσμος περνούσε απ' έξω κ' έβλεπε το θεώρατο σαρίκι του και τις πλάκες και τα τετράδια, έλεγε με θαυμασμό:

– Μωρέ, τούτος είνε πολύ διαβασμένος και σοφός δάσκαλος!

Κι' όλοι τούστειλαν τα παιδιά τους για να τα μάθη γράμματα. Κι' αυτός έλεγε στον ένα μαθητή «γράψε!» και στον άλλον «διάβασε!» κ' έτσι οι μικροί μαθαίνανε τα γράμματα ο ένας απ' του άλλον.

Τώρα, μια μέρα, κει που καθόταν, όπως συνήθιζε τακτικά, στην πόρτα του σχολειού του, ο Χότζας είδε από μακριά νάρχεται μια γυναίκα μ' ένα πράγμα στο χέρι, κ' είπε με το νου του:

– Αυτή η γυναίκα, δίχως άλλο έρχεται σε μένα για να της διαβάσω το γράμμα που κρατά. Τώρα, πώς να κάνω που δεν ξέρω ούτε ανάγνωσι, ούτε γραφή; Πρέπει να το σκάσω με τρόπο.

Και σηκώθηκε για να τραβήξη απ' τον άλλο δρόμο. Μα, ως που να στρίψει τη γωνιά, η γυναίκα τον πρόφθασε και τούπε:

– Πού πας, Ναορ-εν-Ντιν εφέντη;

– Πάω να κάνω τη μεσημεριάτικη μου προσευχή, και θα γυρίσω.

– Μα, ακόμα αργεί το μεσημέρι: κάτσε μια στιγμή και διάβασέ μου αυτό το γράμμα.

Ο Ναορ-εν-Ντιν πήρε στα χέρια του το γράμμα, το γύρισε ανάποδα, και άρχισε να κάνη τάχα πως διαβάζει με προσοχή. Και πότε κουνούσε το κεφάλι του, πότε έκανε τα φρείδια του να χοροπηδούν, πότε έδινε στο πρόσωπό του έκφρασι θυμού ή στενοχωρίας.

Τώρα, το γράμμα αυτό ερχόταν από του άνδρα της γυναίκας, που έλειπε σε μιαν άλλη πολιτεία, κι' όταν η φτωχειά είδε το Χότζα να κάνη αυτές τις κινήσεις, είπε μέσα της. Δίχως άλλο ο άνδρας μου πέθανε, κι' ο διαβασμένος αυτός Δάσκαλος του Νόμου και της Θρησκείας δε θέλει να μου το πη απότομα». Του είπε, λοιπόν:

– Ω κύριέ μου, αν είνε πεθαμένος, πες μου το!

Ο Ναορ-εν-Ντιν κούνησε απλώς το κεφάλι του κ' έμεινε σιωπηλός. Του είπε η γυναίκα:

– Πές μου, κύριέ μου, να χάσω κάθε ελπίδα;

– Χάσ' την!

– Να φορέσω μάβρα;

– Φόρεσ' τα!

Λοιπόν, πήρε το γράμμα από τα χέρια του, κ' έτρεξε στο σπίτι της, όπου κάθησε κι' άρχισε να κλαίη με κοπετούς τον άνδρα της. Ένας γείτονας άκουσε τα κλάματά της και ρώτησε την αιτία. Του είπαν:

- Έλαβε ένα γράμμα και της λέει πως πέθανε ο άνδρας της.
- Αυτό είναι ψέμμα, είπε ο γείτονας. Γιατί εγώ ακόμα χθες έλαβα γράμμα από τον άνδρα της, και μου λέει πως είναι καλά, και πως μετά δέκα μέρες θάνε εδώ.

Και δίχως να χάνη καιρό, πήγε στη γειτόνισσά του και της είπε:

- Πού είναι το γράμμα που σου έρχε;

Η γυναίκα σηκώθηκε και του τώδωσε, κ' εκείνος το άνοιξε και το διάβασε.

– Μα, γειτόνισσά μου, είπε, καλά τώλεγα εγώ. Ποιος ήταν αυτός ο κακοήθης που σου πειραξέ αυτό το παιγνίδι; Άκου τι γράφει το γράμμα: «Αφού ερωτήσω για την ποθητή μου υγεία σου, σε πληροφορώ ότι κ' εγώ είμαι καλά, δόξα στον Πανάγαθο Θεό! Και να μη στενοχωρείσαι, γυναίκα, γιατί σε δέκα μέρες θα γυρίσω κ' ετοιμάσου να με δεχθής. Στο αναμεταξύ, σου στέλνω ένα πάπλωμα και ένα μπακιρένιο μαγγάλι, από τούτον τον τόπο».

Το λοιπόν, η γυναίκα κατέβηκε και πήγε στον Ναορ-εν-Ντιν και τούπε με παράπονο και μ' επίπληξι.

– Γιατί μούκανες αυτό το πράγμα, Ναορ-εν-Ντιν εφέντη; Ταιριάζει σ' έναν άνθρωπο διαβασμένο σαν κ' εσένα να γελά τις φτωχές γυναίκες;

Και του επανέλαβε ό,τι της είχε πη ο γείτονας της, ότι ο άνδρας της ήτανε καλά και της έστειλε κ' ένα πάπλωμα κ' ένα μαγγάλι.

– Έχεις δίκαιο, καλή μου γυναίκα, απάντησε ο Χότζας. Συχώρεσέ με. Γιατί, εκείνην τη στιγμή, ήμουν αφηρημένος, ήταν και τα μάτια μου θαμπωμένα από του ήλιο, και, βλέποντας το μαγγάλι τυλιγμένο μες στο πάπλωμα, το πήρα πως ήταν ο άνδρας σου νεκρός και τον είχαν κιάλας σαβανώση.

– Ε! Αφού είναι έτσι, συχωρεμένος νάσαι! απάντησε η γυναίκα, που σαν αγράμματη που ήταν, δε στάθηκε ικανή να μυριστή την κατεργαριά.

Ο Χότζας, είχε μια φορά, άρρωστο στο σπίτι του. Πολλοί γνωστοί ήρθαν να ρωτήσουν τι κάνει.

Ο Χότζας απάντησε:

– Το πρωί, δόξα τω Θεώ, ήτανε καλά, τώρα πεθαίνει.

37. – ΑΛΕΥΡΙ ΣΤΟ ΣΧΟΙΝΙ

Μια μέρα, ένας γείτονας ήρθε και ζήτησε απ' το Χότζα το σχοινί του για ν' απλώση ρούχα.

Ο Χότζας μπήκε μια στιγμή μέσα κ' ύστερα από λίγο γύρισε κ' είπε:

– Καϋμένε δεν μπορώ να σ' το δώσω, γιατί έχουν, σήμερα, απλώση αλεύρι στο σχοινί.

– Απλώνουν ποτέ αλεύρι στο σχοινί, Χότζα; ρώτησε ο γείτονας με απορία;

– Ε! Λοιπόν, δεν το καταλαβαίνεις πως δεν έχω διάθεσι να σ' το δώσω; είπε ο Χότζας.

38. – Η ΒΡΥΣΗ

Μια μέρα, ο Χότζας παραμέρισε πίσω από μια βρύσι για να κατουρήση, κ' έμεινε εκεί ένα ολάκαιρο μερόνυχτο, γιατί ακούοντας την βρύση να τρέχη, νόμιζε πως δεν είχε τελειώση το κάτουρό του.

Το δειλινό της άλλης ημέρας, η γυναίκα του πααίνοντας στη βρύση για να γεμίση τη στάμνα της, τον είδε ακόμα σ' εκείνη τη θέση.

– Βρε άνδρα, του φώναζε, τι χασομεράς εδώ πέρα, δεν έρχεσαι πια σπίτι;

– Άφησέ με, μωρή γυναίκα, στο Θεό σου! Ακόμα δεν τέλειωσε το κάτουρό μου, πώς θέλεις να σηκωθώ; απάντησε ο Χότζας.

39. – ΤΟ ΣΚΟΡΔΟ

Μια μέρα ο Χότζας φύτευε σκόρδα στον κήπο του,

Κάποιος φίλος του που περνούσε απ' έξω, τον είδε, κάθε γούλα που έχωνε στη γη, να τήνε φτύνει πρώτα και να μουρμουρίζη κάτι μες στα δόντια του.

Απόρησε και τότε ρώτησε:

– Γιατί τα φτύνεις, Χότζα, και τι τους λες;

– Απ' ό,τι τους λέω, απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν, θα καταλάβης γιατί τα φτύνω. Τους λέω: «Αυτό είναι όλο το πότισμα που έχω να σας κάνω, και βάλτε το στο νου σας. Άλλο νερό να μην περιμένετε από μένα!»

—Αυτό είναι όλο το πότισμα που έχω να σας κάνω....

40. — ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΑ

Μια φορά, μερικοί μάγες, που κάθονταν κάτω από ένα δένδρο,

βλέποντας το Χότζα να περνά, συμφώνησαν να τόνε καταφέρουν ν' αναβή στο δένδρο και να του κλέψουν τα παπούτσα.

Λοιπόν, μόλις είδαν το Χότζα να πλησιάζη άρχιζαν να συζητούν ζωηρά και να λένε πως κανείς άνθρωπος στον κόσμο δεν ήταν ικανός ν' ανεβή σ' εκείνο το δένδρο.

– Τι βλακείες λέτε, βρε ζωντόβολα, τους φώναξε ο Χότζας, που είχε σταθή και άκουε τη φιλονεικία τους. Θέλετε ν' ανεβώ εγώ, να σας αποδείξω το εναντίο;

– Αν είσαι άξιος!

Τότε ο Χότζας ανασήκωσε τις άκρες του καφτανιού του, τις στερέωσε στο ζουνάρι του, έβγαλε τα παπούτσα του και τάβαλε στον κόρφο του, κι' άρχισε να σκαρφαλώση στο δένδρο.

– Παίρνεις και τα παπούτσα σου μαζί; Τι θα τα κάνης; του φώναξαν οι μάγκες.

– Ε! Ποιος ξέρει; απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν. Μπορεί απ' εκεί να βρω κανένα δρόμο για να πάω ίσα στο σπίτι μου, και θέλω να τάχω μαζί μου.

41. – ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΑΦΗΣΕ ΕΠΟΧΗ

Λένε για το Νασρ-εν-Ντιν Χότζα πως, την εποχή που ήταν στη Χαμάντ της Συρίας, του πέθανε ξαφνικά η γυναίκα που είχε τότε, κ' ύστερα από κάμποσον καιρό, οι φίλοι του βλέποντας πως μαραινόταν μονάχος στην ερημιά του, αποφάσισαν να τον παντρέψουν πάλι.

Του τώπαν κ' εκείνος edέχτηκε, και του βρήκαν αμέσως τη νύφη.

Κι' όταν ετοιμάστηκαν όλα, μαζώχτηκαν οι φίλοι, κ' οι γνωστοί, κ' οι γειτόνοι στο σπίτι του και κάθησαν και φάγανε κ' ήπιαν και γλέντησαν με βιολιά και λαγούτα.

Όλα πήγαιναν καλά, με χαρά κ' ευθυμία, ως τη στιγμή που πήρανε το Χότζα για να τον οδηγήσουν στην κάμαρα της νύφης, και να φύγουν αφού του ευχηθούνε καλή κ' ευχάριστη νύχτα.

Εκεί, ακριβώς έξω από την πόρτα, από τη συγκίνησι, ως φαίνεται, είτε από δελία, είτε απ' το πολύ φαΐ και πιτό που είχε γεμίση το στομάχι του, τούφυγε του δύστουχου του Χότζα μια πορδή μεγάλη και τρομερή.

Οι προσκαλεσμένοι, φυσικά, από λεπτότητα, κάνανε κάθε τρόπο για να δείξουν πως δεν άκουσαν, μα, ο Νασρ-εν-Ντιν έγγεινε κόκκινος σαν παπαρούνα απ' την ντροπή του, και πήρε τέτοια ταραχή, ώστε προφασίστηκε πως ήθελε να πάη για μια του ανάγκη, και, βγαίνοντας έξω στην αυλή, ανέβηκε στο μουλάρι ενός συμπεθέρου κ' έφυγε βιαστικά από την πόλι.

Ύστερα από πολλών ημερών ταξίδι, έφθασε σε μιαν άλλη πόλι μακρυνή, όπου κ' εγκατεστάθηκε.

Κάθησε εκεί κάμποσα χρόνια κάνοντας το δάσκαλο και τον ιεροκήρυκα στο Τζαμί, ως που τούρθε επιθυμία να γυρίση πάλι στο σπίτι του.

Ανέβηκε, λοιπόν, το μουλάρι και ξεκίνησε, μα, όταν έφθασε έξω από την πόλι της Χαμάντ, είπε μέσα του:

— Ίσως να το θυμούνται ακόμα. Για τούτο ας μην πάμε αμέσως, αλλά ας προσπαθήσωμε πρώτα ν' ακούσωμε τι λένε οι άνθρωποι. Ο Θεός να δώση, Χότζα, να τώχουν λησμονήση.

Έτσι εφτά μέρες κ' εφτά νύχτες τριγυρνούσε αγνώριστος στους δρόμους, μην κάνοντας τίποτ' άλλο παρά ν' αφουγκράζεται τις ομιλίες των ανθρώπων.

Και συνέβη, την εβδόμη νύχτα, να σταθή έξω από την πόρτα μιας καλύβας, όπου άκουσε τη φωνή μιας κόρης από μέσα να λέη:

— Μάννα μου, πες μου τη μέρα που γεννήθηκα, γιατί μια γύφτισα μου υποσχέθηκε σήμερα να μου ρίξη τα χαρτιά και να ιδή αν θάχω καλή τύχη.

Κ' η μητέρα απάντησε:

— Κόρη μου, γεννήθηκες τη βραδειά που έκλασε ο Χότζας.

Μόλις τ' άκουσε αυτό, ο Νασρ-εν-Ντιν σηκώθηκε βιαστικά και τώβαλε στα πόδια, λέγοντας μέσα του:

— Μωρέ, τούτοι δω κάνανε την πορδή μου παροιμία! Πάμε να φύγωμε από δω: ετούτος ο τόπος δεν είνε πια για μας!

Και ποτέ πια δεν πάτησε σ' αυτήν την πόλι.

42. — Ο ΧΟΤΖΑΣ ΠΑΡΑΘΕΤΕΙ ΔΕΙΠΝΟΝ

Ένα βραδυνό, ο Ναορ-εν – Ντιν, γυρίζοντας στο σπίτι του, αντάμωσε στο δρόμο πέντε έξι μαθητές του, που τους καλησπέρισε και τους είπε:

– Ελάτε απόψε να σας κάνω το δείπνο. Ό,τι βρεθή, βρε παιδιά!

Οι μαθητές δέχτηκαν μ' ευχαριστίες την πρόσκλησι κι' ακολούθησαν το Χότζα στο σπίτι του.

Όταν φθάσανε, ο Χότζας μπήκε στο χαρέμι κ' είπε της γυναίκας του:

– Γυναίκα, έχω απόψε μουσαφρέους στο σπίτι. Δος μου μια σουπιέρα με σούπα, να φάμε.

– Μου έστειλες τίποτα να μαγερέψω, και μου λες να σου δώσω μια σουπιέρα με σούπα; απάντησε η γυναίκα.

– Τουλάχιστον, δόσε μου ξερή τη σουπιέρα, και τα καταφέρνω εγώ, είπε Χότζας.

Και παίρνοντας τη σουπιέρα, γύρισε στον οντά του, όπου ήσαν οι προσκαλεσμένοι του και την έβαλε μπρος τους, λέγοντάς τους:

– Ορίστε, κύριοι, φάτε κ' ευφρανθήτε, μια φορά που ήρθατε στ' αρχοντικό μου.

Οι μαθητές γύρισαν και κοίταξαν ο ένας τον άλλον με έκπληξι.

Τότε ο Ναορ-εν-Ντιν τους είπε:

– Καταλαβαίνω την έκπληξι σας: μα, να συμπαθάτε. Αν είχα βούτυρο και ρίζι, τα μάτια μου να βγουν αν δε σας έφερνα τη σουπιέρα γεμάτη με σούπα. Άλλωστε εγώ σας προειδοποίησα: «Ό,τι βρεθή!». Βρέθηκε η σουπιέρα! . . .

43. – Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Κάποτε ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας κατέβασε στην αγορά το γαίδαρό του, για να τον πουλήση, και τον παρέδωσε στον ντελάλη.

Αυτός ανέβηκε σε μια καρέκλα, κι' άρχισε να εκθειάζη τα προτερήματα του γαϊδάρου, λέγοντας πως ήταν ακόμα μικρός στην ηλικία, ήμερος, γερός, γρήγορος, οικονομικός, γιατί δεν ήταν σα μερικά άλλα

αφιλότιμα γαϊδούρια που τρώνε έναν περιδρομο και αφανίζουν τους αφεντάδες τους στα έξοδα, κτλ. κτλ.

Όλα αυτά τα εγκώμια κ' οι έπαινοι του γαϊδάρου τράβηξαν γύρω του αρκετούς αγοραστές που άρχισαν να τοακώνονται ποιος να τον πάρη και ν' ανεβάζουν ολοένα την προσφορά τους.

Βλέποντας κι' ακούοντας όλην αυτήν τη σκηνή ο Νασρ-εν-Ντιν πίστεψε στ' αλήθεια πως το ζώο του είχε όλα αυτά τα προτερήματα, και μη θέλοντας να τα αφήση να πέση σ' άλλα χέρια, άρχισε κι' αυτός να πλειοδοτή, ως που, τέλος, ο γαϊδαρος «κατεκυρώθη επ' ονόματί του».

Παίρνοντάς τον τότε με πρόσωπο ιλαρό και θριαμβευτικό, σαν νάχε αγοράση κάτι κελεπούρι, γύρισε μ' αυτόν στο σπίτι του όπου ανάφερε όλα τα καθέκαστα στη γυναίκα του.

Τώρα κ' η γυναίκα του, εκείνην την ημέρα, είχε κάνη ένα κατόρθωμα που δεν μπορούσε να μη το αναφέρη στον άνδρα της με θρίαμβο και με καμάρι. Είχε γελάση έναν πλανόδιο ζαχαροπλάστη, παίρνοντας με τέσσερα γρόσα παστοκύδωνο τριπλάσιας τουλάχιστον αξίας, και πώς; – βάζοντας κρυφά και χωρίς να την πάρη μυρωδιά ο ζαχαροπλάστης, στο τάσι της ζυγαριάς που είχε τα δράμια, τα χρυσά της βραχιόλια που φυσικά δε γύρευε να πάρη πίσω για να μη αποκαλυφθή η απάτη.

Ακούοντας αυτά ο Χότζας, αναφώνησε:

– Μπράβο, γυναίκα! Εγώ απ' έξω από το σπίτι και συ από μέσα, θα κυβερνήσωμε θαυμάσια το νοικοκυριό μας!

44. – ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΚΟΥΡΑΣΗ ΤΟ ΓΑΪΔΑΡΟ

Μια μέρα, ένας γνωστός του Χότζα τότε συνάντησε στο δρόμο που γύριζε από το περιβόλι του, ανεβασμένος στο γαϊδαρό του και μ' ένα μεγάλο δισάκι γεμάτο φρούτα και ζαρζαβατικά, στον ώμο του.

– Σε καλό σου, Χότζα! του είπε. Σηκώνεις εσύ όλο αυτό το βάρος; Γιατί δεν το κρεμνάς στο γαϊδαρό σου;

– Ε! Δε θέλω, το κακόμοιρο το ζω, να το κουράσω περισσότερο. Φθάνει που σηκώνει το βάρος το δικό μου.

45. – ΑΝ ΕΙΧΑΝ ΦΤΕΡΑ ΟΙ ΓΚΑΜΗΛΕΣ

Μια Παρασκευή, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας κηρύσσοντας το Λόγο του Ναορ-εν, σ' ένα Τζαμί, είπε:

– Ω Πιστοί, δοξάσετε το Θεό, τον Πάνσοφο Δημιουργό, που δεν έκανε τις γκαμήλες με φτερά, αλληλώτικα θα κατέβαιναν στους κήπους σας και θα σας τσάκιζαν τα δένδρα, και στις στέγες των σπιτιών σας και θα τις γκρέμιζαν απάνω στα κεφάλια σας.

46. – ΤΟ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΟ

Κάποιος πλούσιος, μια φορά, προσκάλεσε το Χότζα σε τραπέζι.

Μετά το φαγητό, περάσανε στη σάλα, όπου οι δούλοι, επειδή έκανε πολλή ζέστη εκείνη την ημέρα, τους έφεραν από έναν κεσσέ «χουστάφ». Μα, στο σπιτονοικοκώρη δόσανε ένα μεγάλο κουτάλι, ενώ στο Χότζα ένα μικρό κουταλάκι, του γλυκού.

Ο σπιτονοικοκώρης βυθίζοντας στο σερμπέτι το κουτάλι του, έτρωγε χορταστικά, και σε κάθε κουταλιά έβγαζε μέσα από τα δροσισμένα σπλάχνα του ένα βαθύ, ηδονικό «Ωχ!»

Ο Χότζας βύθιζε κι' αυτός το μικρό του κουτάλι, μα, δεν έπαιρνε αρκετό από το «χουστάφ» ώστε να ευφρανθή η καρδιά του: μόνο που έβρεχε τη γλώσσα του, λιγάκι.

Βλέποντας, λοιπόν, πως θα πήγαινε έτσι χαμένο το δροσιστικό του, δίχως να τ' απολαύση, γύρισε κ' είπε στο σπιτονοικοκώρη:

– Κύριέ μου, παρακαλώ δος μου μια στιγμή το κουτάλι σου, για να πω, τουλάχιστον, μια φορά κ' εγώ ένα «ωχ!».

47. – ΤΟ ΝΕΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Κάποτε, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας ταξιδεύοντας μπήκε σε μια πολιτεία, όπου είδε πολύν κόσμο συναγμένο να χαιρετά το Νέο Φεγγάρι, γιατί η εμφάνισί του ανάγγειλε στους Πιστούς πως άρχιζε το Ραμαζάνι.

Στάθηκε και τους είπε:

– Τι είναι αυτά με σας μωρέ; Στον τόπο μου οι άνθρωποι βλέπουν το φεγγάρι μεγάλο σαν μολόπετρα και κανείς δεν το θαυμάζει, κ' εδώ

κάθεστε και χαζεύετε μπρος σ' ένα τόσο μικρό φεγγαράκι; Δεν πάτε να κοιτάξετε τις δουλειές σας, κακομοίριδες!

48. – ΤΟ ΜΟΙΡΟΛΟΪ ΤΟΥ

Μια φορά, ο Χότζας αρρώστησε βαριά, και νομίζοντας πως θα πεθάνη έστειλε και φώναζε τις μοιρολογίστρες και τους είπε:

– Όταν θα κλείσω τα μάτια μου και θα με πηγαίνετε στον τάφο, να κλαίτε και να λέτε αυτό το μοιρολόι:

«Αχ! Τον κακομοίρη το Χότζα, πού δεν τότε χόρταινε η γυναίκα του!..»

49. – Ο ΓΑΪΔΑΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΔΗ

Μια μέρα, ο Χότζας έχασε το γαίδαρό του κ' έψαχνε να του εύρη. Κει που πήγαινε, αντάμωσε κάποιον, και τότε ρώτησε αν τον είδε.

Εκείνος του απάντησε:

– Έγινε Καδής στο τάδε μέρος.

– Βρε, του πεζεβέγκη! αναφώνησε όλος έκπληξι ο Νασρ-εν- Ντιν Χότζας. Για τούτο, όταν εγώ έδινα μαθήματα στο γραμματικό μου, εκείνος τέντωνε τ' αφτιά του κ' άκουε!

50. – ΠΕΡΙ ΣΥΖΥΓΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ

Κάποτε ο Χότζας κ' η γυναίκα του συμφώνησαν να εκτελούν τα συζυγικά τους καθήκοντα κάθε Παρασκευή.

Μα, επειδή ο Νασρ-εν-Ντιν ήταν ξεχασάρης, είπε στη γυναίκα του να του το θυμίζη, όταν ερχόταν η Παρασκευή, βάζοντας το σαρίκι του απάνω στο κομό, που ήταν κοντά στο κρεβάτι.

Όλα πήγαιναν καλά και κανονικά κάμποσον καιρό. Μα, μια νύχτα, χωρίς νάνε Παρασκευή, η γυναίκα πήρε το σαρίκι και τώβαλε απάνω στο κομό.

Βλέποντάς το εκεί, την ώρα που πήγαινε να πλαγιάση, ο Χότζας απόρησε και είπε:

- Μα, δεν είνε απόψε Παρασκευή, γυναίκα!
- Παρασκευή είνε! απάντησε εκείνη.
- Δεν είνε, σου λέω!
- Είνε σου λέω!

Θύμωσε τότε ο Χότζας κ' είπε:

- Ε! Λοιπόν, από τώρα, εδώ μέσα, ή η Παρασκευή θα μείνη κατά μέρος, ή εγώ.

51. Ο ΠΕΛΑΡΓΟΣ

Ο Χότζας έπιασε, μια μέρα, έναν πελαργό, κι' αφού, τούκοψε τα πόδια και τη μύτη του, τούπε:

- Νά, τώρα μοιάζεις με πουλί!

52. – ΤΑ ΠΑΙΝΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ

Μια μέρα, πήγανε προξενήτρες στο σπίτι του Χότζα για την κόρη του.

Η γυναίκα του, που ήτανε, εκείνην τη στιγμή μαζί του στον οντά, του είπε:

- Χότζα μου, ήρθαν προξενήτρες για την κόρη σου. Άφησέ με εμένα να πάω να μιλήσω μαζί τους και να τους πω τα παινέματά της, ίσως τελειώσουν το συνοικέσιο.

- Όχι! όχι, γυναίκα! Κάθησε εσύ, κι' άσε με εμένα να πάω. Ξέρω έναν έπαινο, τέτοιον, που αυτός μονάχα αρκεί για να πείσουν το γαμπρό να την πάρη με κλειστά τα μάτια.

Και κατέβηκε κάτω, όπου του περίμεναν οι προξενήτρες. Μόλις του είδαν εκείνες τούπαν:

- Ε! Χότζα, τι ανακατέβεις συ στα γυναικεία πράγματα; Πήγαινε και στείλε μας εδώ τη γυναίκα σου να κυβεντιάσωμε.

– Έχετε δίκαιο, κυράδες μου, μα, ξέρετε, η γυναίκα μου, αυτήν τη στιγμή, συγυρίζει το σπίτι και δεν αδειάζει. Γιατί είναι καλή νοικοκυρά και θέλει να τάξη όλα ταχτικά στο σπίτι. Έστειλε, λοιπόν, εμένα, στο πόδι της, και σας παρακαλεί να τήνε συμπαθάτε, κι' ό,τι έχετε να το ρωτήσετε μπορείτε σ' εμένα να το πείτε και να σας αποκριθώ σαν νάταν η ίδια, γιατί είμαστε τόσο αγαπημένοι, έτσι σα δυο γούλες αμυγδάλου μέσα στο ίδιο τσόφλι, ώστε πάντοτε τυχαίνει νάχωμε κι' οι δυο μας τις ίδιες σκέψεις.

Οι γυναίκες τότε τούπαν πως έφερναν προξενιά από κάποιο παλληκάρι για την κόρη του, «κι' ήρθαμε να ρωτήσωμε τι χάρες έχει για να του τις πούμε και ν' αποφασίση.»

– Ακούστε, απάντησε ο Χότζας. Εμένα δε μ'αρέσουν τα πολλά παινέματα. Θα σας πω μονάχα ένα και καλό: «Είνε παρθένα άσπιλη κι' αμόλυντη, έγγυος έξη μηνών.» Κι' αν δεν είναι έτσι, την παίρνω πίσω.

Σαν άκουσαν αυτά τα λόγια, οι προξενήτρες κοιτάχτηκαν μια στιγμή, κι' ύστερα δίχως να πούνε λέξι, σηκώθηκαν και φύγανε.

Η γυναίκα του Χότζα, που ήτανε κρυμμένη πίσω από μια πόρτα κι' άκουε, μπήκε, τότε, μέσα, φρενιασμένη και του είπε:

– Βρε, σκύλε, τι έκανες; Τέτοια παινέματα πήγες να πης κι' έδωξες για πάντα την τύχη της κόρης σου;

Ατάραχα και ήμερα ο Χότζας απάντησε:

– Σώπαινε, γυναίκα, μη φοβάσαι. Σ' όλην την επαρχία να ψάξουν δε θα βρουν τέτοια κόρη, «παρθένα, έξη μηνών έγκυο» και πάλι σε μας θα γυρίσουν. Και τη γελάδα μας, τις προάλλες, έτσι δεν την επαίνεσε ο ντελάλης, και την πούλησε μια χαρά;

53. – ΣΤΟ ΛΟΥΤΡΟ

Ένα πρωί, ο Χότζας μπήκε στο Χαμμάμ για να λουστή, μα, οι υπηρέτες του λουτρού, δεν τον περιποιήθηκαν καθόλου καλά. Του δώσανε ένα παληό τρύπιο σεντόνι, και μια λερωμένη πετσέτα, και τον άφησαν μονάχο να λουστή.

Ο Χότζας δεν μίλησε τίποτα, μα, όταν έβγαινε από το λουτρό, άφησε μέσα στο δίσκο, για μπαξίσι των δούλων, δέκα ασημένια δίγροσα, που,

εκείνον τον καιρό, μόνο ένας πλούσιος μπορούσε να δώσει, κ' οι δούλοι μείνανε σαστισμένοι.

Ύστερα από μια βδομάδα, ο Χότζας μπήκε πάλι στο ίδιο Χαμμάμ. Μόλις τον είδαν οι δούλοι, έτρεξαν με προθυμία και σεβασμό να τον υποδεχθούν, και τούκαναν κάθε περιποίησι.

Ο Χότζας δε μίλησε, όπως και την πρώτη φορά, μα, βγαίνοντας απ' το λουτρό, άφησε στο δίσκο ένα μόνο δίγροσο.

Οι δούλοι σάστισαν πάλι κ' είπαν:

– Τι είναι αυτό;

Ο Χότζας τους αποκρίθηκε:

– Αυτό είναι για το λούσιμο της περασμένης βδομάδας, τα δέκα, που σας άφησα τότε, ήσαν για το λούσιμο, το σημερινό.

54. – ΔΥΟ ΠΟΘΟΙ ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ

Ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας είχε δυο κόρες παντρεμένες, που πήγαν μια μέρα να ιδούνε του πατέρα τους.

Όταν ο Χότζας τις ρώτησε πώς περνούνε με τους άνδρες τους, και αν παν καλά οι δουλιές τους, κ' αν τις περιποιούνται, η μία που ο άνδρας της ήταν κεραμιδός απάντησε:

– Αν δε βρέξη, ο άνδρας μου θα κάνει πολλά κεραμιδία, και θα μου αγοράση κεντητούς φερετζέδες ασπρόρρουχα μεταξωτά.

Η άλλη, που ο άνδρας της ήταν γεωργός, είπε:

– Ο άνδρας μου έχει βάλει πολλή σπορά, φέτος, κι αν βρέξη θα μου αγοράση βραχιόλια και γιορντάνια και θα με ντύση σα βασίλισσα.

Είπε τότε ο Χότζας:

– Και των δυο η ευχή θα γίνη, μα, ποιανής πρώτα; κανείς δεν ξέρει.

55. – ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΝΗ

Ένας Διοικητής περνούσε κάποτε από το χωριό του Ναορ-εν-Ντιν

Χότζα, κ' οι χωρικοί στείλανε αυτόνε για να του προσφωνήση και του προσφέρη τα σεβάσματά τους.

Ο Διοικητής βλέποντας τη μούρη του Νασρ-εν-Ντιν, και όλο του το παρουσιαστικό, τον επήρε για άνθρωπο βλάκα, και είπε περιπαιχτικά:

– Μωρέ, δε βρήκανε κανέναν άνθρωπο να μου στείλουνε, μόνε μου έστειλαν εσένα;

– Τους ανθρώπους, αφέντη μου, απάντησε αμέσως ο Χότζας, τους στέλνουνε στους ανθρώπους, κ' εμένα μ' έστειλαν σε σένα . . .

56. – ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Μια νύχτα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, ξύπνησε ξαφνικά και είδε πως είχε κοπριστή ενώ κοιμόταν.

Ταράχτηκε πολύ κ' έπεσε σε αμηχανία, γιατί ντρεπόταν τη γυναίκα του και δεν ήξερε πώς να της το πη.

Τέλος, τούρθε μια ιδέα, και ξυπνώντας την με τρόπο, της είπε:

– Αχ! Γυναίκα! Είδα απόψε ένα όνειρο τόσο φρικτό και φοβερό που ακόμα τρέμω.

– Τι όνειρο είδες, Χότζα μου;

– Είδα τρεις ψηλούς μιναρέδες, τον έναν απάνω στον άλλον, και στην κορφή του τρίτου ένα αυγό, κ' απάνω στ' αυγό μια βελόνα, κ' απάνω στη βελόνα ένα τραπέζι, κ' απάνω στο τραπέζι καθόμουνα εγώ, κ' έβγαζα, λέει, γοερές κραυγές, γιατί το τραπέζι κουνιόταν πέρα δώθε, κ' είχε φόβο κάθε στιγμή να γείρη, απ' τόνα μέρος, και να πέσω, όπου αν έπεφτα, από τόσο ύψος, δίχως άλλο θάσκαζα σα ρόδι.

– Πω! Πω! άνδρα μου! ξεφώνησε η γυναίκα με ανατριχίλλα. Εγώ αν έβλεπα ένα τέτοιο όνειρο, δίχως άλλο θα τάκανα απάνω μου, απ' το φόβο μου.

– Απάνω κάτω, γυναίκα, κ' εγώ το ίδιο έπαθα, είτε ο Χότζας. Μόνε, σήκω τώρα και κοίταξε πώς θα τα διορθώσης, για να μη το πάρουν μυρωδιά οι γειτόνοι.

57. – ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΟ ΠΗΓΑΔΙ

Μια νύχτα, ο Νασρ-εν-Ντιν κατέβηκε να βγάλει νερό από το πηγάδι, και κει που έσκυβε για να ρίξει τον κουβά, είδε την αντανάκλασι του φεγγαριού μέσα στο νερό.

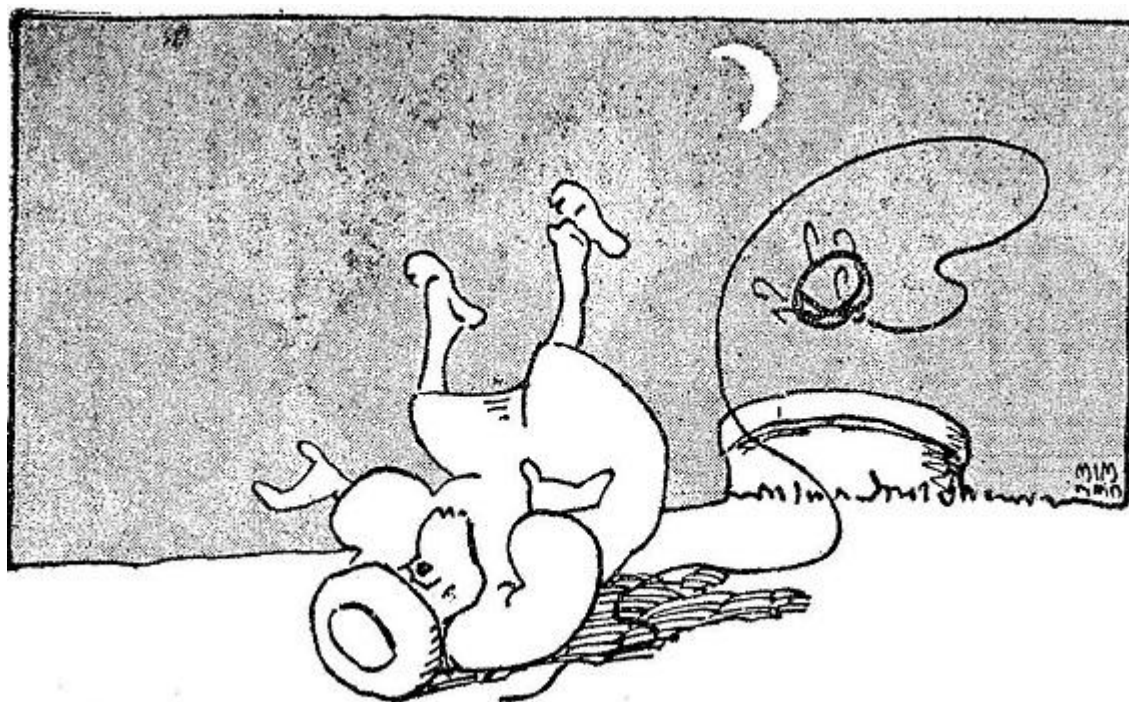
– Μπα, είπε, το φεγγάρι έπεσε μέσα στο πηγάδι! Πρέπει να το βγάλωμε!

Και δένοντας ένα τσιγγέλι στην άκρη του σχοινιού τώρριξε στο πηγάδι.

Βασανίστηκε κάμποση ώρα, ως που, τέλος, το τσιγγέλι πιάστηκε σε μια πέτρα.

– Α! Μπράβο! Το πιάσαμε! Τώρα κουράγιο! είπε ο Χότζας, κι' άρχισε να τραβά με δόναμι το σχοινί.

Μα, ενώ το τραβούσε, έσπασε το σχοινί, κι' ο Χότζας έπεσε ανάσκελα στη γη, και την ίδια στιγμή είδε το φεγγάρι στον ουρανό.

Κι' ο Χότζας έπεσε ανάσκελα στη γη.

– Α! Δόξα τω Θεώ! αναφώνησε. Κοπιάσαμε πολύ, μα, τουλάχιστον, βάλαμε το φεγγάρι πάλι στη θέση του.

58. – ΠΛΕΜΟΝΙ ΚΑΙ ΓΕΡΑΚΙ

Μια μέρα, ο Χότζας αγόρασε στην αγορά πλεμόνι και γύριζε σπίτι του.

Κει που πήγαινε, ένα γεράκι άρπαξε το πλεμόνι από τα χέρια του και πέταξε.

Ο Ναορ-εν-Ντιν, στάθηκε με ανοιχτό το στόμα και κοίταξε σαστισμένος το γεράκι που όλο ένα πήγαινε πιο ψηλά.

Έξαφνα αρπάζει από κάποιον που περνούσε ένα πλεμόνι που κρατούσε κι' αυτός, στα χέρια του, κι' ανεβαίνει απάνω σε μια πέτρα.

– Σε καλό σου, Χότζα! Τι κάνεις εκεί; του φωνάζει ο άνθρωπος.

– Δοκιμάζω αν μπορώ να γίνω κ' εγώ γεράκι, απάντησε ο Χότζας.

59. – ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΓΥΡΙΣΤΡΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ

Κάποιος, μια μέρα, είπε στον Ναορ-εν-Ντιν Χότζα:

– Η γυναίκα σου γυρίζει από το ένα σπίτι στ' άλλο!

– Ε! Τότε, θάρθη και στο δικό μου, απάντησε ο Χότζας.

60. – Η ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Μια μέρα, κάποιος περιδιαβάζοντας στην αγορά, αντάμωσε του Ναορ-εν-Ντιν και τότε ρώτησε:

– Τι ημερομηνία έχομε σήμερα;

– Δεν ξέρω τέτοιο πράμμα, απάντησε ο Χότζας. Ούτε το αγόρασα, ούτε το πούλησα ποτέ μου.

61. – Ο ΝΑΥΛΟΣ

Μια μέρα, ενώ ο Ναορ-εν-Ντιν καθότανε μέσα σε μια βάρκα, στην όχθη ενός ποταμού, του ήρθαν οχτώ δερβισσάδες και τον παρακάλεσαν να τους περάση στην άλλη όχθη.

– Τι θα μου δώσετε; τους ρώτησε ο Χότζας.

– Ένα δίγροσο ο καθένας. Καλά δεν είναι;

– Καλά.

Κι' αφού τους έβαλε μέσα στη βάρκα, άρχισε να κωπηλατή.

Μα, ενώ ήσαν ακόμα στη μέση του ταξιδιού τους, η βάρκα έγειρε ξαφνικά από τη μια πάντα, κ' ένας από τους δερβισσάδες, που δεν κρατιότανε καλά, έπεσε μέσα στο ποτάμι, και παρασύρθηκε από τα νερά.

Οι άλλοι δερβισσάδες άρχισαν να φωνάζουν και να τα βάζουν με το Χότζα.

– Βρε τι ουρλιάζετε έτσι; τους είπε εκείνος. Δεν έχετε παρά να με πληρώσετε ένα ναύλο λιγώτερο.

62. – «ΠΩΣ ΣΩΘΗΚΕ!»

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν έχασε το γαίδαρό του, και ψάχνοντας στους δρόμους για να τον εύρη, ρωτούσε τους διαβάτες μήπως τον είδαν, και την ίδια στιγμή επανελάβαινε: «Δόξα νάχη ο Θεός! Δόξα νάχη ο Θεός!»

– Γιατί δοξάζεις το Θεό, Χότζα; τότε ρώτησε κάποιος.

Απάντησε:

Δοξάζω το Θεό που δεν έτυχε να τον έχω καβάλλα, αλληώτικα θάμουν κ' εγώ χαμένος, τώρα. Μωρέ, πώς σώθηκα!

63. – ΓΥΡΙΖΕΙ ΝΑ ΒΡΗ ΤΟΝ ΥΠΝΟ ΤΟΥ

Ένα βράδυ, ο Νασρ-εν-Ντιν, έχοντας αϋπνία, βγήκε κατά τα μεσάνυχτα απ' το σπίτι του και γύριζε στους δρόμους.

Έξαφνα τον συναντά ένας γαφίρης (νυκτοφύλακας) και του λέει:

– Ε! Κύριε! Τι θέλεις έξω στους δρόμους τέτοια ώρα;

– Μου έφυγε ο ύπνος μου και γυρίζω να τον εύρω, απάντησε ο Χότζας.

64. – ΤΙ ΣΑΣ ΝΟΙΑΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΧΗΝΑ

Κάποιοι, μια μέρα, που κουβέντιαζαν με τον Νασρ-εν-Ντιν Χότζα, τούπαν:

- Μια χήνα περνούν:
- Τι με νοιάζει; είπε ο Χότζας.

Τούπαν πάλι:

- Στο σπίτι σου την πάνε!
- Τι σας νοιάζει; τους είπε.

65. – ΔΑΝΕΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

Κάποτε, ένας φίλος του Χότζα του ζήτησε δανεικά λίγα χρήματα με λίγη προθεσμία. Του απάντησε ο Χότζας.

- Χρήματα δεν μπορώ να σου δώσω, μα, επειδή είσαι φίλος μου, προθεσμία σου δίνω όση θέλεις.

66. – ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΙΣΟΔΕΙΟ ΣΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Ένα απόγεμα, ο Χότζας περνώντας έξω από ένα νεκροταφείο, μπήκε μέσα, ξαπλώθηκε σ' ένα παληό μνημούρι, ακριβώς πλάι στο δρόμο, έκλεισε τα μάτια του, κ' έκανε το νεκρό, για να ιδή αν θα κατέβαιναν οι δυο άγγελοι να τον κρίνουν.

Σε λίγο, άκουσε ήχο κουδουνιών, και νομίζοντας πως σ' αλήθεια κατέβαιναν οι άγγελοι, πετάχτηκε έξω από το μνήμα. Μα, εκείνην τη στιγμή περνούσαν απ' εκεί μερικοί αγωγιάτες με τα μουλάρια τους, και τα κακόμοιρα τα ζα βλέποντάς τον να πετιέται σα σκιάχτρο έξω από το μνήμα τρόμαξαν και σκόρπισαν κάτω στο διπλανό λιβάδι.

Οι αγωγιάτες, αναμένοι από το θυμό πλησίασαν στο Χότζα και τούπαν:

- Ποιος είναι, μωρέ, συ;

– Πεθαμένος είμαι, αποκρίθηκε ο Χότζας και βγήκα στον κόσμο να διασκεδάσω λιγάκι.

– Στάσου να σε διασκεδάσωμε εμείς καλά, είπαν οι αγωγιάτες, που έπεσαν απάνω του με τις μαγκούρες τους και τότε κάνανε παστό απ' το ξύλο.

Όταν το βράδυ, ο Χότζας γύρισε στο σπίτι του, ελεεινός, και μόλις μπορώντας να σύρη τα πόδια του, η γυναίκα του τούπε:

– Χότζα μου, τι έπαθες, τι έχεις, πού ήσουν και μούρθες σ' αυτό το χάλι;

– Άσε με, μωρή γυναίκα! απάντησε ο Χότζας. Νά! Πέθανα, κ' ήμουν στον τάφο.

– Τι λες, μωρέ Χότζα; είπε με θαυμασμό η γυναίκα. Και τι έχει στον άλλον κόσμο;

Είπε ο Νάορ εν-Ντιν:

– Αν δεν τρομάξης τα μουλάρια, κι' αν δε γελάς τους αγωγιάτες, τίποτα δεν έχει.

67. – ΤΑ ΣΤΟΛΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Κάποτε, ο Νάορ-εν-Ντιν μπαίνοντας σε μια μεγάλη πόλι είδε απ' έξω τα ωραία της υδραγωγεία και ρώτησε:

– Τι είναι αυτά;

– Είναι της πατρίδας μας τα στολίδια, του είπε κάποιος από τους κατοίκους.

– Ωραία, μα το Θεό! αναφώνησε ο Χότζας. Κ' εγώ σα γυρίσω στο σπίτι μου θα του χτίσω τέτοια στολίδια.

68. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΗΝΑΣ ΠΟΥ ΠΕΤΑΞΕ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΥΡΝΟ

Κοντά στο σπίτι του Χότζα ήταν ένας φούρνος, όπου συνήθιζε κάποτε, κατά το μεσημέρι, να πηγαίνει και να παίρνει μυρωδιά από τα διάφορα ψητά.

Μια μέρα, ενώ καθόταν εκεί και θαύμαζε τα ταψιά που ήσαν αραδιασμένα κι' άχνιζαν, απάνω στο τεζάκι, παρατήρησε ανάμεσα στ' άλλα μια χήνα τετράπαχη και ροδοκόκκινη, που η θέα της μονάχα του λίγωσε την καρδιά, και ρώτησε το φούρναρη:

– Ποιανού είναι αυτή η χήνα;

– Του Βαλή (διευθυντού της Αστυνομίας) απάντησε ο φούρναρης. Μου την έστειλε σήμερα το πρωί.

Ο Ναορ-εν-Ντιν, που ήταν εκείνην την εποχή Καδής, έβαλε με το νου του να χαρή αυτός τη χήνα. Είπε, λοιπόν, στο φούρναρη:

– Στείλε μου την στο σπίτι μου!

– Πώς; Κ' ύστερα, ο Βαλής; . . . Τι θα του πω; . . . είπε ο φούρναρης τρομαγμένος.

– Βρε στείλε την, σου λέω! Στείλε την και μη σε μέλλει! επέμεινε ο Χότζας, και με ύφος εκμυστηρευτικό του πρόσθεσε:

– Καλλίτερα να τάχης καλά με του Καδή παρά με το Βαλή!

– Μα, τι θα πω του Βαλή σαν έρθη να την ζητήσει; ρώτησε ο φούρναρης.

– Να του πης πως η χήνα πέταξε μέσα από το φούρνο, και για τ' άλλα κάνω καλά εγώ.

Ο φούρναρης βλέποντας την επιμονή του Καδή, και μη θέλοντας να τον δυσαρεστήσει, έστειλε τη χήνα στο σπίτι του.

Ύστερα από λίγη ώρα, παρουσιάστηκε ο Βαλής και ζήτησε το ταψί του.

Ο φούρναρης, με προσποιημένη προθυμία, πήρε αμέσως το φτιάρι κι' άρχισε να ψάχνη μέσα στο φούρνο, τάχα για να βρη τη χήνα.

– Περίεργο, είπε, σε λίγο. Η χήνα δε φαίνεται . . . Τι γένηκε; . . .

Κ' εξακολουθούσε να ψάχνη.

– Έλα κάνε γρήγορα, και δε βαστώ από την πείνα, φώναξε ο Βαλής.

– Βαλή μου, τη χήνα σου δεν τη βλέπω. Φαίνεται θα πέταξε!

Ο Βαλής έξω φρενών άρχισε να φωνάζη.

Ακούοντας τις φωνές διάφοροι γειτόνοι μαζώχτηκαν έξω από το φούρνο, να ιδούνε τι συμβαίνει.

Ο φούρναρης, αφού έψαξε άλλη μια φορά μέσα στο φούρνο, επανέλαβε το ίδιο τροπάριο:

– Δεν είνε . . . Θα πέταξε . . . Αλληώς δεν εξηγείται . . .

Ο Βαλής δεν μπορεί πια να συγκρατηθή κι' ορμά στο φούρναρη για να τονε χτυπήσει. Ο φούρναρης σηκώνοντας λοξά το φτιάρι για να προφυλαχθή, βγάζει με την άκρη του κονταριού το μάτι ενός Εβραίου, που στεκόταν μαζί με τους άλλους απ' έξω και χάζευε.

Ο φούρναρης βλέποντας τα πράγματα να μπερδεύονται πολύ επικίνδυνα γι' αυτόν, πηδά απάνω απ' το τεζάκι και τρέχει για να σωθή, μα, τον παίρνουν το κατόπι ο Βαλής, ο Εβραίος που έχασε το μάτι του, κι όλοι οι φίλοι του Εβραίου.

Βλέπει μία πόρτα ανοιχτή, και χώνεται μέσα για να κρυφτή. Στην αυλή κάθεται μια γυναίκα γκαστρωμένη, που βλέποντας έναν άνθρωπον ξεσκούφωτο να ορμάη μέσα, κ' ένα πλήθος να τον κυνηγά από πίσω, τρομάζει και ρίχνει το παιδί.

Περισσότερο θορυβημένος, τώρα, ο φούρναρης, βγαίνει έξω από μια πόρτα, που ήταν από το αντίθετο μέρος της αυλής, με το πλήθος πάντα από πίσω του, μπαίνει σ' ένα Τζαμί, κι ανεβαίνει στο μιναρέ. Μα, και κει του ακολουθούν. Η θέσι του είνε δεινή. Συλλογιέται: αν μείνη θα τον κατακομματιάσουν, αν πηδήση από το μιναρέ στο δρόμο, εννιά πιθανότητες στις δέκα, θα τσακισθή. Μπρος γκρεμνός και πίσω ρέμα. Μα, πρέπει ν' αποφασίση. Ή το ένα ή το άλλο! Οι διώκτες τον πλησιάζουν. Προτιμά το δεύτερο, που έχει, τουλάχιστον μια πιθανότητα να σωθή. Πηδά, λοιπόν, από τον μιναρέ και πέφτει ακριβώς απάνω σ' ένα σαράφι Εβραίο, που καθόταν απάνω στο παγκάκι του κ' έκανε λογαριασμούς, και τον αφήνει νεκρό, στον τόπο.

Εκεί, όμως, τον επρόλαβαν εκείνοι που τον κυνηγούσαν, και τον έφεραν σέρνοντας στον Καδή, που εκείνην τη στιγμή καθόταν στο τραπέζι κ' έτρωγε με άπειρη ευφροσύνη τη χήνα. Άρχισαν όλοι μαζί να φωνάζουν και να λένε τι πάθανε απ' το φούρναρη.

– Σταθήτε! Με τη σειρά! τους λέει ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, που παράτησε αμέσως το τραπέζι και τους πήρε κάτω στο δικαστήριο, όπου ήταν το Ιερό Βιβλίο του Νόμου (το Κοράνι) που σύμφωνα μ' αυτό εδίκαιζε. Εκεί, αφού κάθησε στην έδρα του είπε πρώτα στο Βαλή:

– Τι θέλεις απ' αυτόν τον άνθρωπο;

– Καδή μου! απάντησε ο Βαλής. Το πρωί, του πήγα μία χήνα για να μου την ψήση, και τώρα μου λέει πως η χήνα πέταξε μέσα από το φούρνο! Θέλω να μου δώση τη χήνα μου.

Ο Χότζας ανοίγει αμέσως το βιβλίο, γυρίζει κάμποσα φύλλα και διαβάζει, ότι σε κάθε εκατό χρόνια γίνεται κ' ένα τέτοιο θαύμα, και είνε σωστά εκατό χρόνια που έγεινε το προηγούμενο θαύμα. Προσθέτει, ότι είνε τρισευτυχισμένος εκείνος που χάνει αυτήν τη χήνα, γιατί το πουλί πετάει στον Παράδεισο και περιμένει εκεί του κύριό του.

Ο Βαλής ευχαριστημένος υπερβολικά απ' αυτό το άκουσμα, απόσυρε τη μήνυσί του κ' έφυγε.

Δεύτερος ήρθε ο Εβραίος που έχασε το μάτι του.

Ο Νασρ-εν-Ντιν ξεφύλλισε πάλι το Κοράνι κ' είπε ότι βέβαια ο Εβραίος είχε δίκαιο, και ότι ο φούρναρης έπρεπε να σταθή να του βγάλη ο Εβραίος το μάτι, αλλά το Ιερό Βιβλίο έλεγε ότι ένα μάτι Μουσουλμάνου ισοδυναμεί με δυο μάτια Εβραίου, για τούτο λοιπόν έπρεπε πρώτα ο Εβραίος να σταθή να του βγάλη και το άλλο μάτι ο φούρναρης, κ' ύστερα να βγάλη του φούρναρη το ένα.

Δεν είχε ακόμα τελειώση το λόγο του ο Χότζας, κι' ο Εβραίος έτρεξε κοιτά την πόρτα κι' όπου φύγη-φύγη.

Τρίτος ήρθε ο άνδρας της γυναίκας που απόβαλε.

Γι' αυτόν ο Νόμος έλεγε ότι ο φούρναρης έπρεπε να του κάνη ένα άλλο παιδί με τη γυναίκα του.

Τρομάρα τον έπιασε τον κακομοίρη του άνθρωπο, που κοίταζε πώς να φύγη μια ώρα αρχύτερα από κει μέσα.

Τέλος, ήρθε κι' ο αδελφός του σαράφη που σκοτώθηκε.

Ο Χότζας ξεφύλλισε άλλη μια φορά το βιβλίο, και βρήκε ότι θα έπρεπε με τον ίδιον τρόπο να σκοτώση κι' αυτός τον φούρναρη. Δηλαδή, ο φούρναρης θα καθόταν κάτω από τον μιναρέ απ' όπου εκείνος θα πηδούσε και θάπεφτε απάνω του. Μα, είτε τον σκότωνε, είτε δεν το σκότωνε, είτε σκοτωνότανε αυτός ο ίδιος, ο φούρναρης θα ήταν συχωρεμένος για το φόνο του σαράφη, και ενώπιον του Νασρ- εν και ενώπιον των ανθρώπων.

Φυσικά, κι' αυτός προτίμησε να το βάλη στα πόδια.

Όταν έφυγαν όλοι, ο Χότζας γύρισε στο φούρναρη και τούπε:

– Ε! Λοιπόν, τι σου 'λεγα; Δεν είναι προτιμώτερο νάχης φίλο έναν καδή, παρά ένα διευθυντή αστυνομίας;

– Ναι! Χότζα μου, ο Θεός να σου δίνη κάθε αγαθό στη γη, και τη συντροφιά εβδομήντα δυο Ουρί (8) στην Άλλη Ζωή, είπε μ' ευγνωμοσύνη ο φούρναρης.

Κι' αφ' ού έσκυψε και φίλησε την άκρη του καφτανιού του σωτήρα του, έφυγε και γύρισε, χαρούμενος, στη δουλειά του.

69. – ΕΝΑΣ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΣ

Μια χρονιά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας πούλησε τ' αγγούρια του κήπου του στην αγορά, και με τα χρήματα που μάζεψε αγόρασε ένα γάιδαρο.

Αυτόν το γάιδαρο, μια μέρα, τον πήρε στο δάσος και τον εφόρτωσε ξύλα. Μα, στο γυρισμό, ενώ περνούσαν ένα ποτάμι, ο γάιδαρος γλύστρησε και πνίγηκε.

Ο Νασρ-εν-Ντιν ούτε ταραχτήκε ούτε σικλεντίστηκε γι' αυτό το ατύχημα.

Έκανε μόνο αυτόν το συλλογισμό:

– Φαίνεται ότι τα γαϊδούρια που αγοράζονται με χρήματα αγγουριών, έχουν αυτήν την τύχη: να πεθαίνουν από πνιγμό!

70. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΓΟΥ

Κάποτε, ο Χότζας κατεβαίνοντας στον κάμπο, έπιασε ένα λαγό, κ' επειδή δεν είχε δη άλλη φορά ένα τέτοιο ζώο, και δεν ήξερε τι είταν, τον έκλεισε καλά μέσα σ' ένα σακκί και τον έφερε στο χωριό για να τον δείξη στους συχωριανούς του.

Όταν έφθασε στο σπίτι, φώναξε τη γυναίκα του και της είπε:

– Γυναίκα, έπιασα σήμερα ένα πολύ παράξενο ζώο. Τώχω μέσα σ' αυτό το σακκί. Πρόσεξε μην τ' ανοίξης και μας φύγη, γιατί πάω να προσκαλέσω τους συχωριανούς μας για να τους το δείξω. Ίσως αυτοί γνωρίζουν τι ζώο είναι.

Κ' έφυγε. Μα, η γυναίκα, όταν έμεινε μονάχη δεν μπορούσε να ησυχάση από την περιέργεια, κι' αφού δίστασε κάμποση ώρα, «να τ' ανοίξη! να μη τ' ανοίξη!» τέλος δεν μπόρεσε ν' ανθέξη περισσότερο στον πειρασμό κι' απεφάσισε ν' ανοίξη το σακκί για να ιδή «τι ήταν πια αυτό το παράξενο ζώο» που της έλεγε ο άνδρας της. Θα άνοιγε μόλις λιγάκι το σακκί, νά, τόσο δα, όσο χρειαζόταν για να ρίξη μέσα μια ματιά κ' ύστερα θα τώκλεινε πάλι, καλά, όπως ήταν πρώτα.

Μα, μόλις χαλάρωσε το σπάγγο, ο λαγός μ' έναν πήδο βρέθηκε έξω απ' το σακκί, κ' έγεινε άφαντος από μπροστά της, σαν καπνός.

Ανήσυχη, τότε, και φοβισμένη, για να καλύψη την πομπή της, πήρε ένα «άσιρ» και το έβαλε μέσα στο σακκί, στη θέση του λαγού. Κι' αφού έδεσε πάλι το σακκί με το σπάγγο, το άφησε εκεί που τώχε ακουμπήσει ο άνδρας της κι' ανέβηκε στην κάμαρά της.

Σε λίγο, γύρισε ο Χότζας, φέρνοντας μαζί του τον καδή, τον αστυνόμο, τον εισπράχτορα των φόρων, κι' άλλους προεστούς του χωριού, για να τους δείξη το παράξενο ζώο.

Αφού τους έβαλε όλους στη σειρά και σχημάτισαν κύκλο, και τους είπε νάχουν καλά το νου τους μη τους φύγη το ζώο, μπήκε αυτός στη μέση και με μεγάλη προσοχή και προφύλαξι έλυσε το σπάγγο και άδειασε χάμου το σακκί. Μα, οι άλλοι, αντί λαγού, βλέπουν να κυλά μέσα απ' το σακκί ένα «άσιρ».

Ο Χότζας τάχασε και δεν ήξερε τι να πη. Μα, αμέσως εννόησε τι είχε συμβή, (γιατί είχε αρκετή πείρα της περιεργείας της γυναίκας του — ελάττωμα που ήταν σ' αυτήν αγιάτρευτο), και για να σώση την αξιοπρέπειά του, προσποιήθηκε πως δεν ήξερε τι πράγμα ήταν αυτό που βγήκε απ' το σακκί.

Τότε, οι φίλοι του, νομίζοντας πως σ' αλήθεια ο Ναορ-εν-Ντιν δεν ήξερε τι ήταν, του είπαν:

— Νά, παιδί μου, «άσιρ» είναι: δέκα τέτοια κάνουν ένα κοιλό.

71. — Η ΔΙΔΑΧΗ

Μια Παρασκευή, στο Τζαμί, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας, ανεβαίνοντας στην έδρα του ιεροκήρυκα, φώναξε:

— Ω πιστοί Μουσουλμάνοι, ξέρετε τη διδαχή που θα σας κάνω;

- Όχι, του αποκρίθηκε, το πλήθος των πιστών.
- Αφού δεν ξέρετε, τι να σας την πω; τους απάντησε και κατέβηκε απ' την έδρα.

Την άλλη Παρασκευή, ανέβηκε πάλι στην έδρα και φώναξε:

- Ω πιστοί Μουσουλμάνοι, ξέρετε τη διδαχή που θα σας κάνω;
- Ναι, τούπαν όλοι με μια φωνή.
- Ε! Αφού την ξέρετε, θεωρώ περιττό να σα την πω, απάντησε και κατέβηκε πάλι από την έδρα.

Απορημένοι, τότε, οι πιστοί, αποφάσισαν όταν πάλι ο Χότζας έρθη στο Τζαμί για να κάνη το κήρυγμα και τους ρώτηση το ίδιο, άλλοι να του απαντήσουν: «ξέρομε», και άλλοι: «δεν ξέρομε».

Πράγματι όταν την Παρασκευή, ήρθε πάλι ο Χότζας και τους ρώτησε:

- «Ω πιστοί Μουσουλμάνοι, ξέρετε τι διδαχή θα σας κάνω;

Άλλοι του αποκρίθηκαν «ναι!» και άλλοι «όχι!».

- Ε! Τότε, απάντησε ο Χότζας, εκείνοι που την ξέρουν ας τη διδάξουν σ' εκείνους που δεν την ξέρουν.

72. – Ο ΠΕΤΕΙΝΟΣ Κ' ΟΙ ΚΟΤΤΕΣ

Μια μέρα, ο Χότζας πήρε τα παιδιά του σχολείου του στο Λουτρό.

Προηγουμένως, τα παιδιά του σχολείου συμφώνησαν και πήραν μαζί τους το καθένα από ένα αυγό, που τώκρυψαν κάτω από την αμασχάλη τους, κ' ενώ κάθονταν ολόγυρα στη χαβούζα του λουτρού, ένα απ' αυτά πρότεινε:

- Ξέρετε τι λέω; Να καθήσωμε να γεννήσωμε αυγά, κι' όποιος δεν κάνη αυγό, αυτός να πληρώση για όλους μας τα έξοδα του λουτρού.

- Ναι! Ναι! φώναξαν, όλα μαζί, τα παιδιά, κι' άρχισαν να κακαρίζουν σαν κόττες, και, σε λίγο, να παρουσιάζουν το καθένα από ένα αυγό.

Άμα είδε τ' αυγά, ο Χότζας κορδώθηκε και άρχισε να κράζη σαν πετεινός.

- Κικιρίκι! Κικιρίκι!
- Γιατί κάνεις έτσι Χότζα; τούπαν τα παιδιά έκπληκτα.
- Τι διάολο! απάντησε ο Χότζας, μέσα σε τόσες κόττες δεν πρέπει να είνε κ' ένας πετεινός;

73. – ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

Μια νύχτα ο Χότζας ήταν πλαγιασμένος με τη γυναίκα του, όταν αυτή τότε σκούνησε και τούπε:

- Χότζα μου, δεξιά σου, απάνω στο κομό, είναι ένα κερί. Σε παρακαλώ, άπλωσε το χέρι σου κ' άναψέ μου το.
- Βρε γυναίκα, παλαβώθηκες; απάντησε ο Χότζας! Μέσα σε τέτοιο σκοτάδι, μπορεί κανείς να διακρίνη ποιο είνε το δεξί του και ποιο τ' αριστερό του;

74. – Η ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΗ

Κάποτε ο Χότζας ετοιμαζότανε να πάη στο πανηγύρι και τα παιδιά του σχολειού του τον παρεκάλεσαν να τους φέρη από μια καλαμένια φλογέρα· ένα μάλιστα απ' αυτά τούδωσε κ' έναν παρά για να του την αγοράση.

- Μάλιστα, είπε ο Χότζας, «όποιος έδωσε τον παρά θα παίξη τη φλογέρα».

75. – Ο ΚΑΥΓΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΠΛΩΜΑ

Μια χειμωνιάτικη νύχτα, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας, κει που κοιμόταν, άκουσε δυο ανθρώπους, κάτω στο δρόμο, νάχουν στήση γερό καυγά και να χτυπιούνται.

Ο Χότζας τινάχτηκε απάνω κ' είπε στη γυναίκα του:

- Βρε, γυναίκα, σήκω κ' άναψε το φως, να ιδούμε τι πάθανε αυτοί και μαλώνουνε.

Εκείνη του είπε:

– Βρε άνδρα, δεν κάθεσαι κει που κάθεσαι! Τι σε νοιάζει για τις ξένες έννοιες; . . .

Μα, ο Χότζας, πού να δώση προσοχή στις συμβουλές της γυναίκας του! Παίρνει το πάπλωμα, τυλίγεται με αυτό, και κατεβαίνει στο δρόμο,

Μόλις τον είδαν οι δυο άνθρωποι, που μάλωναν, παρατούν αμέσως του καυγά, αρπάζουν από το Χότζα το πάπλωμα, και γίνονται άφαντοι σ' ένα λεπτό.

Όταν ο Χότζας γύρισε στο σπίτι του, γυμνός και τουρτουλιασμένος από το κρύο, τονε ρωτά η γυναίκα του.

– Τι καυγάς ήταν, Χότζα μου;

– Ήταν καυγάς για το πάπλωμα, αποκρίνεται ο Χότζας. Πάρθηκε το πάπλωμα τέλειωσε κι' ο καυγάς.

*Ο καυγάς για τὸ πάλλωμα.

76. – ΤΟ ΚΑΛΟ ΦΕΡΣΙΜΟ

Κάποτε ο Χότζας πήγαινε κάπου καβάλλα στο γαίδαρό του. Βλέποντας όμως ότι πίσω του ερχόντουσαν πεζοί μερικοί ιερωμένοι, που τους γνώριζε, σκέφθηκε πως ήταν ανάρμοστο γι' αυτόν να τους γυρίζη τις πλάτες, για τούτο γύρισε και καβαλλίκεψε ανάποδα στο ζώο.

Όταν οι ιερωμένοι τονε ρώτησαν γιατί τώκανε αυτό, ο Χότζας τους απάντησε:

– Γιατί, αν καβαλλικέψω σωστά, σας έχω πίσω μου, έτσι, σας έχω μπρος μου. Αυτό επιβάλλει η ευγένεια.

77. – ΚΑΝΑΝΕ «ΠΑΤΣΕ»!

Μια μέρα, κάποιος ήρθε και κτύπησε την πόρτα του Ναορ-εν-Ντιν Χότζα.

Ο Χότζας που εκείνην την ημέρα είχε τεμπελιά, και ραχάτευε στον οντά του, σηκώθηκε με βαρεμό, και μουρμουρίζοντας βλαστήμιες για εκείνον που του τάραζε έτσι την ησυχία του, άνοιξε το παράθυρό του και ρώτησε από πάνω.

– Ποιος είσαι; Τι θέλεις;

– Κατέβα κάτω, θέλω να σου πω κάτι, του φώναξε ο ξένος.

Ο Χότζας κατέβηκε, μουρμουρίζοντας πάντα μέσα στα δόντια του, άνοιξε την πόρτα και ρώτησε.

– Νά με! Τι θέλεις;

– Φτωχός είμαι! Δος μου ένα κομμάτι ψωμί, για την ψυχή των πεθαμένων σου, απάντησε ο άνθρωπος

– Ανέβα απάνω μαζί μου, είπε ο Χότζας.

Ο ζητιάνος τον ακολούθησε, κι' ο Χότζας του ανέβασε ως στο αψηλότερο μέρος της ταράτσας, κ' εκεί τούπε:

– Λέγε, τώρα, τι θέλεις;

– Όπως σου είπα, Χότζα μου, ήθελα να νου δώσης μια ελεημοσύνη γιατί είμαι φτωχός και δεν έχω να φάω.

– Ο Θεός να σ' ελεήσει, του απάντησε ο Χότζας.

– Πώς; ξεφώνησε ο ζητιάνος. Και μ' ανέβασες ίσα με δω απάνω για να μου το πης αυτό:

– Και συ, πώς με υποχρέωσες να καταβώ κάτω για να μου πης πως θέλεις ελεημοσύνη; είπε ο Χότζας. Τώρα, είμαστε πάτσε!

78. – ΣΟΥΠΙΑ ΑΠΟ ΠΑΠΙΕΣ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας είδε σε μια σουβάλα μερικές πάπιες να κολυμπούν.

Έτρεξε ως εκεί για να τις πιάση μα, κάθε που άπλωνε το χέρι του, εκείνες έφευγαν.

Βασανίστηκε έτσι κάμποση ώρα, κ' ύστερα αφού απελπίστηκε απ' αυτήν την μάταιη προσπάθεια, έβγαλε ένα κομμάτι ψωμί που είχε στην τσέπη του, άρχισε να το βουτά στο νερό της σουβάλας και να το τρώη.

Κάποιος, που περνούσε εκείνην την ώρα απ' εκεί τότε ρώτησε:

– Τι τρως, Χότζα;

– Σούπα από πάπιες! απάντησε ο Χότζας.

79. – Ο ΚΟΥΡΕΑΣ

Ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας ξύριζε το κεφάλι του, μια μέρα, κι' ο κουρέας σε κάθε ξουραφιά τον έκοβε, και του 'βαζε μπαμπάκι για να σταματήσει το αίμα.

– Ε! άνθρωπε, του φώναξε, τέλος, ο Χότζας, ως τώρα, στο μισό μου κεφάλι έσπειρες μπαμπάκι, άφησέ μου τουλάχιστον το άλλο μισό να σπείρω εγώ λινάρι.

80. – ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΤΟΥ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας φόρεσε βαρύ πένθος, και κατέβηκε στην αγορά.

Μόλις τον είδαν οι φίλοι του, τρέξανε ανήσυχοι κοντά του και τούπαν:

– Ζωή σε λόγου σου! Ποιος πέθανε;

Ο Χότζας απάντησε:

– Πέθανε ο πατέρας του γιού μου, και κρατάω πένθος.

81. – Η ΠΑΠΙΑ ΜΕ ΤΩΝΑ ΠΟΔΙ

Μια φορά, ο Πασσάς της Επαρχίας, κάνοντας περιοδεία στο κυβερνείο του, κατασκήνωσε έξω από το χωριό του Χότζα, για μια μέρα ή δυο.

Οι χωρικοί τότε διάλεξαν γι' αντιπρόσωπό τους το Νασρ-εν-Ντιν, σα γραμματισμένος δα που ήταν, για να τον προσφωνήσει, και του υποβάλει τα σέβη του, και για να μην τον στείλουν με άδεια χέρια και για να καλοπιάσουν του Πασσά, έδωσαν στο Χότζα μια πάπια ψητή, να του την προσφέρει πεσκέσι απ' αυτούς.

Στο δρόμο, ο Νασρ-εν-Ντιν μην αντέχοντας στη γαργαλιστική μυρωδιά της ψητής πάπιας, που του λίγωνε την καρδιά, αποφάσισε να φάη λιγάκι απ' αυτήν.

– Ποιος ξέρει, είπε μέσα του, αν θα με κρατήσει στο τραπέζι του ο Πασσάς, απόψε. Ας φάω τώρα, ένα κομμάτι, κι' αν, πάλι, με κρατήσει, πάλι τρώω.

Λοιπόν, τραβήχτηκε σ' ένα παράμερο μέρος έβαλε κάτω το ταψί, κι' άρχισε να συλλογίζεται από πού να κόψη και να φάη.

Τέλος, το βρήκε. Έκοψε κ' έφαγε το ένα ποδάρι της πάπιας, ύστερα γύρισε το πουλί, και το τοποθέτησε με τέτοιο τρόπο ώστε η φαγωμένη πλευρά νάνε από κάτω, λέγοντας μέσα του:

– Αυτός θα φάη από απάνω και δε θα παρατηρήσει πως λείπει το ποδάρι.

Έφθασε στο τσαντήρι του Πασσά, τη στιγμή που αυτός ήταν έτοιμος να καθήσει στο τραπέζι. Ο Πασσάς ευχαριστημένος από την προσφώνησι του Χότζα κι' από το πεσκέσι των χωρικών (έτυχε κιόλας να

τρελλαινεται για την ψητή πάπια), κράτησε το Χότζα να φάη μαζί του, και κάθησαν στο τραπέζι.

Σε λίγο φέραν τα φαγητά, και πρώτα απ' όλα την πάπια, το πεσκέσι. Μα, οι δούλοι είχαν βγάλει το πουλί από το ταψί, και το σερβίρησαν στην πιατέλα με τη φαγωμένη πλευρά από πάνω.

Ο Πασσάς απόρησε και ρώτησε το Χότζα;

– Πώς γίνεται αυτό; Μ' ένα πόδι μου' στείλαν οι συχωριανοί σου την πάπια;

– Όχι, Πασσά μου! απάντησε ο Χότζας. Μα, στον τόπο μας οι πάπιες έχουν ένα μόνο ποδάρι.

– Μπορείς να μου τ' αποδείξεις αυτό; ρώτησε ο Πασσάς.

– Πώς, όχι; του είπε Νασρ-εν-Ντιν. Αν θέλεις το πρωί σηκωνόμαστε και πάμε και τις βλέπεις.

Το πρωί ο Χότζας πήρε του Πασσά και τον κατέβασε στο λιβάδι. Εκεί στάθηκε σ' ένα ύψωμα όχι μακριά από μια μικρή λίμνη, που στην όχθη στέκουνταν μερικές πάπιες.

– Να, πασά μου, βλέπεις τις πάπιες που είναι μ' ένα ποδάρι;

Πράγματι, οι πάπιες είχαν λουστή στη λίμνη και στέκουνταν τώρα στον ήλιο, με το πόδι τους σηκωμένο απάνω και κρυμμένο μέσα στα φτερά της κοιλιάς τους, όπως συνειθίζουν αυτά τα πουλιά.

Ο Πασσάς, χωρίς να πη λέξι, έβγαλε από τη ζώνη του μία κουμπούρα και πυροβόλησε απάνω στις πάπιες.

Τα πουλιά, τρομαγμένα από του πυροβολισμό, ώρμησαν τρέχοντας κατά το λιβάδι, φυσικά, με τα δυο τους πόδια.

– Βλέπεις, βρε βαγαπόντη, είπε ωργισμένος ο Πασσάς, πως μου λες ψέματα; Οι πάπιες στον τόπο σου έχουν, όπως όλες οι πάπιες του κόσμου, δυο ποδάρια.

– Μα, Πασσά μου, απάντησε ατάραχος ο Χότζας, και σένα αν σου τινάξη κανείς μια κουμποριά, θα γίνουνε τα δυο σου πόδια τέσσερα.

82. – ΤΟ ΒΙΟΛΙ

Μια νύχτα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας έβαλε στο μυαλό του να κλέψη ένα σιδεράδικο.

Στάθηκε λοιπόν έξω από την πόρτα και άρχισε, με μια λίμα, που είχε πάρη μαζί του, να λιμάρη την κλειδωνιά.

Ένας φίλος του, που κατά τύχη περνούσε απ' εκεί και τον αντελήφθηκε, τονε ρώτησε:

- Τι κάνεις αυτού, Χότζα;
- Βιολί παίζω, απάντησε ο Χότζας.
- Μα δεν την ακούω τη φωνή του βιολιού σου! είπε ο φίλος του.
- Αύριο θα την ακούσης! αποκρίθηκε εκείνος.

Πράγματι το πρωί ακούστηκε πως του τάδε το σιδεράδικο τώκλεψαν εκείνην την νύχτα.

83. – Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας μπήκε στο λουτρό, και μη βλέποντας κανέναν εκεί, στενοχωρήθηκε και άρχισε να τραγουδά για να σκοτώση την ανία του.

Η φωνή του τού άρεσε υπερβολικά και είπε μέσα του με θαυμασμό:

- Μωρέ, τέτοια ωραία φωνή έχω εγώ, και δεν τώξερα;

Κι' αμέσως, δίχως να χάνη καιρό, βγήκε απ' το λουτρό, τράβηξε ίσια κατά το Τζαμί, ανέβηκε στο Μιναρέ, κ' ενώ δεν ήταν ακόμα ώρα, άρχισε να καλή τους Πιστούς στη Μεσημβρινή Προσευχή.

Κάποιος που περνούσε απ' εκεί, τον άκουσε που προσκαλούσε τους Πιστούς στην προσευχή πριν της ώρας, και του φώναξε:

- Βρε ζωντόβολο, από τόσο νωρίς και με τέτοια άνοστη φωνή κράζεις για την Προσευχή;
- Ω άνθρωπε, απάντησε ο Χότζας. Έπρεπε νάτανε το λουτρό, εδώ απάνω στο μιναρέ, και θάβλεπες τι ωραία που θάταν η φωνή μου!

84. – ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΔΥΩ ΠΟΛΕΩΝ

Κάποτε ο Χότζας ταξίδευε στη Συρία, κ' έτυχε να πάη από το Χαλέπι στη Δαμασκό. Εκεί, μόλις έφθασε, μπήκε στο Μεγάλο Τζαμί, και γνωρίστηκε με μερικούς διαβασμένους, που τον εφιλοξένησαν.

Το βράδυ κει που κουβέντιαζαν, τους είπε:

- Το αέρι του Χαλεπιού και το αέρι της Δαμασκού είναι το ίδιο.
- Πού το ξέρεις; Συ, ακόμα δεν ήρθες, του είπαν εκείνοι.
- Νά! Τα ίδια άστρα που έχει ο ουρανός του Χαλεπιού, έχει κι' ο δικός σας ουρανός, απάντησε ο Χότζας.

85. – ΤΟ ΔΙΣΑΚΚΙ

Ο Χότζας, μια μέρα, έχασε το δισάκκι του, και φοβέριζε τους συχωριανούς του, λέγοντας:

- Θα μου βρήτε το δισάκκι μου, ειδ' άλλως εγώ ξέρω τι θα κάνω!

Οι χωρικοί, φοβισμένοι, έψαξαν και του βρήκαν το δισάκκι και του το πήγαν.

Ο Χότζας τους ευχαρίστησε, κ' εκείνοι, από περιέργεια, πριν φύγουν τονε ρώτησαν:

- Χότζα, τι θάκανες, αν δε σου βρίσκαμε το δισάκκι;
- Απλούστατο, απάντησε ο Χότζας. Έχω στο σπίτι μου ένα παληό τσουβάλι. Θα το έκοβα στη μέση και θα τώκανα δισάκκι.

86. – ΤΟ ΚΛΕΜΜΕΝΟ ΜΟΣΧΑΡΙ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν, που γύριζε από το χωράφι του, βρήκε στο δρόμο ένα μοσχάρι παραπλανημένο.

Το πήρε, το πήγε στο σπίτι του, τώσφαξε, τώγδαρε, κ' έκρυψε το τομάρι του.

Κατά το δειλινό, κει που καθόταν στο παράθυρό του, είδε στο δρόμο τον κάτοχο του μοσχαριού να τριγυρνά με κλάματα από σπίτι σε σπίτι και να ρωτά μήπως τώδαν. Πλησίαζε τώρα και στο σπίτι του Χότζα.

Ο Χότζας μπαίνει μέσα βιαστικά, φωνάζει της γυναίκας του και της λέει:

– Γυναίκα, ο άνθρωπος πούχε το μοσχάρι! Γρήγορα φέρε μου δω το τομάρι να του βάψω το πρόσωπο με καραμπογιά για να μην το γνωρίση!

87. – Η ΣΚΑΛΑ

Μια μέρα, ο Χότζας πήρε μια σκάλα, τη στήριξε σ' τον τοίχο ενός κήπου, ανέβηκε στον τοίχο, ύστερα πέρασε τη σκάλα από τ' άλλο μέρος και κατέβηκε στον κήπο, όπου άρχισε να μαζεύη διάφορα φρούτα και να τα ρίχνη στο ταγάρι του.

Έξαφνα τον αντελήφθηκε ο φύλακας του κήπου και του φώναξε:

– Ε! Άνθρωπε, τι θέλεις εδώ; Ποιος είσαι;

Ο Χότζας έτρεξε αμέσως κοντά στη σκάλα και του είπε:

– Σκάλες πουλώ!

– Και τις σκάλες εδώ τις πουλούνε; ρώτησε ο φύλακας.

– Βρε ζωντόβολο, αποκρίθηκε ο Χότζας, δεν ξέρεις πως τις σκάλες όπου κι' αν είναι τις πουλάς;

88. – Ο ΨΕΥΤΙΚΟΣ ΟΡΚΟΣ

Κάποτε, ένας φίλος του Χότζα του παρεκάλεσε να μαρτυρήση στο Δικαστήριο γι' αυτόν, σε κάποια υπόθεσι.

Όταν ήρθαν μπρος στον Καδή, ο φίλος του Χότζα έκανε αγωγή εναντίον ενός άλλου, για σάρι, μα, ο Χότζας, στην εξέτασι, έδωσε μαρτυρία για κριθάρι.

– Μα, δεν πρόκειται για κριθάρι, του φώναζε ο φίλος του, πρόκειται για στάρι.

– Πώς φαίνεσθε πως είσθε μπουνταλάδες! απάντησε ο Χότζας. Όταν παίρνει κάνεις ψεύτικο όρκο τι τον νοιάζει αν πρόκειται για στάρι ή για κριθάρι;

89. – ΠΙΑΤΙ ΔΕ ΔΑΝΕΙΣΕ ΤΟ ΓΑΪΔΑΡΟ ΤΟΥ

Μια μέρα, ένας γείτονας πήγε στο Νασρ-εν-Ντιν Χότζα και τον παρακάλεσε να του δανείση το γάιδαρό του.

– Στάσου, μια στιγμή, του λέει ο Χότζας, να πάω να τον ρωτήσω, κι' αν θέλει, μετά χαράς σου, να σ' τονε φέρω.

Κατέβηκε, λοιπόν, στ' αχούρι, κι' αφού έμεινε εκεί λίγη ώρα, γύρισε στο γείτονα και τούπε:

– Δε θέλει. Τι να σου κάνω! Τον παρακάλεσα . . . του κάκου! Είνε απαυδισμένος, λέει, από τους ξένους, γιατί κάθε φορά που τους τον δανείζω, κι' αυτόν, τον κακομοίρη, τον χτυπούν, κ' εμένα, τον κύριό του, βρίζουν και βλαστημούνε: «Χο! Βρωμερό ζω! . . . Συ κι' αυτός που σ' έχει!» του λένε, λέει.

90. – ΠΥΡΚΑΪΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΙΑ

Ένα βράδυ, ο Χότζας δεν πρόσεξε ότι η σούπα ήτανε ζεστή, και κατέβασε βιαστικά μια μεγάλη κουταλιά.

Μα, αμέσως αισθάνθηκε τρομερή καΐλα στα σωθικά του και πιάνοντας την κοιλιά του με τα δυο του χέρια, κατέβηκε σαν ξεφρενιασμένος στους δρόμους κρίζοντας:

– Αδελφοί, τρέξτε! Βοήθεια. Έπιασε φωτιά η κοιλιά μου!

91. – ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΤΩΝ ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ

Κάποτε, ο Χότζας έπιασε τα πουλερικά του κ' έβαλε στο πόδι του καθενός μια μαύρη κορδελίτσα.

Ο πραγματικός λόγος που έβαλε στα πουλερικά του αυτήν την κορδελίτσα ήταν για να τα γνωρίζη, αν καμιά φορά παραστρατούσαν και πήγαινε και τ' αναζητούσε στις γειτονικές αυλές και στα μπουστάνια, μα, σε μερικούς φίλους που τονε ρώτησαν, απάντησε:

– Πέθανε η μάννα τους και φορούνε πένθος!

92. – ΣΤΟ ΞΕΝΟ ΣΠΙΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΠΝΟΔΟΧΟ

Μια νύχτα, ο Πειρασμός έβαλε το Νασρ-εν-Ντιν Χότζα ν' ανεβή στα κεραμίδια του γείτονά του κι' απ' εκεί να δοκιμάση να κατεβή μέσα από την καπνοδόχο, στο σπίτι, και να κλέψη, τι; – κρομμύδια!

Όλα πήγαιναν καλά ως τη στιγμή που έφθασε στο στόμιο της καπνοδόχου, μα, εκεί, βάζοντας απερίσκεπτα το πόδι σε κάτι τι, που στο φως του φεγγαριού το πήρε για τράβα, ενώ δεν ήταν παρά η σκιά κάποιου στύλου, που έπεφτε, από το διπλανό σπίτι, γκρεμοτσακίστηκε μέσα από την καπνοδόχο κ' έπεσε, σαν τόπι, στο τζάκι, κάτω, με το ένα πόδι βγαλμένο, και σε ελεεινό χάλι.

Ο γείτονας, ακούοντας απάνω στον ύπνο του το θόρυβο, ξύπνησε, ανταριασμένος, και φώναξε στη γυναίκα του:

– Γρήγορα! Γρήγορα! Άναψε το φως να πιάσωμε τον κλέφτη πριν μας φύγη.

Κι' ο Χότζας από τη γωνιά του τζακιού:

– Αγάλια, αγάλια, γείτονα! Δεν είνε βία, γιατί, κατά το πέσιμο που 'κανα, και σήμερα θα μ' έχης εδώ και αόριο.

93. – ΕΠΙΕΙΚΗΣ ΤΙΜΩΡΙΑ

Μια μέρα, η γυναίκα του Νασρ-εν-Ντιν ήταν πνιγμένη στη δουλειά, και παρεκάλεσε τον άνδρα της να κρατήση λιγάκι το μωρό, ως που να τελειώση.

Ο Χότζας πήρε το μωρό, μα, ενώ το τριγυρνούσε πέρα δώθε, τον κατούρησε. Θυμωμένος τότε ο Χότζας το αφήνει κάτω και το κατουρεί κι' αυτός.

Τον βλέπει η γυναίκα του και του φωνάζει:

- Βρε, άνδρα, παλαβώθηκες; Τι κάνεις εκεί;
- Νάχη χάρι που είνε παιδί μου, απαντά ο Χότζας. Αν ήταν άλλο θα το κόπριζα.

94. – Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΟΥ ΓΑΪΔΑΡΟΥ

Κάποτε, ψόφησε ο γαΐδαρος του Νασρ-εν-Ντιν Χότζα, κι' ο πανούργος για να μη ζημιωθεί την τιμή που είχε δώσει γι' αυτόν σοφίστηκε το ακόλουθο τέχνασμα:

Αγόρασε κάμποσο νήμα, κι' αφού έκοψε το κεφάλι του γαϊδάρου, το τύλιξε μ' εκείνο το νήμα, έκανε ένα πελώριο και βαρύ κουβάρι και το κατέβασε στην αγορά για να το πουλήση.

Σε λίγο, παρουσιάστηκε ένας αγοραστής που συμφώνησε μαζί του την τιμή, και πήγαν να το ζυγίσουν. Ενώ το ζύγιζε ο δημόσιος ζυγιστής, ο αγοραστής το έβλεπε πολύ βαρύ κι' απορούσε. Ρώτησε τον Νασρ-εν-Ντιν.

- Κάπως βαρύ μου φαίνεται αυτό το νήμα: μην έχεις τίποτα μέσα;

Έκανε αυτήν την ερώτησι δυο και τρεις φορές, μπροστά σε άλλους, και πάντοτε λάβαινε από το Νασρ-εν-Ντιν την ίδια και στερεότυπη απάντησι:

- Όχι, γαΐδουροκέφαλο! . . .

Τέλος, επλήρωσε την αξία του νήματος, σωστή, όσο ζύγιζε το κουβάρι, κι' ο Νασρ-εν-Ντιν γύρισε στο σπίτι του καταχαρούμενος, που με το τέχνασμά του αυτό κατώρθωσε να μη χάση την αξία του γαϊδάρου που του ψόφησε.

Ύστερα από κάνα δυο μέρες, ο αγοραστής θέλοντας να χρησιμοποιήσει το νήμα, άρχισε να ξετυλίγη το κουβάρι που του πούλησε ο Χότζας, όταν, έξαφνα, αφ' ου ξετύλιξε κάμποσο, είδε να ξεπροβάλη η πελώρια κεφαλή ενός γαϊδάρου, κι' αμέσως κατάλαβε την κατεργαριά του Χότζα.

Δεν έχασε καιρό, μόνε μια και δυο, πήγε στον Καδή κ' έκανε μήνυσι, κι' ο Καδής αμέσως έστειλε να φωνάξουν το Χότζα.

Όταν ήρθε, και ρωτήθηκε πώς έγεινε το πράγμα, ο Χότζας με όλην την απάθειά του απάντησε ότι αυτός τώπε πως μέσα στο κουβάρι ήταν το

γαϊδουροκέφαλο, κ' είχε και μάρτυρες, μάλιστα, τον δείνα και τον τάδε, που το άκουσαν.

Αυτούς τους δείνα και τους τάδε, ο Καδής έστειλε και τους έφερε, αμέσως, και όλοι τους επεβεβαίωσαν τα λόγια του Χότζα.

Έτσι ο Καδής έδωσε δίκαιο στο Χότζα, και τον αγοραστή τον έστειλε να κόβη ξύλα.

95. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΚΟΡΔΩΝ

Μια χρονιά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας φύτεψε σκόρδα στον κήπο του, κι' όταν τάδε πια γινομένα, έβγαλε κάνα δυο και τάφαγε, λέγοντας μέσα του:

«Και του χρόνου, να δώση ο Θεός!»

Τώρα, το ίδιο εκείνο βράδυ, ο Χότζας θέλησε να πλαγιάση με τη γυναίκα του, και πήγε στην κάμαρά της, μα, εκείνη έτυχε να μην μπορή να υποφέρη τη βρώμα αυτού του φυτού, κι' όταν ο άνδρας της την επλησίασε μέσα στο σκοτάδι, όλος περιποιησεις και χάδια, πήγε αμέσως στη μύτη της η μυρωδιά του σκόρδου, και δίνοντας μια γερή κλωτσιά του Χότζα, τον πέταξε έξω απ' το κρεβάτι, λέγοντάς του με θυμό.

– Πουφ! Σκορδοφαγωμένος μούρθης; Να φύγης, να μη σε ξαναϊδώ πια στα μάτια μου. Και, μα το Θεό, σου λέω, αν ξαναφάς σκόρδα, θα πάω αμέσως στον Καδή να σε χωρίσω κι' ας χάσω το μαχρ [\(12\)](#) .

Είνε αδύνατο να φαντασθή κανείς σε ποια ταραχή έρριξε το Χότζα η απειλή της γυναίκας του. Πέρασε όλη τη νύχτα μονάχος στον οντά του, άυπνος και σε μεγάλη αμηχανία, μην ξέροντας πώς να κάνη για να μη χάση τις δυο μεγάλες του αγάπες – την αγάπη του για την γυναίκα του και την αγάπη του για τα σκόρδα.

Το πρωί, μπαϊλντισμένος από την αϋπνία και σι κλεντισμένος κατέβηκε σ' ένα ράφτη, φίλο του, που είχε ένα μπουστάνι δίπλα στο δικό του, και φύτευε σκόρδα, και ήταν κι' αυτός φοβερός σκορδοφάγος, και τονε ρώτησε:

– Ω Φουλάν! [\(13\)](#) Νάχεις καλό από το Θεό, ξέρεις να μου πης πώς μπορεί κανείς να φυτέψη σκόρδα με τέτοιον τρόπο ώστε όταν τρώη να μη βρωμά το στόμα του;

Ο ράφτης του απάντησε:

– Απλούστατο! Πριν τα φυτέψης γδύσε τα απ' τις φλούδες τους.

Ο Χότζας ακολούθησε πιστά τη συμβουλή αυτή του φίλου του, του ράφτη, μα, όταν τα σκόρδα, που φύτεψε γυμνά από τις φλούδες τους, γένηκαν, κ' έφαγε απ' αυτά, πάλι βρωμούσε το στόμα του.

Έτρεξε στο φίλο του και με μεγάλον πόνο του ανάγγειλε ότι η συνταγή του δεν επέτυχε.

– Έχεις δίκαιο, μωρέ Χότζα, απάντησε με ειλικρινή θλίψη ο ράφτης. Λησμόνησα να σου πω ότι πρέπει νάσαι κ' εσύ ολόγυμνος την ώρα που τα φυτεύεις.

Ο Νασρ-εν-Ντιν εφάρμοσε κι' αυτήν την οδηγία, μα, όταν γένηκαν τα σκόρδα, πάλι βρωμούσαν.

Φρενιασμένος τότε, ο Χότζας πέταξε πέρα τα σκόρδα με θυμό και τους είπε:

– Βρε σεις, δεν αλλάζετε κεφάλι! Σας γύμνωσα, έγεια κ' εγώ τοίτσιδο για το χατήρι σας, μα, εσείς μείνατε τα ίδια! Α, να χαθήτε από τα μάτια μου! Νάμαι κερατάς, αν θα σας βάλω άλλη φορά στο στόμα μου.

96. – Ο ΕΑΥΤΟΣ ΤΟΥ

Μια μέρα, ο Χότζας, περνώντας από έναν δρόμο είδε κάποιον, κι' αφού τον παρατήρησε λίγη ώρα, με προσοχή από πίσω, έτρεξε, στάθηκε πλάι του, έσκυψε και τον κοίταξε καλά στο πρόσωπο, κ' ύστερα τραβήχτηκε πάλι πίσω.

Όταν έκανε ο άνθρωπος μερικά βήματα, ο Χότζας, αφού τον παρατήρησε πάλι προσεκτικά, από πίσω, έτρεξε όπως και την πρώτη φορά κ' έσκυψε και τον κοίταξε στο πρόσωπο.

Παραξενεύτηκε ο άνθρωπος και τονε ρώτησε:

– Θέλεις τίποτα από μένα;

– Θα σ' το πω, απάντησε ο Χότζας, δεν είναι ντροπή· ποιος είσαι; Δε σε γνωρίζω.

– Αφού δε με γνωρίζεις, γιατί με παρατηρούσες έτσι;

– Επειδή το σαρίκι σου έμοιαζε με το δικό μου · σε πήρα για τον εαυτό μου, αποκρίθηκε ο Χότζας.

97. Η ΓΚΑΜΗΛΑ

Κάποτε, μερικοί φίλοι του Χότζα τον προσκάλεσαν σε μια εκδρομή, κι' αυτός ενοίκιασε μια γκαμήλα για να πάη.

– Να πάω, τουλάχιστον, με άνεσι, είπε, κι' όχι πεζή, να σπάσω τα πόδια μου.

Μα, κει που πηγαίνουν, επειδή δεν ήξερε να κουμαντάρη τη γκαμήλα, ο Χότζας ερέθισε το ζώο, βέβαια δίχως να το θέλη, ο μαύρος! Η γκαμήλα έβγαλε ένα μουγκρητό και τίναξε χάμου τον αναβάτη του, κ' ύστερα πήγε και γονάτισε απάνω του.

Ο Χότζας έβγαλε δυνατές κραυγές από τον τρόμο του, κ' οι άλλοι γυρίζοντας πίσω, έτρεξαν και τον ελευθέρωσαν.

Σε λίγο, όταν συνήρθε από την τρομάρα του, ο Χότζας είπε στους φίλους του.

– Ω αδερφοί μου, είδατε πώς με βασάνισε αυτή η άτιμη γκαμήλα; Σας παρακαλώ, πιάστε την και φέρτε μού την να τη σφάξω για τιμωρία της!

98. – Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ

Μια μέρα, ο μικρός γυιός του Χότζα λογόφερε με του πατέρα του, και του πέταξε αυτόν τον λόγο:

– Ξέρω πώς ήρθες στον κόσμο!

– Τι λέει, αυτό το βρωμόπαιδο; φώναξε από μέσα, θυμωμένη, η μητέρα του.

– Μη θυμώνεις, γυναίκα! είπε ο Χότζας. Άσ' το παιδί να το ξέρη κι' αυτό!

99. – ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΤΑ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας ρώτησε τη γυναίκα του:

– Βρε, γυναίκα! Από πού καταλαβαίνει κανείς τον πεθαμένο;

Εκείνη τούπε:

– Νά, από τα χέρια και τα πόδια που ξυλιάζουν.

Λοιπόν, ύστερα από μερικές μέρες, ενώ ο Χότζας πήγαινε με το γαίδαρό του στο δάσος για να μαζέψει ξύλα, γιατί ήτανε χειμώνας, αισθάνθηκε έξαφνα τα πόδια του και τα χέρια του να ξυλιάζουν από το κρύο.

– Νά! Πέθανασα! είπε και ξαπλώθηκε κάτω από ένα δένδρο.

Σε λίγο, κατέβηκαν λύκοι απ' το βουνό, είδανε το γαίδαρο, και πεινασμένοι καθώς ήσαν έπεσαν απάνω του κι' άρχισαν να τον καταβροχθίζουν.

Κι' ο Χότζας από το μέρος όπου ήταν ξαπλωμένος:

– Τι να σας κάνω; Νάχετε χάρη που είμαι πεθαμένος, ειδή σας έδειχνα εγώ!

100. – ΝΕΦΤΙ

Μια μέρα, ο Χότζας γύριζε απ' το δάσος, με το γαίδαρό του φορτωμένο ξύλα. Μα, είχε παραφορτώσει το ζώο, και το κακόμοιρο δεν μπορούσε να περιπατήσει.

Κάποιος, τότε, περνώντας από κει, άλειψε τα πισινά του γαϊδάρου με νέφτι, κι' αμέσως ο γαίδαρος άρχισε να τρέχει τόσο γρήγορα, ώστε ο Χότζας δεν μπορούσε να τον φθάσει.

– Μωρέ τι θαυμάσιο πράγμα είνε αυτό! είπε ο Χότζας στον άνθρωπο. Σε παρακαλώ δόσε και σε μένα λιγάκι!

Ο άνθρωπος του έδωσε, κι' ο Χότζας αλείφτηκε.

Μα, αμέσως έννοιωσε καΐλα και φλόγα, κι' άρχισε να τρέχει τόσο, ώστε ξεπέρασε και το γαίδαρό του κ' έφθασε πιο γρήγορα απ' αυτόν στο σπίτι.

Μα, κ' εκεί μην μπορώντας να σταθή, έτρεχε απάνω κάτω, και μέσα στις κάμαρες, κι' απάνω στην ταρατσα, και κάτω στην αυλή, και, μια στιγμή, που συνάντησε τη γυναίκα του, της είπε:

– Αν θέλεις να με φθάσης, αλείψου με λιγάκι νέφτι!

101. – ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Μια μέρα, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας ξαπλώθηκε στην όχθη του ποταμού, και είπε:

«Τώρα θα πεθάνω».

Σε λίγο, του πήρε ο ύπνος και κοιμήθηκε βαθειά και μακάρια.

Ύστερα από κάμποση ώρα, ένας διαβάτης, που περνούσε απ' εκεί τον ξύπνησε και τούπε:

– Σε παρακαλώ, μου λες από πού είναι το πέραμα του ποταμού, αν το ξέρεις;

– Όταν ήμουν στη ζωή, αποκρίθηκε ο Χότζας, ήταν από δω, τώρα, δεν ξέρω από πού είναι.

102. – ΠΡΟΦΥΛΑΞΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΤΑ

Ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας αγαπούσε πολύ το τζιγέρι, και ταχτικά αγόραζε, μα, η γυναίκα του τού σερβίριζε πάντα άλλα φαγιά, γιατί η τύχη τώθελε ν' αγαπά κι' αυτή υπερβολικά το τζιγέρι, τόσο ώστε να το τρώη και να μην της πηγαίνη η καρδιά ν' αφήση και του ανδρός της.

Λοιπόν, μια μέρα, ο Χότζας δε βάσταξε πια κ' είπε θυμωμένος:

– Εγώ φέρνω πάντα τζιγέρι, τι γίνεται;

Εκείνη τούπε:

– Το αρπάζει η γάτα!

Ο Χότζας σηκώνεται αμέσως, και παίρνει το τσικούρι και το κλειδώνει στην ντουλάπα;

– Τι κάνεις; τονε ρωτά η γυναίκα του.

- Το κρύβω από τη γάτα, αποκρίνεται ο Χότζας.
- Και τι θα το κάνη η γάτα το τσικουόρι, λέει η γυναίκα με ξεκαρδιστικό γέλιο.
- Αυτή που καταδέχεται και τρώει δυο γροσσών πράμμα, απαντά ο Χότζας, θα σου αφήση, νομίζεις, το τσικουόρι, που έχει μισό τάλλαρο;

103. – Τ' ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

Μια μέρα, που ο Χότζας ήταν μόνος στο σπίτι, άνοιξε ένα μικρό λάκκο κ' έχωσε εκεί λίγα χρήματα που είχε συνάξη από οικονομίες. Μα, σκέφθηκε λιγάκι κ' είπε μέσα του:

«Αν ήμουνα εγώ κλέφτης, θα τάβρισκα».

Πήρε λοιπόν, τα χρήματα από κει που τάχωσε, και πήγε και τάκρυψε σ' ένα άλλο μέρος. Μα, και για κείνο το μέρος έκανε την ίδια σκέψη, και τα πήρε πάλι πίσω.

Βρέθηκε σ' αμηχανία, μην ξέροντας πού να βρη το ασφαλέστερο μέρος, όταν έξαφνα είδε ένα λόφο που ήταν αντίκρυ στο σπίτι του.

– Α! Βρήκα! είπε μ' ευχαρίστησι.

Κατεβαίνει, μια και δυο, στον κήπο, κόβει ένα κλαδί από ένα δένδρο, βάζει τα χρήματά του σε μια σακκούλα, την κρεμνά στην άκρη του κλάδου, κι' ανεβαινοντας στο λόφο, στήνει τον κλάδο στο ψηλότερο μέρος. Ύστερα κατεβαίνει και καμαρώνοντας από κάτω το έργο του, λέει:

– Αλήθεια, βρήκα το πιο ασφαλισμένο μέρος για τα χρήματά μου. Γιατί ποιος μπορεί τώρα να τα πειράξη εκεί που είνε; Ο άνθρωπος δεν είνε πουλί, να μπορέση να φθάση ως εκεί απάνω!

Έτυχε, όμως, κάποιος πανούργος, κρυμμένος κάπου εκεί, να παρακολουθήση όλες τις κινήσεις του Χότζα, και μόλις αυτός έφυγε και γύρισε στο σπίτι του, βγήκε απ' την κρυψώνα του, ανέβηκε στο λόφο, πήρε τη σακκούλα με τα χρήματα, κ' έφυγε αφού πρώτα άλειψε του κλάδο με κοπριά βωδιού.

Ύστερα από λίγον καιρό, ο Χότζας, έχοντας ανάγκη από μερικά χρήματα ανέβηκε στο λόφο, μα, με μεγάλη του φρίκη είδε ότι η

σακκούλα του είχε κάνη φτερά, και ότι μόνο γκαβαλίνες υπήρχαν στη θέσι της.

Έμεινε αρκετή ώρα σαστισμένος και βουβός από την έκπληξι, ύστερα είπε:

– Κ' εγώ έλεγα πως κάνεις άνθρωπος δε θα μπορούσε να φθάση ως εδώ απάνω. Για ιδές, όμως πως το βόιδι ανέβηκε και κόπρισε, μάλιστα. Μωρέ, τι περίεργο πράγμα!

104. – Η ΠΙΟ ΣΩΣΤΗ ΛΥΣΙΣ

Ένα σκυλί μαγάρισε, μια μέρα, στη μέση ενός δρόμου, και ακριβώς μπρος στις πόρτες δυο σπιτιών που αντικρύζονταν.

Ο ιδιοκτήτης του ενός σπιτιού, φώναξε, τότε, τον ιδιοκτήτη του άλλου, και τούπε:

– Σε παρακαλώ να καθαρίσης το δρόμο απ' αυτές μαγαρισιές. Το σκυλί τις έκανε κοντά στο σπίτι σου, κ' είναι χρέος σου να το κάνης.

– Όχι, κύριε, πιο κοντά στο δικό σου τις έκανε, κ' είναι δική σου υποχρέωσι να τις σκουπίσης.

– Όχι, αφέντη μου, εσύ οφείλεις να τις σκουπίσης.

– Όχι, πασσά μου, εσύ οφείλεις . . .

Σιγά σιγά, με το «όχι! ναι!, όχι, ναι!» κόρωσε η φιλονεικία κ' έφθασε ως στο δικαστήριο.

Τώρα, έτυχε, ακριβώς εκείνην την ημέραν, ο Χότζας να έχη πάη στο δικαστήριο, για να ιδή τον Καδή, που, όταν άκουσε την υπόθεσι γύρισε σ' αυτόν και τούπε:

– Χότζα μου, λύσε συ τη διαφορά αυτών των ανθρώπων!

Ο Χότζας δέχτηκε και, γυρίζοντας στους δυο ανθρώπους, ρώτησε τον έναν απ' αυτούς.

– Ο δρόμος όπου μαγάρισε το σκυλί είναι δημόσιος;

– Ναι, αποκρίθηκεν εκείνος.

– Τότε, λέει ο Χότζας, ούτε συ ούτε ο άλλος δεν είναι υποχρεωμένος να σαρώση τις ακαθαρσίες, αλλά ο Καδής! Αυτή είναι η πιο σωστή λύσις!

105. – ΣΟΦΙΑ

Ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας είχε συνήθεια, κάθε φορά που έστειλε κανένα από τους μαθητές του να γεμίξη τη στάμνα στη βρύση, πρώτα να τον δέρνη κ' έπειτα να του δίνη στα χέρια τη στάμνα.

Μια μέρα, κάποιος φίλος του τονε ρώτησε.

– Γιατί το κάνεις αυτό, Χότζα;

– Το κάνω, απάντησε ο Χότζας, για νάχη τα μάτια του τέσσερα να μη σπάση τη στάμνα. Γιατί μια φορά κ' έσπασε η στάμνα, τι οφελεί πια κι' αν τονε δείρω.

106. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΦΟΥΡΝΟΥ

Μια φορά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, επειδή του γκρεμίστηκε ο φούρνος του, έχτισε έναν άλλον, που τού 'βαλε την πόρτα του προς το νοτιά, και φώναξε, ύστερα, τους γειτόνους και τους φίλους για να του πουν τη γνώμη τους, αν τον έφτιαξε καλά.

Εκείνοι ήρθαν, τον είδαν, κι' ο καθένας είπε τη γνώμη του: ο ένας έλεγε ότι η πόρτα έπρεπε νάταν προς το βορηά, άλλος προς τη δύση, άλλος προτιμούσε την ανατολή, και ούτω καθεξής, ώσπου έκαναν, τον κακομοίρη το Χότζα, να χάση τα πασχάλια του.

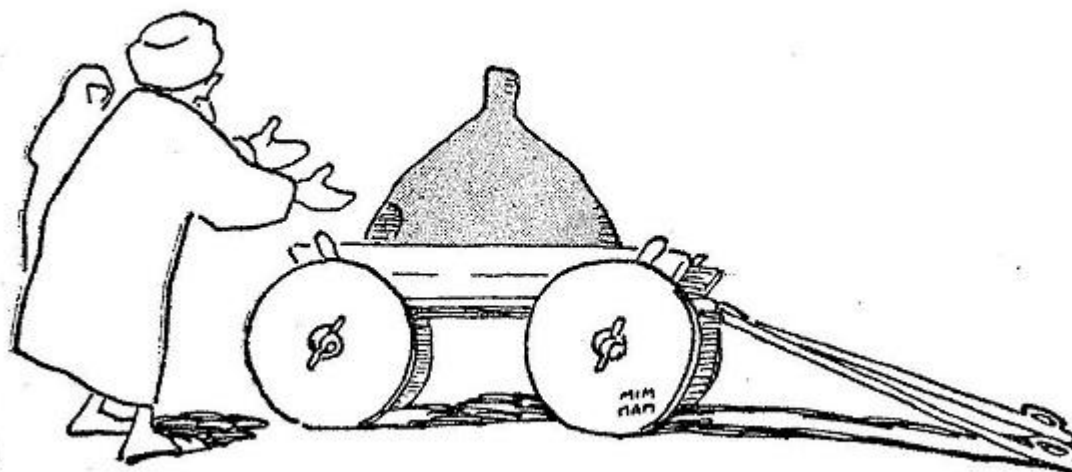
Σικλεντισμένος, τότε, και αγανακτισμένος που έκανε άδικα του κόπο, έπιασε και γκρέμισε του φούρνο, άμα φύγανε οι γειτόνοι κ' οι φίλοι, και τον έχτισε απάνω σ' ένα κάρρο, και ύστερα τους φώναξε πάλι.

Εκείνοι άμα τον είδαν άρχισαν τα ίδια, μα, τώρα, ο Χότζας ήξερε τη δουλειά του, κ' έτσι, όταν ο ένας έλεγε το γνώμη του ότι η πόρτα του φούρνου θα ήταν καλλίτερα νάταν προς το βορηά, αυτός με ένα: «στάσου!» γύριζε άμέσως το φούρνο κ' έφερνε την πόρτα του προς το βορηά, ή όταν ο άλλος υπεστήριξε ότι ο φούρνος θα ήταν πιο κόμοδος αν είχε την πόρτα του προς την ανατολή, ο Χότζας πάλι γύριζε το φούρνο προς την ανατολή, και ούτω καθ' εξής, ως που έκανε όλων τα χατήρια.

Όταν, οι γειτόνοι έφυγαν είπε στη γυναίκα του:

– Καλλίτερον τρόπο απ' αυτόν δεν μπορούσα ναύρω για να κάνω όλων τα γούστα, και όχι τα δικά μου, βρε γυναίκα!

—Καλλίτερον τρόπο απ' αυτόν δεν μπορούσα ναύρω, βρε γυναίκα !...

107. – ΤΑ ΒΡΕΤΗΚΙΑ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας έχασε το γάιδαρό του, κ' έβαλε το ντελάλη να φωνάζη στους δρόμους:

«Όποιος βρη αυτόν το γάιδαρο, θάχη γι' αμοιβή του κι' αυτόν, και το καπίστρι του, και το σαμάρι του».

108. – ΤΟ ΣΑΡΙΚΙ

Κάποτε ο Χότζας, ενώ τύλιγε το σαρίκι του, στο κεφάλι του, για νάβγη έξω, δεν μπορούσε με κανέναν τρόπο να φέρη την άκρη του πίσω.

Το ξετύλιξε και το τύλιξε, από την αρχή, μα, και πάλι τα ίδια!

Αφ' ου έτσι παιδεύτηκε κάμποσο, αγανάκτησε και παίρνοντάς το στην αγορά ζήτησε να το πουλήση.

Κάποιος θέλησε να το αγοράση, κι' άρχισε να παζαρεύη.

Απάνω στο παζάρεμα, ο Χότζας σκύβει στ' αφτί του αγοραστή και του λέει:

– Το καλό που σου θέλω, μην το παίρνεις! Δεν ξέρεις τι τζαναμπέτικο είναι! Δε φέρνει ποτέ την άκρη του, πίσω, το άτιμο!

109. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΡΠΟΥΖΙΩΝ

Μια μέρα, ο Χότζας ανέβηκε στο βουνό για να μαζέψει ασπαλάθρους και πήρε μαζί του δυο καρπούζια.

Στο δρόμο δίψασε, κ' επειδή δεν υπήρχε καμιά πηγή εκεί κοντά, κάθισε κ' έκοψε το ένα καρπούζι, για να σβύση το δίψα του με την ψύχα του και με το δροσερό ζουμί του.

Επειδή όμως βρήκε το καρπούζι αυτό άνοστο, το πέταξε, κ' έκοψε το άλλο, που ήταν καλό και τραγανό, και τώφαγε μ' ευφροσύνη.

Ύστερα, αφού δρόσισε έτσι τα σωθικά του, σηκώθηκε και κατούρησε απάνω στα κομμάτια του πρώτου καρπουζιού, και ξεκίνησε πάλι για τη δουλειά του.

Ανέβηκε στο βουνό, έκοψε τους ασπαλάθρους, τους φόρτωσε στο γάιδαρό του, και πήρε πάλι τον ίδιο δρόμο για να γυρίσει στο σπίτι του.

Σε λίγο, έφθασε στο μέρος όπου είχε φάει το καρπούζι, κ' επειδή ο διάολος τώφερε έτσι ώστε να διψάσει πάλι υπερβολικά, δεν ήξερε τι να κάνει.

Έξαφνα, κοίταξε τα κομμάτια του πρώτου καρπουζιού, που ήσαν ριγμένα, δω κ' εκεί απάνω στο δρόμο, κ' είπε:

– Για να ιδούμε! Μπορεί κανένα απ' αυτά τα κομμάτια νάνε ακατούρητο!

Σκύβει, σηκώνει ένα κομμάτι, το κοιτάζει και λέει:

– Νά, αυτό είναι στεγνό. Δεν τώφθασε το κάτουρό μου!

Και το τρώει. Ύστερα παίρνει ένα άλλο, λέει, πάλι: «κι' αυτό ακατούρητο!» και το τρώει όπως το πρώτο.

Έτσι, ένα, ένα, τάφαγε όλα.

110. – ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΡΑΜΑΖΑΝΙΟΥ

Μια χρονιά, όταν άρχιζε η νηστεία του Ραμαζανιού, ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας, για να μη ρωτά κάθε τόσο τι μέρα ήταν, και πόσες μέρες ήθελε ακόμα ναρθή το Μπαϊράμι, αποφάσισε να κρατήσει μόνος του λογαριασμό, και σοφίστηκε του ακόλουθον τρόπο: να ρίχνη κάθε πρωί ένα λιθαράκι σε μια στάμνα.

Ο μικρός του γυιός, που ήταν παιδί πολύ σκανταλιάρικο, είδε, μια μέρα, του πατέρα που έρριχνε το λιθάρι στη στάμνα, κι' όταν έφυγε ο Χότζας, πήρε, έτσι για να παίξη, δυο φούχτες λιθαράκια και τις έρριξε μέσα στη στάμνα. Ο Χότζας, εννοείται, δεν κατάλαβε τίποτα, κ' εξακολουθούσε κάθε πρωί να ρίχνη το λιθαράκι του, ως ότου, ύστερα από μερικές ημέρες ήρθαν μερικοί φίλοι να τονε ιδούνε.

Απάνω στην ομιλία, πετάχτηκε κάποιος κ' είπε:

- Πόσες μέρες έχει σήμερα ο μήνας, βρε παιδιά:
- Σταθήτε, είπε ο Χότζας, να ρωτήσω τη στάμνα και να σας πω!

Και τρέχει στη στάμνα, αδειάζει τα λιθαράκια, τα μετρά και τα βρίσκει εκατόν οχτώ. Μα σκέπτεται ότι αν πη ότι ο μήνας είχε 108, μπορεί να τον γελάσουν, γυρίζει, λοιπόν, και λέει ότι ο μήνας έχει 44.

Οι φίλοι έμειναν απορημένοι που τ' άκουσαν αυτό, και του παρατήρησαν:

- Πώς είνε δυνατό νάχη 44 ο μήνας, αφού όλοι οι μήνες δεν έχουν παρά πάνω από 28 το πολύ 29 μέρες.
- Ε! Λοιπόν, αν θέλετε κατά το λογαριασμό της στάμνας, ο μήνας έχει σήμερα 108!

111. – Η ΕΥΧΗ ΚΙ' Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

Μια νύχτα, κει που κοιμόταν ο Χότζας, άκουσε απάνω στον ύπνο του κάποιο ελαφρό θόρυβο έξω στην αυλή.

Ανοίγει τα μάτια του, αφουγκράζεται κι' αντιλαμβάνεται ότι κάποιος προσπαθούσε έξω από την πόρτα να βρη τρόπο νάμπη μέσα.

– Ξέρεις γυναίκα, την περασμένη νύχτα, που ήμουνα βεγγέρα στου φίλου μου Τάδε, όταν εγύρισα αργά παρατήρησα ότι δεν είχα μαζί μου το κλειδί της πόρτας. Για να μη σε ξυπνήσω, λοιπόν, ανέβηκα στην ταράτσα με το φεγγάρι, είπα μέσα μου αυτήν την προσευχή (κι' ο Χότζας είπε τα λόγια μιας προσευχής) και κατέβηκα από το φεγγίτη στο σπίτι δίχως να πάθω τίποτα.

Ο κλέφτης άκουσε αυτά τα λόγια, κ' ύστερα από λίγη ώρα, όταν υπολόγισε πως όλοι κοιμόντουσαν μέσα στο σπίτι, ανέβηκε από το πίσω μέρος, στην ταράτσα, για να εφαρμόση κι' αυτός τη μέθοδο του Χότζα.

Πράγματι βρήκε εκεί το φεγγίτη ανοιχτό, και μέσα απ' αυτόν ειρηνικά να γλυστρούνε του φεγγαριού οι ακτίνες. Πλησίασε στο φεγγίτη, είπε τη προσευχή του Χότζα, και πήδησε μέσα. Βρέθηκε σε μια σοφίττα, από κει σε μία μικρή σκάλα και τέλος σε μια κάμαρα σκοτεινή, που δεν ήταν άλλη παρά εκείνη όπου ο Χότζας κοιμόταν με το γυναίκα του.

Μα, ο Χότζας δεν κοιμόταν. Το εναντίο είχε τα μάτια του γουρλωμένα σαν της γαρίδας, και μόλις ο κλέφτης έφθασε κοντά του, ψαχουλεύοντας μέσα στο σκοτάδι, τον άδραξε από το γακκά και φώναξε στη γυναίκα του:

– Γυναίκα, γρήγορα, σήκω κι' άναψε το λύχνο! Τον έπιασα, του κανάγια!

Και τότε, ο κλέφτης, που σε μια στιγμή κατάλαβε πως έπεσε αστόχαστα στην παγίδα που τούστησε ο Χότζας, είπε:

– Με την ησυχία σου, Χότζα μου! Μη φοβάσαι! Όσο έχεις εσύ εκείνη την ευχή, κ' εγώ έχω αυτό το κεφάλι, θα μ' έχεις εδώ ως το πρωί.

112. – ΤΡΟΠΟΣ ΕΥΚΟΛΟΥ ΤΟΚΕΤΟΥ

Η γυναίκα του Χότζα, μια φορά, που ήταν ετοιμόγεννη, όταν της ήρθαν οι πόνοι, κάθησε πέντε μερόνυχτα στο σκαμνί, δίχως να πέφτη το παιδί, κ' υπέφερε φοβερά.

Ανήσυχες οι γυναίκες, που είχαν έρθη να την ξεγεννήσουν, πήγαν στο Χότζα και τούπαν:

– Αφέντη, δεν ξέρεις καμιά προσευχή να πης για νάβγη αυτό το παιδί;

Ο Χότζας σκέφθηκε μια στιγμή, κ' ύστερα με μια λάμψη στα μάτια, σαν να τούρθε μια φωτεινή ιδέα, είπε στις γυναίκες:

– Σωπαίνετε! Το βρήκα!

Κι' αμέσως, κατέβηκε στο δρόμο, αγόρασε από έναν στραγαλατζή δυο παράδων στραγάλια, γύρισε πάλι στο σπίτι, ανέβηκε στην κάμαρα του τοκετού, είπε στις γυναίκες να τραβηχτούν στην πάντα, έρριξε τα στραγάλια κάτω από το σκαμνί της γέννας, κ' είπε με πεποίθησι:

– Τώρα, το παιδί θα ιδή τα στραγάλια και θα βγη! Σωπαίνετε!

113. – ΤΟ ΚΑΦΤΑΝΙ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΑΜΑΡΙ ΤΟΥ ΓΑΪΔΑΡΟΥ

Μια μέρα, ο Χότζας πήγαινε με το γαίδαρό του στο χτήμα του.

Στο δρόμο τούρθε να κάνη το ψιλό του νερό.

Κατέβηκε από το γαίδαρό του, έβγαλε το καφτάνι του, τώρριξε απάνω στο σαμάρι, και τραβήχτηκε λίγο παράμερα για την ανάγκη του.

Στο αναμεταξύ, ένας κλέφτης πήρε το καφτάνι και τώβαλε στα πόδια.

Όταν ο Χότζας γύρισε κοντά στο γαίδαρο, είδε με απορία πως έλειπε το καφτάνι του.

– Πού είνε, ρε, το καφτάνι μου; λέει του γαϊδάρου.

Ο γαίδαρος, φυσικά, μιλιά!

– Έτσι είσαι συ; Νά, λοιπόν, κ' εγώ! λέει ο Χότζας.

Και παίρνοντας με αγανάκτησι το σαμάρι από τη ράχη του γαϊδάρου, το βάζει στη δική του ράχη, και προσθέτει:

– Φέρε το καφτάνι μου, να πάρης το σαμάρι σου!

114. – ΤΑ ΦΑΡΔΟΜΑΝΙΚΑ

Μια φορά, προσκάλεσαν το Χότζα σ' ένα γάμο. Ο Χότζας πήγε εκεί, όπως ήταν, με τα παληά του ρούχα, και για τούτο κανείς δεν τούδωσε προσοχή, και μάλιστα αντελήφθηκε τους συμπεθέρους που σιγανομιλούσαν και συζητούσαν αν έπρεπε να τον κρατήσουν στο τραπέζι, μ' αυτό το χάλι που ήταν.

Δεν έχασε καιρό, μα, μονομιάς έτρεξε στο σπίτι του, φόρεσε το καινούργιο του καφτάνι με τα φαρδεια μανίκια, και γύρισε στο γάμο.

Μόλις τον είδε ο πατέρας του γαμβρού έτρεξε να τον συναπαντήσει με μύριες περιποιήσεις και τιμές, και του έβαλε να καθήσει στην απάνω μεριά του τραπεζιού, δείχνοντάς του το δρόμο και λέγοντας:

– Από δω Χότζα μου, από δω!

Μα, την ίδια στιγμή, ο Χότζας έπανε τα φαρδεια του μανίκια, τα άπλωνε εμπρός και τους έλεγε με σεβασμό:

– Περάστε, μανίκες μου περάστε! από δω, από δω!

Μερικοί προσκαλεσμένοι, που τονε γνώριζαν τονε ρώτησαν γιατί τώκανε αυτό.

– Ε! Φίλοι μου, τους αποκρίθηκε ο Χότζας, τη σήμερον ημέρα τα φαρδομάνικα έχουν την τιμή.

115. – ΤΟ ΚΑΦΤΑΝΙ ΤΟΥ ΚΑΔΗ

Μια μέρα, ο Καδής πήγε μεθυσμένος στ' αμπέλι του, κ' εκεί, μην μπορώντας πια να κρατηθή στα πόδια του από το βάρος του κρασιού που είχε μέσα του, έπεσε σαν ένα γουρούνι, μέσα σ' ένα χαντάκι που πενούσε πλάι από τ' αμπέλι του, κι' αποκοιμήθηκε βαθειά.

Κατά σύμπτωση, εκείνην την ημέρα, ο Χότζας είχε βγη με το μαθητευόμενό του, στον κάμφο, για περίπατο, και περνώντας απ' εκείνο το μέρος, είδε τον Καδή που ήταν ξαπλωμένος στο χαντάκι, αναίσθητος από το μεθύσι.

– Αυτόν, δεν τον λυπούμαι που κυλιέται εκεί μέσα στον βούρκο, είπε στο μαθητευόμενό του. Τώρα βρίσκεται στ' αληθινό του στοιχείο! Μα, λυπούμαι, αυτό το καφτάνι, που λερώνεται μαζί του στις λάσπες! Κρίμα ένα τέτοιο ωραίο καφτάνι! Σήκωσ' το από κει!

Ο μαθητευόμενος έσκυψε, σήκωσε το καφτάνι, και τώδωσε του Χότζα, που τώρριξε αμέσως στους ώμους του, κ' έφυγαν από το μέρος εκείνο.

Κατά το δειλινό, ξύπνησε τέλος ο Καδής και βλέποντας πως του έλειπε το καφτάνι, έτρεξε στο Δικαστήριο, κ' έστειλε τους κλητήρες για να ψάξουνε παντού για το καφτάνι.

Οι κλητήρες περνώντας από ένα δρόμο, αντάμωσαν το Χότζα που φορούσε ακόμα το καφτάνι του Καδή.

Τον έπιασαν αμέσως και τον ωδήγησαν στο Δικαστήριο, όπου ο Καδής του είπε:

– Ε! Χότζα! Πού βρήκες αυτό το καφτάνι;

– Καδή μου, απάντησε ο Νασρ-εν-Ντιν, είχα βγη περίπατο με το μαθητευόμενό μου, και κει που πηγαίναμε, είδαμε ένα μεθυσμένο, που κοιμόταν σα γουρούνι μέσα σ' ένα χαντάκι, με όλον του πισινό του έξω. Ο μαθητευόμενός μου έσκυψε και τονε σκέπασε, κ' εγώ πήρα αυτό το καφτάνι και σκέπασα το πρόσωπό μου από ντροπή. Αν είναι δικό σου, πάρ' το ·

Φαντάζεσθε, βέβαια, την απάντησι του Καδή.

– Όχι, όχι! πάρ' το αποδώ! Δεν είναι δικό μου! είπε με αξιοπρέπεια, κ' έφυγε βιαστικά από την ποιινή πόρτα της σάλας.

116. – ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΜΕ ΤΟ ΒΑΣΙΛΗΑ

Μια φορά, οι συχωριανοί του Χότζα του έστειλαν αντιπρόσωπό τους στον αντιβασιλέα της χώρας. Ο αντιβασιλέας του εδέχτηκε με μεγάλες περιποιήσεις, και τον παρεκάλεσε να μείνη μερικές ημέρες στο σπίτι του. Μάλιστα, για να δείξη ακόμα καλλίτερα την ευαρέσκειά του, διωργάνωσε ένα κυνήγι όπου του προσκάλεσε να λάβη μέρος πρώτος ανάμεσα στους πρώτους.

Μα, επειδή είχε ακούση ότι ήταν άνθρωπος ευτράπελος, πρόσταξε επίτηδες να του δώσουν ένα άλογο που δεν περιπατούσε καθόλου, για να ιδή τι θάκανε.

Λοιπόν, συνέβη στο δρόμο που πήγαιναν ν' αρχίση να βρέχη, κι' ο καθένας βιάστηκε να τρέξη πιο γρήγορα για να βρη κανένα δένδρο ή άλλο καταφύγιο για να μη βραχή, ενώ το οκνό άλογο του Χότζα περπατούσε σαν την μυίγα.

Ο Χότζας δεν ανησύχησε απ' αυτό, αλλά με όλη τη συνηθισμένη του αταραξία έβγαλε τα ρούχα του, τάκανε μπόγο, και τάβαλε από κάτω του, κι' όταν σταμάτησε η βροχή, τα έβγαλε πάλι στεγνά, από κει που τάχε, τα φόρεσε και πήγε στο μέρος που ήταν ο αντιβασιλέας με την ακολουθία του.

– Πώς; Εσύ δε βράχηκες; τούπε ο αντιβασιλέας, απορημένος.

– Α! είπε ο Χότζας. Εμένα το άλογο μου πετούσε σαν την αστραπή, και βλέπεις, ούτε σταγόνα δεν έπεσε απάνω μου.

Παραξενεύτηκε ο αντιβασιλέας που άκουσε νάχη τέτοια προτερήματα το άλογο εκείνο, που ως τότε το θεωρούσε το χειρότερο απ' όλα του σταύλου του, κι' όταν ύστερα από δυο μέρες βγήκε πάλι στο κυνήγι, καβαλλίκεψε ο ίδιος εκείνο, δίνοντας στο Χότζα ένα άλλο.

Κατά σύμπτωση, άρχισε κ' εκείνην την ημέρα να βρέχει, κι' όλοι φεύγαν, ενώ ο βασιληάς δεν μπορούσε να κάνει ούτε βήμα, μ' εκείνο το οκνό άλογο, κ' έγεινε μούσκεμα από τη βροχή.

Όταν ο αντιβασιλέας ξανάδε το Ναορ-εν-Ντιν, του είπε με οργή συνάμα και με παράπονο:

– Σου άρμοζε αυτό που μούκανες, ύστερα από τόσες περιποιήσεις που είδες από μένα, να με κοροϊδέψης και να με κάνης να βραχώ;

– Βασιληά μου, απάντησε ο Χότζας. Γιατί θυμώνεις; Δεν είχες τωσηδούλα σκέψι, όπως είχα εγώ, να βγάλης τα ρούχα σου, και να τα φορέσης άμα θα τέλειωνε η βροχή;

117. – Ο ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Μια χρονιά, στην επαρχία του Χότζα διορίστηκε ένας διοικητής, που επειδή είχε μια φορά πιάση την πεντάμορφη γυναίκα του αγκαλιά μ' ένα σιχαμερόν Αράπη (14), πήρε από τότε όρκο και συνήθεια, σ' όποιον τόπο πήγαινε διοικητής, να κόβη το κεφάλι κάθε ανθρώπου που παρουσιαζότανε σ' αυτόν, αφού τούκανε πρώτα κρυφά μερικές ερωτήσεις.

Γι' αυτό, οι κάτοικοι τον ωνόμαζαν τύραννο, κ' έτρεμαν και σ' αυτό το άκουσμα του ονόματός του. Τώρα, οι συχωριανοί του Χότζα, αναγνωρίζοντας τη μεγάλη του εξυπνάδα, και τις άλλες αρετές του, εστήριζαν σ' αυτόν όλες της ελπίδες τους, ότι θα τους έσωζε από το κακό.

Ο Χότζας κολακευμένος υπερβολικά από την εμπιστοσύνη αυτή που έδειχναν οι συχωριανοί του στην ικανότητά του, δέχτηκε να πάη στον τύραννο για να τον πείση να πάψη πια να σκοτώνη χωρίς λόγο τους ανθρώπους.

Λοιπόν, μόλις παρουσιάστηκε μπροστά στο διοικητή τούπε με θάρρος:

– Πασσά μου! Τι ευχαρίστησι βρίσκεις να σκοτώνης τους ανθρώπους, που δε σου κάνανε τίποτα, οι κακόμοιροι; Δε φοβάσαι το Θεό;

– Τώρα θα καταλάβης, είπε ο τύραννος. Έλα πιο κοντά!

Ο Χότζας πλησίασε, κι' ο Πασσάς έσκυψε στ' αφτί του και τούπε:

– Πες μου · παντρεμένος είσαι ή ανύπαντρος;

Απάντησε ο Χότζας:

– Νόστιμη ερώτησι, αλήθεια! Σ' αυτήν την ηλικία μπορεί νάμαι ανύπανδρος; Βέβαια, παντρεμένος είμαι.

– Ε! Λοιπόν, κ' εγώ ίσα-ίσα αυτούς γυρεύω, κι' αυτούς σκοτώνω, γιατί δεν πρέπει να ζουν τέτοιοι άνθρωποι.

Σαν άκουσε αυτά τα λόγια ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας, κόπηκαν τα ήπατά του, και τούρτουλας του έπιασε σ' όλο του το σώμα, καθώς, μάλιστα, έβλεπε το διοικητή να κάνη κάποιο νόημα στο Δήμιο.

Κατώρθωσε ως τόσο να ξαναβρή την ψυχραιμία του και τούπε:

– Πασσά μου! Στάσου! Μη βιάζεσαι! Ρώτησέ με πρώτα να ιδής αν άφησα τη γυναίκα μου ή την έχω, ή αν την άφησα και την ξαναπήρα, ή αν πέθανε και ξαναπαντρεύτηκα. Μα, κι' αν τώκανα, συ είσαι καλός άνθρωπος, συγχώρησέ με! Όρκο βάζω να μη το ξανακάνω!

Ο τύραννος γέλασε με την καρδιά του, σ' αυτά τα λόγια, κ' έπαψε πια να σκοτώνη τους ανθρώπους, επειδή ήσαν παντρεμένοι.

118. – ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΥΟ ΠΟΡΤΕΣ

Μια μέρα, ο Χότζας αντάμωσε στο δρόμο μερικούς ιεροσπουδαστές, άλλοτε μαθητές του, κι' αφού τους ρώτησε πώς ήσαν, τους είπε:

– Δεν ξέρετε πόσο χάρηκα που σας είδα. Έρχεσθε στο σπίτι μου να σας κάνω σήμερα το τραπέζι;

Εκείνοι δέχτηκαν, μ' ευχαρίστησι την πρόσκλησι κι' ακολούθησαν τον παληό δάσκαλό τους.

Όταν έφθασαν στο σπίτι, και μπήκαν στην αυλή, ο Χότζας τους παρακάλεσε να περιμένουν μια στιγμή έξω ως που να μπη μέσα αυτός και να ειδοποιήσει τις γυναίκες ν' αποσυρθούν, κι' ανεβαίνοντας απάνω είπε στη γυναίκα του.

– Βρε, γυναίκα, κοίταξε πώς θα με γλυτώσης απ' αυτά τα παιδιά.

Η γυναίκα τότε κατέβηκε και είπε στους μουσαφιρέους.

– Το Χότζα θέλετε; Δεν είνε μέσα!

– Μα, πώς δεν είνε μέσα, αφού ήρθε μαζί μας; ρώτησαν μ' έκπληξι οι νέοι, κι' άρχισαν να συζητούν ζωηρά με το γυναίκα του Χότζα.

Έξαφνα ακούνε τη φωνή του Χότζα, που είχε βγάλη το κεφάλι του έξω απ' το παράθυρο του οντά του κ' έλεγε από ψηλά:

– Ε! Κύριοι! Τι μαλώνετε άδικα; Το σπίτι αυτό έχει δυο πόρτες. Ίσως να βγήκε από την άλλη, κ' έφυγε!

119. – Η ΓΑΛΙΑΝΔΡΑ

Μια μέρα, ο Χότζας περνώντας έξω από ένα ξένο περιβόλι, σκαρφάλωσε το φράχτη, πήδησε μέσα, ανέβηκε σε μια βερυκοκιά κι' άρχισε να τρώη με λαιμαργία τους μικρούς εύχυμους καρπούς.

Έξαφνα παρουσιάζεται ο φύλακας του κήπου και του φωνάζει.

– Βρε, κύριε, τι κάνεις εκεί απάνω;

Απάντησε ο Χότζας:

– Δε βλέπεις τι κάνω; Κουρνιαζώ! είμαι γαλιάνδρα!

– Γαλιάνδρα είσαι; Κελαΐδησε, λιγάκι, ν' ακούσω.

Ο Νασρ-εν-Ντιν άρχισε να τερετίζη ένα σκοπό.

– Βρε, τι κελαΐδισμα είνε αυτό; φώναξε ο φύλακας.

– Μα, βλέπεις, τώρα μόλις βγήκα από τ' αυγό και δεν ξέρω ακόμα, καλά να κελαϊδώ, είπε ο Χότζας.

120. – Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Μια νύχτα, μερικοί κλέφτες μπήκαν στο σπίτι του Χότζα. Μα, όσο κι' αν έψαξαν σ' όλες τις κάμαρες, δεν μπόρεσαν να βρουν τίποτα άξιο λόγο για να πάρουν.

Ήσαν σικλεντισμένοι, κ' ετοιμάζονταν να φύγουν, όταν, περνώντας μέσα από μια κάμαρα, είδαν πλαγιασμένους στο κρεβάτι τους και βυθισμένους σε βαθύ ύπνο, το Χότζα και τη γυναίκα του, και πλάι στο κρεβάτι, δεμένο ένα αρνί, που κοιμόταν, επίσης.

Είπε τότε ο ένας απ' αυτούς:

– Ξέρετε λοιπόν, τι να κάνωμε για να μην πάη χαμένη η επίσκεψί μας; Να σκοτώσωμε το Χότζα, ύστερα να σφάξωμε τ' αρνί και να το ψήσωμε και να καθήσωμε να γλεντήσωμε με τη γυναίκα . . .

Οι άλλοι επιδοκίμασαν την πρότασι του συντρόφου τους, και ήσαν έτοιμοι να την εκτελέσουν, όταν ξαφνικά, το ανδρόγυνο, που άκουσε απάνω στον ύπνο του αυτήν την ομιλία, άρχισε να κουβεντιάζη σιγανά·

– Άκουσες, γυναίκα; έλεγε ο Χότζας.

– Ναι, Χότζα μου, απαντούσε η γυναίκα του. Μα, τι να κάνωμε; Ό,τι μας είνε γραφτό απ' τη μοίρα, δεν μπορούμε να το αποφύγωμε.

– Βέβαια, γυναίκα, συ μιλάς στα σίγουρα, γιατί δεν έχεις τίποτα να πάθης, είπε ο Χότζας, μα, ρωτάς εμένα και τ' αρνί αν μπορούμε νάχουμε ησυχία:

Οι κλέφτες, που άκουσαν αυτόν του διάλογο, γέλασαν, άφησαν την επιχείρησι κ' έφυγαν (15)·

121. – Ο ΣΥΓΓΕΝΗΣ

Μια μέρα, ο Χότζας δέχτηκε την επίσκεψι ενός ξένου, που άρχισε να του κάνη παράπονα και να του λήη.

– Είνε δυνατόν να μη με γνωρίζης, και να μη θυμάσαι τους δεσμούς που μας ενώνουν;

Ο Χότζας απόρησε κι' απάντησε.

– Δεν καταλαβαίνω τίποτα απ' όσα μου λες, άνθρωπέ μου!

Ο άλλος είπε:

«Η διαγωγή της γυναίκας σ' αυτήν την περίπτωση φανερώνει καθαρά ότι, όσα χρόνια κι' αν έζησε μαζί ένα ανδρόγυνο, αν παρουσιασθή καμμιά φορά ο κίνδυνος, η γυναίκα θα συγκατατεθή στο θάνατο του ανδρός της για να σωθή αυτή. Έτσι, δεν πρέπει νάχη κανείς εμπιστοσύνη σ' αυτό το φύλο. Απ' αυτό βγήκε η παροιμία: «Όπως δεν μπορείς να σταθής απάνω στο νερό, έτσι μη βασίζεσαι ποτέ στη γυναίκα.»

– Όταν η μητέρα σου ήταν κόρη, ο πατέρας μου την αγαπούσε κ' είχε μεγάλο πόθο να την κάνη γυναίκα του. Λοιπόν, αν την παντρευόταν, μεις δε θάμαστε, σήμερα, αδέρφια;

– Μωρέ, καλά μου λες, ξεφώνησε ο Χότζας.

Κ' ύστερα από λίγη σκέψη:

– Όποτε, πα να πη, μ' αυτήν την συγγένεια, εγώ γίνωμαι κληρονόμος σου κ' εσύ δικός μου.

122. – Η ΜΑΣΤΙΧΑ

Ένα μεσημέρι, ο Χότζας μασσούσε μαστίχα, όταν η γυναίκα του τού φώναξε να καθήση στο τραπέζι.

Ο Ναορ-εν-Ντιν έβγαλε τη μαστίχα από το στόμα του, την κόλλησε στην άκρη της μύτης του, κι' άρχισε να τρώη.

Τον είδε ο μικρός του γυιός κ' έμπηξε ένα γέλιο.

– Τι γελάς, βρε; του κάνει ο πατέρας του.

– Γι' αυτό που κάνεις, απαντά ο γυιός.

– Σου φαίνεται παράξενο, βρε μάγκα; Ε! Λοιπόν, μάθε ότι ο άνθρωπος πρέπει νάχη τα πράγματά του πάντα μπρος στα μάτια του.

123. – ΤΟ ΖΕΡΒΟ ΑΛΟΓΟ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας πήγε με μερικούς του φίλους εκδρομή, με άλογο. Το βράδυ φθάσανε σ' ένα μέρος, όπου ξεπέζεψαν, φάγανε και πέσανε και κοιμήθηκαν.

Μα, το πρωί, ο Νασρ-εν-Ντιν ψάχνει να βρη το άλογό του, και δεν το βρίσκει ανάμεσα στ' άλλα.

– Φίλοι, φωνάζει, φίλοι, έχασα τ' άλογό μου!

οι άλλοι άρχισαν να γελούν, κι' ανεβαίνουν ο καθένας στ' άλογό του.

Περισσεύει ένα άλογο.

– Νά, τ' άλογό σου! του λένε.

– Βρε τον κρυφτούλι ήθελες να μου παίξης πρωί, πρωί, λέει ο Χότζας στο άλογο, και πλησιάζει να το καβαλλικέψη.

Μα, πάει από τη δεξιά πλευρά του ζώου και βάζει το αριστερό του πόδι στη σκάλα κ' έτσι βρίσκεται στη σέλλα με το πρόσωπό του γυρισμένο προς τα καπούλια του αλόγου.

– Τι έπαθες, Χότζα, ανάποδα κάθησες; του φωνάζουν οι άλλοι.

– Δεν κάθισα ανάποδα, απαντά ο Χότζας, μα, τ' άλογο θάνε ανάποδο και ζερβό.

124. – Ο ΚΑΘΑΡΜΟΣ

Μια μέρα, που ήτανε στο κτήμα του, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας έκανε του καθαρμό του (16) σ' ένα ρέμα, όταν ξαφνικά το νερό παράσυρε το ένα του παπούτσι, που τόχε ακουμπήση απάνω στην όχθη.

Ο Χότζας έμεινε σαστισμένος, μια στιγμή. Ύστερα σηκώθηκε στα πόδια του, γύρισε τα οπίσθιά του προς το ποτάμι, άφησε μια πορδή και είπε:

– Άει στο καλό και συ κ' η υποχρέωσί σου!

Πάρε πίσω του Καθαρμό σου, και δος μου το παπούτσι μου!

125 – Ο ΜΙΣΟΣ ΚΑΘΑΡΜΟΣ

Άλλη μια μέρα, ενώ ο Χότζας έκανε του Καθαρό του σε μιαν αμπολή, το νερό ξαφνικά κόπηκε πριν αποτελειώση.

Άρχισε, λοιπόν, να προσεύχεται έχοντας το ένα πόδι σηκωμένο, και στέκοντας στο ένα του πόδι, σαν ένας πελαργός.

- Τι κάνεις εκεί; τονε ρώτησε κάποιος που περνούσε απ' εκεί.
- Το πόδι αυτό, απάντησε ο Χότζας, δεν έκανε τον καθαρό του.

126. – Η ΔΙΑΘΗΚΗ

Κάποτε, ο Χότζας, κάνοντας τη διαθήκη του, είπε στον Καδή, που του την έγγραφε, να γράψη ότι η επιθυμία του κ' η θέλησί του ήταν, όταν θα πεθάνη να τον θάψουνε σ' έναν παληόν και γκρεμισμένο τάφο.

Όταν ο Καδής τονε ρώτησε: «Γιατί;» Ο Χότζας αποκρίθηκε:

- Για ν' αποκριθώ στους αγγέλους που θάρθουν να μας κρίνουν: «Εμένα με κρίνατε! Δεν βλέπετε τον τάφο μου πούνε γκρεμισμένος κι ανοιχτός;»

127. Ο ΧΟΤΖΑΣ ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Μια φορά, ο Χότζας ταξιδεύοντας σε μια μακρυνή πολιτεία, έπεσε στα χέρια ληστών, που του πήραν ό,τι είχε και δεν είχε και τον άφησαν σχεδόν γυμνό στην ερημιά.

Όταν έφυγαν, ο Χότζας πήρε πεζή το δρόμο, κ' ύστερα από πολλά βάσανα και κακουχίες έφθασε σε μια πολιτεία, όπου επειδή πεινούσε υπερβολικά και ήταν πεθαμένος από την κούρασι, επήγε και χτύπησε την πόρτα του πρώτου σπιτιού που είδε μπρος του, για να ζητήσει ένα κομμάτι ψωμί να κατευνάση την πείνα του, κ' ένα μικρό μέρος να ξαποστάση.

Κατέβηκε και του άνοιξε ο ίδιος ο νοικοκύρης, που βλέποντας από την όψη του πως ήτανε ζητιάνος, έκανε το δούλο, και τούπε δίχως να του δώση καιρό να μιλήση:

- Δεν είνε εδώ τ' αφεντικά, αυτήν την ώρα!

– Φίλε μου, του απάντησε ο Χότζας, εγώ ζητάω μια μπουκιά ψωμί, τ' αφεντικά σου τι να τα κάνω;

128. – ΣΤΟΝ ΞΕΝΟ ΚΗΠΟ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας μπήκε σ' έναν μεγάλο ξένο κήπο, κι' άρχισε να τινάζει τα καρποφόρα δένδρα, και να γεμίζει με τους καρπούς που πέφταν χάμου, (αχλάδια, ροδάκινα, ροδάκινα άλλα) ένα δισάκκι που είχε μαζύ του.

Ενώ καταγινόταν σ' αυτήν την έντιμη εργασία, μπαίνει, ξαφνικά, μέσα, ο φύλακας του κήπου, και του κάνει:

– Ε! Τι θέλεις εδώ, Χότζα;

Ο Χότζας ταραχτήκε και τάχασε, μια στιγμή, μα χωρίς να δείξει καθόλου την ταραχή του, είπε με το πιο φυσικό ύφος:

– Α! Καλά που ήρθες, καϋμένε, να μου δείξεις την πόρτα. Γιατί την περασμένη νύχτα ενώ γύριζα στο σπίτι μου από κάποια συναναστροφή, – συ, καλότυχε εκείνην την ώρα, θάσουν πλαγιασμένος στην αγκαλιά της όμορφης γυναικούλας σου, και δε θα πήρες χαμπάρι, – φύσηξε άνεμος δυνατός, και με σήκωσε και μ' έρριξε εδώ μέσα. Κι' από κείνην την ώρα ψάχνω για την πόρτα, και δεν μπορώ να την εύρω.

– Καλά, του λέει ο κηπουρός, μα, αυτά τα φρούτα ποιος τα σώριασε δω χάμου;

– Ο άνεμος ήταν όπως σου είπα δυνατός, απαντά ο Χότζας, και κάθε στιγμή με σήκωνε απάνω, και με παράδερνε απ' εδώ κι από κει. Εγώ πιανόμουν από τα κλαδιά, όσο μπορούσα πιο σφιχτά και δίχως να το θέλω μου μέναν οι καρποί στα χέρια μου, που φυσικά τους παρατούσα, για να πιαστώ από κανέναν άλλον κλάδο. Έτσι πέφταν και σωριάζονταν χάμου.

– Καλά, λέει πάλι ο κηπουρός. Μα, αυτά που είνε μέσα στο δισάκκι σου ποιος τάβαλε;

– Ίσα ίσα κ' εγώ αυτό καθόμουν και σκεπτόμουν τη στιγμή που έφθασες, απαντά ο Χότζας. Μήπως ξέρεις εσύ να μου το εξηγήσεις;

129. – ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ

Μια μέρα, ένας φίλος του Χότζα έβαλε μέσα στα χέρια του ένα αυγό και τούπε:

Αν βρης τι κρατώ μέσα στα χέρια μου, θα σου το δώσω να κάνης ομελέττα.

Ο Νάσρ-εν-Ντιν τούπε.

Πες μου μονάχα τι σχήμα έχει, να σου το βρω αμέσως.

– Το απ' έξω είναι άσπρο, και το από μέσα του κίτρινο.

Ο Χότζας σκέφθηκε λιγάκι κ' είπε:

– Το απ' έξω το βρήκα . . . Στάσου, πρόσθεσε θριαμβευτικά, και τ' από μέσα το βρήκα. Κούφανες μια ρέβα κ' έβαλλες μέσα ένα καρότο.

130. ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ ΜΠΑΪΡΑΜΙ

Κάποτε ο Χότζας, ταξιδεύοντας, μπήκε σε μια πόλι όπου είδε τους κατοίκους συναγμένους στους κήπους μπρος σε τραπέζια στρωμένα με πλήθος φαγητά, και να τρώνε να πίνουν και να γλεντούν.

Φώναξαν κι' αυτουνού να κοπιάση και να καταδεχθή από τα φαγητά τους.

Όταν έφαγε και την τύλωσε καλά, ο Χότζας είπε με θαυμασμό:

– Μωρέ, τι ευλογημένος τόπος είνε αυτός, όπου τα φαγητά είνε τζάμπα;

Κάποιος πλαϊνός του, που του άκουσε, τούπε:

– Βρε, ηλίθιε, σήμερα είνε Μπαϊράμι, κι' ο καθένας μας έφερε κάτι τι εδώ από το σπίτι του, για να γιορτάσωμε όλοι μαζί, για την καλή χρονιά.

Κι' ο Χότζας σηκώνοντας τα μάτια του στον ουρανόν:

– Θεέ μου! λέει, κάνε νάνε κάθε μέρα Μπαϊράμι, όσο είμαι εδώ!

131. – Η ΧΕΛΩΝΑ

Μια μέρα, ο Χότζας, ενώ ώργωνε το χωράφι του, βρήκε μια χελώνα.

Την πιάνει, τη δένει μ' ένα σπάγγο, την κρεμά από τη ζώνη του και της λέει:

– Κοίτα, τώρα, να μάθης πως οργώνουν τα χωράφια, αν ψοφήση καμιά φορά το βόδι μου, να σε μεταχειρισθώ.

Επειδή η χελώνα τινάζονταν και ταραζόνταν απάνω του, ο Χότζας της είπε πάλι.

– Ε! Πιο ήμερα! Έτσι δε θα μάθης ποτέ. Κοίτα το βόιδι τι ήσυχο που είναι!

132 – Η ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Μια μέρα, κάποιος φίλος του, ρώτησε το Χότζα:

– Πώς τα περνάς με τη Δυστυχία;

– Πολύ καλά, δόξα τω Θεώ! απάντησε ο Χότζας.

– Πώς γίνεται να δυστυχή κανείς και να τα περνά καλά, ρώτησε ο φίλος με γέλιο . .

– Ε! αδερφέ μου, το συνήθισα πια, απάντησε ο Χότζας, και για τούτο τα περνώ καλά μαζύ της.

133. – ΔΙΚΗ ΜΕ ΕΒΡΑΙΟΝ

Μια μέρα, ο Χότζας, καθισμένος στον οντά του, επειδή δεν είχε τίποτα άλλο να κάνη, σήκωνε κάθε στιγμή τα χέρια του στον ουρανό κ' έλεγε με δυνατή φωνή:

– Θεέ μου, στείλε μου χίλια δηνάρια, που τάχω ανάγκη. Αν είνε 999, δεν τα θέλω.

Λοιπόν, συνέβη νάχη το παράθυρό του ανοιχτό, κ' ένας γείτονας του, Εβραίος, σαράφης, που περνούσε από κάτω, τον άκουσε πούλεγε αυτά τα λόγια, κ' έβαλε με το νου του να κάνη ένα αστείο με το Χότζα.

Πηγαίνει στο σπίτι του, βάζει σε μια σακκούλα εννιακόσα εννενήντα εννέα δηνάρια, περνά στην ταρατσα του Χότζα, και το ρίχνει στην καπνοδόχο του, λέγοντας:

– Για, να δοκιμάσωμε! Στ' αλήθεια δεν τα θέλει λειψά;

Ο Χότζας άμα είδε τη σακκούλα να πέφτει από την καπνοδόχο, πέταξε απ' τη χαρά του, κ' είπε:

– Μπράβο, Θεέ μου! Δεν αμφέβαλλα πως θ' άκουες τη δέησί μου!

Και πήρε τη σακκούλα από το τζάκι όπου είχε πέσει, την έλυσε, άδειασε μέσα στην ποδιά του τα δηνάρια και άρχισε να τα μετρά ένα ένα.

Τα βρήκε 999.

– Ε! Δεν πειράζει, είπε με συγκατάθεσι και σαν να μιλούσε πάντα με το Θεό. Συ, που μούδωσες τα 999, θα μου δώσης κ' εκείνο που λείπει.

Ο Εβραίος που είχε κατεβή στο αναμεταξύ, στο δρόμο, για ν' ακούση τι θάκανε ο Χότζας, άμα άκουσε τα λόγια αυτά, άρχισε ν' ανησυχή στα σοβαρά για τα χρήματά του και να φοβάται μήπως ο Χότζας ήθελε να του κάνη βαγαποντιά και να μη του τα δώση πίσω.

Έτρεξε, λοιπόν, ανταριασμένος, στο σπίτι του Ναορ-εν-Ντιν, κι' όταν αυτός ήρθε και του άνοιξε, τούπε:

– Χότζα, δος μου τη σακκούλα με τα δηνάρια. Είνε δικά μου, Εγώ την έρριξα στην καπνοδόχο σου.

– Τι λες, βρε Γιαχουντή; Στα καλά σου είσαι; του λέει ο Χότζας. Εγώ ζήτησα αυτά τα χρήματα από του Πανάγαθο Θεό, και μου τάστειλε, δοξασμένο τ' όνομά Του! Συ τι λόγο είχες να μου ρίξης δηνάρια;

– Βρε γείτονα! Εγώ σ' τώκανα αυτό γι' αστειο, επειδή σ' άκουσα να λες πως αν ήταν ένα λειψό δε θα τάπαιρνες.

– Αυτά δεν τ' ακούω, εγώ! απάντησε ο Ναορ-εν-Ντιν. Τα χρήματα μου τάστειλε ο Θεός, γιατί απ' Αυτόν τα ζήτησα. Όσο για το λειψό δηνάριο, κάνε τη δουλειά σου, κάνω εγώ καλά μαζί Του!

– Χότζα, θα μ' αναγκάσης να πάω στον Καδή.

– Και δεν πας! Πάμε μαζί αν θέλεις! – Έρχεσαι;

– Άκου, λέει! Όταν έχω δίκαιο ποιον έχω να φοβηθώ;

– Πάμε, λοιπόν!

– Πάμε! Μα, εγώ πεζός δεν πηγαίνω! λέει ο Χότζας.

Ο Εβραίος φέρνει το μουλάρι του. Ο Χότζας λέει:

– Α! Να φέρης και μια γούνα. Δεν έχω όρεξι να πουντιάσω για το χατήρι σου μ' αυτό το κρύο.

Ο Εβραίος του φέρνει και τη γούνα και ξεκινούν για του Καδή.

Φθάνουν στο δικαστήριο και ο Εβραίος λέει στον Καδή το παράπονό του:

– Ο γείτονάς μου, από δω, μου πήρε 999 δηνάρια, και τ' αρνείται.

– Τι λες σ' αυτά, Χότζα, ρωτά ο Καδής.

– Καδή μου, ο άνθρωπος αυτός είνε μουρλός.

Εγώ ζήτησα από το Θεό χίλια δηνάρια. Ο καλός Θεός είχε την καλωσύνη – μεγάλη Του η χάρι! – ν' ακούση το δέησί μου και να μου ρίξη από την καπνοδόχο 999. Τα δέχτηκα μ' ευγνωμοσύνη κι' ας έλειπε ένα απ' όσα είχα ζητήσει. Τώρα, ο κατεργαράκος, από δω, το μυρίστηκε κ' ήρθε και μούπε πως τάχα αυτός μούρριξε τα δηνάρια από την καπνοδόχο, και ζήτησε να με τουμπάρη για να μου πάρη τα χρήματα. Ξέρεις τι απατεώνας είνε, αυτός, Καδή μου; Δεν τώχει τίποτα να πη τώρα, πως κ' η γούνα που φορώ, και το μουλάρι που μ' έφερε εδώ είνε δικά του.

– Κι' αυτά δικά μου είνε, Καδή μου! φώναξε ο Εβραίος.

Στα λόγια αυτά, ο Κάδης τινάχτηκε στα πόδια του κ' είπε με ασυγκράτητη οργή:

– Φύγε από δω, παληάνθρωπε, παγαπόντη! Κλητήρες, βάλτε τον πέντε μέρες στο μπουντρούμι!

Κ' ενώ οι κλητήρες ωδηγούσαν του Εβραίο στο μπουντρούμι, ο Χότζας τυλιγμένος στη γούνα, και καβάλλα στο μουλάρι, που και τα δυο ήσαν πια δικά του, γύριζε με θρίαμβο στο σπίτι του, μουρμουρίζοντας μέσα στα δόντια του:

– Να σου δείξω εγώ, άλλη φορά, να κάνης αστεία μαζί μου!

134. – Η ΚΟΥΡΟΥΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΑΠΟΥΝΙ

Μια μέρα, η γυναίκα του Χότζα κατέβηκε στο ρέμα για να πλύνει μερικά εσώρουχα.

Κει που καθόταν κ' έπλενε, μια κουρούνα, ξαφνικά, πετάχθηκε από κάποιο θάμνο εκεί πλάι, ήρθε κοντά, της άρπαξε το σαπούνι από το χέρι και πέταξε.

Η δύστυχη η γυναίκα έμπηξε τις φωνές και κάλεσε του άνδρα της.

– Χότζα, Χότζα, πρόφθασε, η κουρούνα μου πήρε το σαπούνι!

Κι' ο Χότζας από πέρα:

– Τι φωνάζεις έτσι, βρε γυναίκα! Ποιος ξέρει πόσα άπλητα θάχνη κ' εκείνη, σαν κ' ημάς. Ας την να πλύνει κι' αυτή, η κακομοίρα, μερικά!

135. Η ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Κάποτε, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας εμπιστεύθηκε σ' ένα Μασουλάνα (ιεροδιδάσκαλο και Ερμηνευτή του Κορανίου) ένα ποσό χρημάτων για να του το φυλάξει.

Ύστερα από κάμποσον καιρό, θέλησε να πάρει πίσω τα χρήματα, και πηγαίνοντας να τα ζητήσει βρήκε το φίλο του που καθόταν έξω από την πόρτα του σπιτιού του, απάνω στη δασκαλική του έδρα, με κάμποσους ιεροσπουδαστές ολόγυρά του.

Του είπε:

– Μασουλάνα, μου δίνεις εκείνην την παρακαταθήκη πούχω κοντά σου;

– Μετά χαράς σου, απάντησε ο ιεροδιδάσκαλος.

Μα, λάβε την καλωσύνη να με περιμένεις λιγάκι, ως που να τελειώσω το μάθημα.

Ο Χότζας πήρε μια καρέκλα και κάθισε, μα, ενώ προχωρούσε η ερμηνεία του Κορανίου, παρατήρησε το Μασουλάνα να κουνά συχνά (δηλαδή κάθε φορά που απαγγέλλε τα ιερά εδάφια) το κορμί του μπρος και πίσω, και νομίζοντας πως σ' αυτό ήταν όλη η τέχνη του μαθήματος, σηκώθηκε και τούπε:

– Μασουλάνα, επειδή βιάζομαι, σε παρακαλώ, σήκω μια στιγμή, κι' όσο λείπεις κουνιέμαι εγώ για σένα;

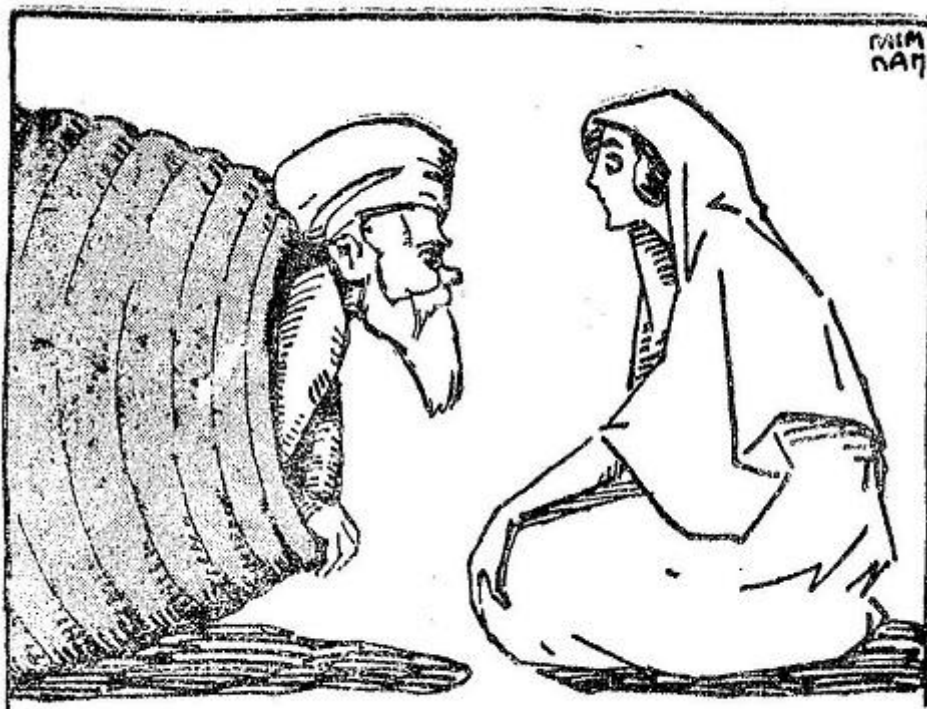
136. – ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΠΙΘΑΡΙ

Μια μέρα, ο Χότζας κατέβηκε στο κελλάρι και κοιμήθηκε μέσα σ' ένα μεγάλο κιούπι.

Ύστερα από κάμποσες ώρες, η κόρη του κατέβηκε κι' αυτή στο κελλάρι για να ζητήσει κάτι, κι' απόρησε βλέποντας τον πατέρα της πλαγιασμένο μέσα στο πιθάρι.

– Πατέρα μου, του φώναξε, εδώ ήρθες να κοιμηθείς.

– Ε! Κόρη μου, απάντησε ο Χότζας, βγαίνοντας από το πιθάρι, όπως με κατάντησε η μάννα σου, τι θέλεις να κάνω;

– “Ε! Κόρη μου, όπως με κατάντησε η μάννα σου...

137. Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Μια χρονιά, ο Χότζας είχε μεγάλη φτώχεια, κ' εύρισκε μεγάλη δυσκολία να τα φέρη βόλτα στο σπίτι.

Κ' ήταν γι' αυτό σε μεγάλη στενοχώρια.

Σ' εκείνην την καταντία, βρήκε, μια μέρα, ξαφνικά, ένα χρυσό φλουρί, στο δρόμο.

Γύρισε αμέσως στο σπίτι του, έκανε ένα μικρό λάκκο σε μια γωνία, κ' έχωσε εκεί το φλουρί που βρήκε.

Ύστερα, ξαπλώθηκε στο κρεβάτι του και φώναξε τη γυναίκα του.

Όταν εκείνη ήρθε της είπε:

– Γυναίκα εγώ, πάει πια, πεθαίνω! Συχώρα με και Θιός σχωρέ σου! Όμως, έχω να σ' αφήσω μια παραγγελία! Άκου! Όταν δης και κλείσω τα μάτια μου, να σκάψης σ' εκείνην τη γωνιά, εκεί πέρα, και θα βρης ένα θησαυρό. Μ' αυτόν το θησαυρό θα πληρώσης τα έξοδα της κηδείας μου, και θα μου κάνης έναν καλόν τάφο, και θα βάλης δέκα μοιρολογίστρες να μοιρολογούν απάνω από το μνήμα μου σαράντα μέρες, και θα δώσης ελεημοσύνες σ' εκατό φτωχούς για την ψυχή μου, κ' ό,τι περισσέψη κράτα το δικό σου, κληρονομιά από μένα, για να ζήσης με άνεσι και να μην έχης κανέναν ανάγκη στα χρόνια της χηρείας σου, καϋμένη γυναίκα! . . .

138. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΑΣΟΥΛΑΔΑΣ

Μια μέρα, η γυναίκα του Χότζα θέλησε να παίξη ένα παιγνίδι στον άνδρα της για να γελάση, κ' έβαλε μπρος του το πιάτο με τη φασουλάδα, καφτή ακόμα, μόλις την κατέβασε από τη φωτιά.

Μα, έτυχε αυτή η ίδια να το ξεχάση, τη στιγμή που κάθησε στο τραπέζι, και μ' όλη την αφηρημάδα της, έβαλε μια κουταλιά στο στόμα της από τη ζεστή φασουλάδα. Φυσικά ζεματίστηκε ο λάρυγγάς της κ' όλα της τα μέσα, κ' η φλόγα της έφερε δάκρυα στα μάτια. Την είδε ο Χότζας και της είπε:

- Τι έπαθες, γυναίκα; Μήπως η φασουλάδα είχε πολύ ζεστή;
- Όχι, Χότζα μου, απάντησε εκείνη. Μα, θυμήθηκα το μακαρίτη του πατέρα μου που αγαπούσε πολύ τη φασουλάδα, κ' έκλαψα.

Ο Χότζας την πίστεψε, και ρούφηξε μια κουταλιά από το πιάτο του, μα, αμέσως, έννοιωσε φωτιά στο λάρυγγά του, κι' απ' την καϊλα δάκρυσαν τα μάτια του.

- Τι έχεις, Χότζα μου, και κλαις; ρώτησε η γυναίκα του, με δυσκολία συγκρατώντας τα γέλια που της ερχόντουσαν βλέποντας πως πέτυχε το παιγνίδι της, κι' ας ήταν αυτή πρώτη που την έπαθε.
- Κλαίω, απάντησε ο Χότζας, γιατί πέθανε ο πατέρας σου κ' η μητέρα σου και συ ακόμα ζης.

139. – ΟΙ ΜΑΛΩΜΕΝΟΙ

Μια φορά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας μάλωσε με το Βαλή, κ' ήταν πολύν καιρό μαζί του στα μαχαίρια.

Ύστερα, ο Βαλής πέθανε, δίχως να συμφιλιωθούν.

Τη στιγμή που θέλανε να τον σηκώσουν, μερικοί φίλοι πήγανε στο Χότζα και τον παρακάλεσαν να πάη να διαβάση τις κανονισμένες προσευχές και τα ωρισμένα εδάφια του Κορανίου, στο νεκρό.

Ο Χότζας είπε:

- Μα! . . . Ξέρω γω; . . . Αυτός ήταν θυμωμένος μαζί μου, τάχα θα θέλη; . . .

140. – ΑΛΛΑΓΗ ΣΠΙΤΙΟΥ

Μια νύχτα, μπήκανε κλέφτες στο σπίτι του Χότζα και σήκωσαν ό,τι μπόρεσαν.

Αμέσως ύστερα απ' αυτούς, ο Νασρ-εν-Ντιν, που έκανε τον κοιμισμένο σε μια γωνιά, σηκώθηκε βιαστικά, φορτώθηκε στον ώμο του όσα άλλα πράγματα είχαν απομείνη, και τους ακολούθησε από μακριά . .

Όταν τους είδε να σταματούν έξω από ένα σπίτι και να βγάζουν ένα κλειδί για ν' ανοίξουν την πόρτα έτρεξε και τους είπε:

– Φτάνει! Ακουμπήστε τα εδώ χάμου, και τα βάζω εγώ μέσα, γιατί θέλω να τα τακτοποιήσω μοναχός μου στο νέο μου σπίτι! Μόνο, εσείς πείτε μου τι θέλετε για του κόπο σας, και πηγαίνετε στην ευχή του Θεού (17) .

141. – ΤΑ ΣΥΧΑΡΙΚΙΑ

Μια μέρα, μια από τις γυναίκες που είχαν έρθει να ξεγεννήσουνε τη γυναίκα του Χότζα, μπήκε στον οντά του και τούπε:

– Χότζα, τα συχαρίκια μου, απόκτησες γυιο!

Κι' ο Ναορ-εν-Ντιν της απάντησε:

– Κι' αν απόκτησα γυιο εσένα τι σε νοιάζει;

142. – ΟΙ ΔΥΟ ΣΥΝΤΕΛΕΙΕΣ

Κάποτε ρώτησαν το Χότζα πότε θα γίνη η Συντέλεια του κόσμου.

– Ποια Συντέλεια, βρε παιδιά; είπε ο Χότζας. Γιατί υπάρχουν δύο συντέλειες του κόσμου: η μια, η μεγαλύτερη, όταν θα ποθάνω εγώ, η άλλη, η μικρότερη όταν θα τα κακαρώση η γυναίκα μου!

143. – ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Κάποτε, κλέψανε του Χότζα μερικά χρήματα. Απαρηγόρητος ο Χότζας έτρεξε στο Τζαμί και δεν έπαυε εκεί να κλαίη και να παραπονιέται στο Θεό, όλην τη νύχτα, λέγοντας και ξαναλέγοντας:

– Ω Θεέ μου, τι σου έκανα και άφησες να μου κλέψουν τα χρήματά μου;

Το πρωί, βγήκε απ' το Τζαμί και κατέβηκε στη θάλασσα όπου απ' την απελπισία του γονάτισε απάνω σ' ένα βράχο κ' εξακολούθησε τα παράπονά του στο Θεό, έχοντας πάντα τα μάτια του σηκωμένα στον Ουρανό.

Εκείνην την στιγμή, έτυχε ένα καϊκι να κινδυνεύη σε μικρή απόστασι απ' εκεί, στη θάλασσα, κ' εκείνοι που ήσαν μέσα, βλέποντας το Χότζα σ' αυτήν τη στάσι, νόμισαν πως προσευχόταν για τη σωτηρία τους, και τούταξαν να του δώσουν μερικά χρήματα, αν σωζόντουσαν.

Σε λίγο, πράγματι, κατώρθωσαν να σωθούν, και βγαίνοντας στη στεργιά, δώσανε στο Χότζα όσα τούχανε τάξη.

Κι' ο Χότζας παίρνοντας τα χρήματα:

— Σ' Ευγνωμονώ Θεέ μου, αναφώνησε, που για μιας μόνης νύχτας κλάματα στο Τζαμί σου, μου απόδωσες τα χρήματά μου!

144. — ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΠΑΠΠΑΔΕΣ

Τρεις σοφοί παππάδες Χριστιανοί που γύριζαν στον κόσμο, έφθασαν κάποτε και στον τόπο του Ναορ-εν-Ντιν Χότζα, κι' άρχισαν να διδάσκουν στο λαό τα δόγματά τους.

Τάκουσε ο Σουλτάνος της Χώρας κ' έστειλε και τους φώναξε, και τους είπε όχι μόνο να πάσουν το κήρυγμά τους, αλλά και ν' αλλαξοπιστήσουν και να γίνουν κι' αυτοί Μουσουλμάνοι, αν ήθελαν τη ζωή τους.

Οι παππάδες απάντησαν:

— Αλλαξοπιστούμε αν μπορέσετε να δώσετε απόκρισι στα ερωτήματά μας.

Ο Σουλτάνος διάταξε όλους τους διαβασμένους, τους σοφούς, και τους Μάγους του βασιλείου του, μα, κάνεις δεν μπόρεσε να δώση σωστή απόκρισι στα ερωτήματα που τους έκαναν οι παππάδες, κι' αυτό θύμωσε υπερβολικά το Σουλτάνο.

Έξαφνα, ένας από τους Μεγιστάνες του Παλατιού είπε;

— Βασιληά μου, ο μόνος που μπορεί να δώση απάντησι σ' αυτούς τους ανθρώπους, είνε ο Ναορ-εν-Ντιν Χότζας.

Ο βασιληάς έστειλε αμέσως να του φέρουν το Χότζα απ' το χωριό του.

Όταν ήρθε ο Χότζας, έσκυψε και προσκόνησε τρεις φορές το Βασιληά, κ' εκείνος καθίζοντάς τον κοντά του, τον πρόσταξε ν' απαντήσει στα ερωτήματα των παππάδων.

– Εμπρός! Ρωτήσετε! είπε ο Χότζας στους παππάδες.

Τότε προχώρεσε μπρος ο ένας από τους τρεις και ρώτησε:

– Πού είναι το μέσον του κόσμου;

Ο Χότζας αμέσως είπε να φέρουν μέσα το γαίδαρό του, κι' όταν τον έφεραν, απάντησε:

– Νά, εκεί που στέκεται ο γαίδαρος είναι το κέντρο του κόσμου.

– Και πού το ξέρεις; ρώτησε ο Χριστιανός.

– Μέτρα, κι' αν βρης ένα ρούπι λάθος, εδώ είμαι!

Κόκκαλο ο Χριστιανός!

Προχώρησε, ύστερα, ο δεύτερος παππάς και ρώτησε:

– Πόσα άστρα υπάρχουνε στον ουρανό;

– Όσες τρίχες έχει το γαϊδούρι μου! απάντησε ο Χότζας.

– Πώς το ξέρεις; ρώτησε ο Χριστιανός.

– Αν δεν πιστεύεις, αποκρίθηκε ο Χότζας, μέτρα τις, κι' αν τις βρης λειψές, πάλι εδώ είμαι.

– Μα, είναι δυνατό να μετρηθούν οι τρίχες του γαϊδάρου; παρατήρησε ο Χριστιανός.

– Ε! Και τ' αστέρια τ' ουρανού είναι δυνατόν να μετρηθούνε; απάντησε ο Χότζας.

Κ' έτσι αποστώμωσε και το δεύτερο παππά.

Ήρθε τότε κ' η σειρά του τρίτου παππά, που προχώρεσε και είπε:

– Αν απαντήσεις και στη δική μου ερώτησι, όλοι μας θα γίνωμε Μουσουλμάνοι.

– Λέγε να την ακούσωμε, είπε ο Χότζας.

– Λοιπόν, πες μου, πόσες τρίχες έχουν τα γένια μου; ρώτησε ο παππάς.

– Ου! Το μόνο εύκολο! απάντησε ο Χότζας · Όσες τρίχες έχει κ' η ουρά του γαϊδάρου μου!

- Πώς το ξέρεις; είπε ο παππάς.
- Μπορείς να τις μετρήσης! αποκρίθηκε ο Νασρ-εν- Ντιν.

Και βλέποντας τον παππά που δεν ήθελε να πεισθή, του πρόσθεσε:

– Αν θέλεις να βεβαιωθείς έλα να τραβούμε, εσύ μια τρίχα από την ουρά του γαϊδάρου μου, κ' εγώ μια τρίχα από τα γένια σου, ως που να τις βγάλωμε όλες, και θα δης, στο τέλος, πως θάρθουν ίσα.

Βλέποντας οι Χριστιανοί πως δεν τάβγαζαν πέρα απ' αυτόν του άνθρωπο, συνεννοήθηκαν αναμεταξύ τους, κι' αποφάσισαν ν' αλλαξοπιστήσουν.

145. – ΤΟ ΑΤΑΚΤΟ ΜΟΣΧΑΡΙ

Μια μέρα, το μοσχαρακι του Χότζα μουγγάνιζε κ' έτρεχε δω και κει αναζητώντας τη μάννα του.

Ο Χότζας πήρε μια μαγγούρα και το κυνηγούσε και τώδερνε.

– Γιατί χτυπάς το κακόμοιρο το ζω, Χότζα; Τι σούκανε; ρώτησαν μερικοί φίλοι που περνούσαν απ' έξω.

– Μου κάνει αταξίες, το άτιμο! απάντησε ο Χότζας.

Κ' οι φίλοι αναμεταξύ τους ενώ έφευγαν:

– Δίκηο έχει, ο δόλιος ο Χότζας! Το μοσχάρι δεν είναι πια μικρό! Είναι πια καιρός να μάθη τρόπους!

146. – ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΚΕΦΙ ΤΟΥ

Μια φορά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας είχε ένα βόιδι με πλατύ κούτελο και μακρυά κέρατα, που ανάμεσά τους μπορούσε να καθήση ένας άνθρωπος.

Αυτήν τη σκέψη την έκανε ο ίδιος ο Χότζας, μια μέρα που καμάρωνε το βόιδι του, στο χωράφι, κι' από τότε το πήρε μεράκι και καλά να καθήση μια φορά ανάμεσα στα κέρατα του ζώου.

Η ευκαιρία, τέλος, του παρουσιάστηκε, μια μέρα, που είδε το βόιδι πλαγιασμένο στην αυλή.

– Α! είπε, με χαρά, τέλος πάντων θα γίνη αυτό που θέλω.

Μα, τη στιγμή που προσπαθούσε να καθήση στο κεφάλι του βοδιού, το ζώο ερεθισμένο σηκώθηκε απότομα απάνω και τονε πέταξε σα σβούρα κάμποσα μέτρα μακρυνά, όπου έπεσε ζαλισμένος και με σπασμένο κεφάλι.

Αμέσως έτρεξαν η γυναίκα του κ' η κόρη του, και τονε μεταφέρανε στο κρεβάτι του, όπου άρχισαν με κλάματα και κοπετούς να του πλένουν τα αίματα, και να προσπαθούν με τριψίματα να τονε συνεφέρουν.

Τέλος, ο Χότζας συνήρθε από τη ζάλη του, κι' ακούοντας τις γυναίκες να κλαίνε, τους είπε:

– Σωπαίνετε, βρε γυναίκες! Τι είναι αυτά, με σας; Ε! Καλά! Τοσάκιστηκα, ναι! αλλά, επί τέλους, ας πάη στο Διάολο, έκανα το κέφι μου!

147. – Η ΟΔΗΓΙΑ

Μια μέρα, ο Χότζας αγόρασε σικότι, κ' ενώ πήγαινε στο σπίτι του, τον αντάμωσε ένας φίλος του και τονε ρώτησε πώς θα το ψήση.

Ο Χότζας είπε πως θα το ψήση όπως το ψήνει όλος ο κόσμος.

– Α! όχι! ψήσ' το με του τρόπο που ξέρω εγώ · και θα γλύφης και τα δάχτυλά σου.

Και του ανέφερε έναν τρόπο πώς να ψήση το σικότι.

– Φίλε μου, είπε ο Χότζας, επειδή δεν μπορώ να τα συγκρατήσω στο μυαλό μου, μου κάνεις τη χάρη να μου τα γράψης, σ' ένα χαρτί, για να τώχω μπρος μου την ώρα που θα μαγερεύω το σικότι, και να κάνω σύμφωνα με την οδηγία;

– Μπράβο! είπε ο φίλος του κ' έγγραψε τη συνταγή.

Την πήρε ο Χότζας, κ' έτρεχε μ' εκείνην την όρεξι στο σπίτι του, όταν, ξαφνικά, ένα γεράκι ώρμησε, άρπαξε το σικότι από τα χέρια του και πέταξε.

Ο Χότζας, δίχως καθόλου να σικλεντισθή, σήκωσε το χέρι του ψηλά και δείχνοντας στο γεράκι το χαρτί, είπε:

– Βρε, βλάκα, τι, δηλαδή, έκανες μ' αυτό; Πήρες το σικότι, μα, η οδηγία είνε εδώ, κι' ό,τι κι' αν κάνης φαΐ σαν και τούτο δε θα το φας ποτέ σου!

148. – ΑΤΑΡΑΞΙΑ

Μια νύχτα, ένας κλέφτης μπήκε στο σπίτι του Χότζα, κ' η γυναίκα του τρομαγμένη τονε ξύπνησε και τούπε:

– Χότζα, ένας κλέφτης είνε μες το σπίτι!

Κι' ο Χότζας:

– Μη φοβάσαι, γυναίκα! Αν βρη τίποτα του δίνω το δικαίωμα να μου ξερριζώση μια μια τις τρίχες του μουστακιού μου!

Τα λόγια αυτά, έπεισαν του κλέφτη να παρατήση την επιχείρησί του και να φύγη.

149. – ΤΕΡΑΤΟΛΟΓΙΕΣ

Μια χρονιά, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας ταξίδευε για τη Βαγδάτη, μ' ένα ταγάρι στον ώμο, όταν, ξαφνικά, σε κάποια πόλι, όπου μπήκε για να περάση τη νύχτα, ώρμησε απάνω του ένας Κούρδος, και του άρπαξε με το στανιό το ταγάρι, λέγοντας:

– Αυτό είνε το ταγάρι μου, κι' ό,τι έχει μέσα είνε δικό μου.

Ο Χότζας έμμηξε τις φωνές:

– Βοήθεια, Μουσουλμάνοι! Τρέξτετε και γλυτώστε με απ' αυτόν τον απατεώνα!

Μα, το πλήθος είπε:

– Πηγαίνετε στον Καδή να σας κρίνη.

Λοιπόν, δέχτηκαν κ' οι δυο να υποβληθούν στην κρίσι του Καδή και πήγαν.

– Ποια είνε η διαφορά σας, είπε αυτός. Ας μιλήση πρώτα ο μηνυτής.

– Καδή μου, είπε ο Κούρδος. Το ταγάρι αυτό είνε, μαζί με ό,τι έχει μέσα, δικό μου. Τώχασα χθες και σήμερα τώδα να το κρατά ο άνθρωπος αυτός.

Ρώτησε ο Καδής:

– Αν είνε δικό σου το ταγάρι πες μου τι έχει μέσα.

Απάντησε ο Κούρδος:

– Είχα μέσα στο ταγάρι μου δυο ασημένια πινέλα για σκόνη των ματιών, και «κοχλ» (αντιμώνιο) για τα μάτια, κ' ένα πεσκίρι για τα χέρια, όπου είχα διπλωμένα δυο χρυσά ποτήρια και δυο σαμηντάνια. Ακόμα, είχα μέσα στο ταγάρι δυο τσαντήρια και δυο γαβάθες, και δυο κουτάλια, κ' ένα μαξιλάρι, και δυο προβιές, και δυο κανάτες, κ' έναν μπακιρένιο δίσκο και δυο λεκάνες, και μια χύτρα, και δυο κιούπια του νερού, και δυο χουλιάρες, κ' ένα κρεατοσάνιδο, και δυο σακκιά, και δυο σαμάρια, κ' ένα καφτάνι, και δυο γούνες, και μιαν αγελάδα, και δυο μοσχάρια, και μια γίδα, και δυο πρόβατα, και μια προβατίνα και δυο κριάρια, και δυο κιόσκια, και μιαν γκαμήλα, και μια λέαινα και δυο λιοντάρια, και μιαν αρκούδα, και δυο τσακάλια, κ' ένα στρώμα, και δυο σοφάδες, και μια σοφίτα, και δυο σάλες, και μια πόρτα με καμάρια, και δυο σαλόττα, και μια κουζίνα με δυο πόρτες, και μια παρέα Κούρδων που μπορούν να μαρτυρήσουν ότι το ταγάρι ήτανε δικό μου.

Τότε είπε ο Καδής στο Χότζα:

– Και συ, εφέντη, τι έχεις να πης;

Απάντησε ο Χότζας:

– Καδή μου, ο Θεός να σε πολυχρονή! Το ταγάρι αυτό είνε δικό μου, και για να σ' το αποδείξω σου λέω τι είχα μέσα: Είχα ένα γκρεμισμένο σπιτί κ' ένα άλλο δίχως πόρτες, κ' ένα σπιτάκι για το σκυλί, κ' ένα σχολειό, και τσαντήρια και σχοινιά τσαντηριών, και τις πόλεις της Βασσόρας και της Βαγδάτης, και το παλάτι του σουλτάνου, κ' ένα σιδεράδικο, κ' ένα δίχτυ για ψάρεμα, και κοντάρια και παλούκια, και ωραιές κοπέλλες και παλληκαράκια, και μια χιλιάδα μαστροπούς σαν αυτόν εδώ, που μπορούν να μαρτυρήσουν ότι το ταγάρι είνε δικό μου.

Όταν ο Κούρδος άκουσε αυτά τα λόγια τράβηξε το γιακά του από την αγανάκτησή του και ξεφώνησε:

– Πω! Πω! Τι ψεύτης! Όλος ο κόσμος, Καδή μου, ξέρει πως το ταγάρι είνε δικό μου, και σ' όλους είναι γνωστό τι έχει μέσα. Έχει πύργους και

κάστρα, και πουλιά πολλά και όρνια, μπουλούκια, κι' ανθρώπους που παίζουν σκάκι, και ζάρια, κι' ακόμα, μέσα σ' αυτό το ταγάρι μου είχα μια μουλάρα, και δυο πουλάρια, κ' ένα παχνί, και δυο άτια, και δυο πολεμικά κοντάρια, κ' ένα λύκο, και δυο λαγούς, και μια πόλι, και δυο χωριά, κ' έναν άνθρωπο τυφλό, και δυο καμπούρηδες, και δυο κουλούς, και δυο κουτσούς, κ' ένα χριστιανό παππά και δυο διάκους κ' έναν πατριάρχη, και δυο καλόγερους, κ' έναν Καδή και δυο παρέδρους, που μπορούν να μαρτυρήσουν ότι το ταγάρι είνε δικό μου.

– Και συ, τι λες; είπε ο Καδής στο Χότζα.

Ο Χότζας προχώρησε δυο βήματα έξω φρενών απ' το θυμό, και είπε:

– Καδή μου, ο Θεός να σε πολυχρονή! Είχα σε τούτο το ταγάρι, πούνε δικό μου, μια πανοπλία όλο ατσάλι, κι' όπλα, και χατζάρια, και γιαταγάνια, και χίλιους πολεμικούς κριούς, και μια χιλιάδα σκύλους, και κήπους, και περιβόλια, κ' αμπέλια, και λουλούδια, και μυρωμένα χορτάρια, και σύκα, και μήλα, κι' αγάλματα κ' εικόνες, και τραγουδίστρες, και πεντάμορφες σκλάβες, και γαμπρούς και νύφες, και συμπεθέρους, και κορίτσια και παιδιά, και πέντε μελαψές Αβυσσινέζες, και τρεις Ινδιάνες, κ' είκοσι Ελληνίδες σαν το κρύο νερό, κι' ογδόντα κυράδες Τουρκάλες, κ' εβδομήντα κοκκώνες Τσερκέζες, και τον Ευφράτη, και τον Τίγρι, και το Νείλο, και μια φωληγά γλάρων, και μια νεκρή πολιτεία, και μια χιλιάδα κ . . . σαν κι' αυτόν εδώ, και τζαμιά, και λουτρά, και χριστιανικούς ναούς, κ' έναν χτίστη κ' ένα μαραγκό, και μια σανίδα, κ' ένα καρφί, κ' έναν ευνούχο με τη σπάθα του, κ' έναν καπετάνιο, κ' έναν αρχηγό караβανιού και χίλιες χιλιάδες δηνάρια, κ' είκοσι κάσες γεμάτες μεταξωτά και ατλάζια, κ' είκοσι αποθήκες γεμάτες τροφές, και τις πόλεις Γάζα και Ασκαλών, κι' όλη τη χώρα από το Δαμιάτη ως το Ασσουάν, και το παλάτι του βασιληά Αννούς Ιρραουάν, και το βασίλειο του Σολομώντος, κι' όλη τη χώρα από το Ουάντι Νουμάν ως το Χορασσάν, κι' από το Μπαλκ ως το Ισπαχάν κι' από τις Ινδίες ως το Σουδάν. Κι' ακόμα, ω πολυχρονεμένη μου Καδή, είχα πουκάμισα και γκελεμπίες, και σαρίκια, ένα σωρό, και μια χιλιάδα κοφτερά ξιράφια για να ξυρίσω τα γένεια του Καδή, αν τυχόν δε φοβηθή την οργή μου, και βγάλη κρίσι ότι το ταγάρι δεν είνε δικό μου.

Τώρα, όταν ο Καδής άκουσε όλα αυτά έπεσε σε αμηχανία κ' είπε:

– Βλέπω πως κ' οι δυο σας είσθε δυο αρχικατεργάρηδες, δυο παληαθρώποι που συνηθίζετε να κοροϊδεύετε τους Καδήδες και τους δικαστές, και δε φοβάστε την τιμωρία. Μα το Θεό, ποτέ μια γλώσσα δεν είπε, και ποτέ ποτέ κανένα αφτί δεν άκουσε, τέτοια παράξενα και εξωφρενικά πράγματα απ' αυτά που μου αραδιάσατε εδώ τόση ώρα. Ε!

Κόριοι! Είνε, λοιπόν, αυτό το ταγάρι ένας απύθμενος ωκεανός, ή η Μέρα της Κρίσεως για να περιλαμβάνη μαζί τους Δικαίους και τους Αδίκους; – Ανοίχτε αμέσως αυτό το ταγάρι.

Λοιπόν, ο Χότζας πήρε το ταγάρι, το άνοιξε και τ' άδειασε. Δεν είχε μέσα παρά μισό ψωμί, κ' ένα λεμόνι, ένα κομμάτι τυρί και λίγες εληές. Ύστερα πέταξε το ταγάρι στα πόδια του Κούρδου, κ' έφυγε αγανακτισμένος (18).

150. – Ο ΛΥΚΟΣ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας πήρε το μαθητευόμενό του για να πάνε να κυνηγήσουν λύκους.

Φθάσανε στη φωλιά ενός λύκου, κι' ο μαθητευόμενος εμπήκε μέσα.

Ο λύκος έλειπε, μα, σε λίγο, γύρισε, και τη στιγμή που έμπαινε στη φωλιά του, ο Χότζας, πετάχτηκε από ένα θάμνο, πλάι, όπου ήτανε κρυμμένος, κ' έπιασε το λύκο απ' την ουρά.

Ο λύκος άρχιζε να τινάζεται, και με το τίναγμα του σήκωνε από χάρμου σκόνη που έπεφτε στα μάτια του μαθητευομένου.

Αυτός τρίβοντας τα μάτια του έλεγε:

– Τι είναι αυτή η σκόνη!

– Ας μείνη η ουρά του λύκου στα χέρια μου, και τότε βλέπεις τι σκόνη είναι! είπε ο Χότζας.

151. – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΚΩΝ

Κάποτε, ο Νάσρ-εν-Ντιν Χότζας γέμισε ένα καλάθι βερύκοκκα απ' του κήπο του, και τα πήγε στο διοικητή της επαρχίας.

Ο Πασσάς, ευχαριστημένος από το πεσκέσι έδωσε στο Χότζα μια σακκούλα φλουριά.

Ύστερα από λίγον καιρό, όταν ψήθησαν τα ρόδια του, ο Χότζας γέμισε με αυτούς τους καρπούς μια κόφα, για να την πάη στον αντιβασιλέα, λέγοντας:

– Αυτός, που για ένα καλάθακι βερούκοκκα μούδωσε μια σακκούλα φλουριά, ποιος ξέρει πόσα θα μου δώση για μια κόφα, ίσαμε κει πάνω, ρόδια;

Και μ' αυτήν την ελπίδα ξεκίνησε. Μα, ενώ έβγαινε από την αυλή του, ένας γείτονάς του τονε ρώτησε πού πήγαινε την κόφα, κ' εκείνος του τώπε.

– Αν θέλεις να μ' ακούσης, σύκα να του πας, καλλίτερα, είπε ο γείτονας! Γιατί ο Πασσάς μας τρελλαινεται για τα σύκα.

Λοιπόν, ο Χότζας γύρισε πίσω, παράτησε τα ρόδια, γέμισε ένα άλλο καλάθι με σύκα, και τα πήγε στον Αντιβασιλέα.

Άμα τάδε ο Πασσάς, που ήταν δύσθυμος εκείνην την ημέρα κ' ήθελε να διασκεδάση λιγάκι, πρόσταξε ένα σκλάβο, να τα πάρη και να τα πετάξη ένα ένα στο κεφάλι του Χότζα.

Ο σκλάβος άρχισε, κι' ο Χότζας κάθε φορά που δεχόταν το σύκο στο κεφάλι, φώναζε:

– Σ' ευχαριστώ Θεέ μου! Δοξασμένο τόνομά Σου!

Ο Πασσάς παραξενεύτηκε απ' αυτήν την συχνή αναφώνησι και ρώτησε το Χότζα γιατί την έκανε.

Κι' ο Χότζας:

– Πασσά μου, είχα σκοπό να σου φέρω μια κόφα ρόδια, αντί τα σύκα, κ' ευχαριστώ το Θεό που φώτισε ένα γείτονά μου να μου πη να μη σ' τα φέρω. Γιατί, αν σου τάφερνα, φαντάζεσαι κι' ο ίδιος σε τι χάλια θάταν τώρα το κεφάλι μου!

152. – ΚΑΝΕΙ ΤΟ ΒΟΪΔΙ ΑΛΟΓΟ

Κάποτε, ο ίδιος διοικητής προσκάλεσε το Νασρ-εν-Ντιν Χότζα σε κάποιον αγώνα κονταριού που είχε διοργανώσει.

Ο Χότζας έβαλε μια σέλλα στη ράχη ενός μεγάλου βοδιού που είχε, το καβαλλίκεψε, και έτσι πήγε στον τόπο όπου θα γίνονταν οι αγώνες, κάνοντας τους αυλικούς να σκάσουν απ' τα γέλια άμα τον είδαν.

Και ο αντιβασιλέας επίσης δεν μπόρεσε να κρατήσει τα γέλια, κ' είπε στο Χότζα.

- Ε! Σε βόιδι καβαλλίκεψες; Αυτό τρέχει καθόλου;
- Πασσά μου, απάντησε ο Χότζας, εγώ είδα το τρέξιμό του όταν ήταν μωσχαρακι. Τότε δεν τώφθανε ούτε άλογο, ούτε χιντζίνι (19).

153. – ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ

Όταν ήταν δάσκαλος, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας είχε συμβουλέψη στα παιδιά, όταν φταρνιζόταν να του φωνάζουν «Υγείες!» και να χτυπούνε παλαμάκια.

Λοιπόν, έτυχε, μια μέρα, να πέση ο κουβάς στο πηγάδι, κι' ο Νασρ-εν-Ντιν είπε στα παιδιά να κατεβούν να το βγάλουν.

Μα, επειδή εκείνα φοβόντουσαν και δεν ήθελαν να κατεβούν, ο Χότζας θύμωσε, και βγάζοντας τα ρούχα του, πέρασε στη μέση του μια τριχιά και κατέβηκε στο πηγάδι, λέγοντας στα παιδιά να κρατούν καλά το σχοινί, κι' όταν θα τους ειδοποιούσε, να τον τραβήξουν απάνω.

Έφθασε στο βυθό, πήρε του κουβά, και τα παιδιά άρχισαν να τον τραβούν απάνω. Όλα πήγαιναν καλά, ως τη στιγμή που ο Χότζας έφθασε στ' αχείλι του πηγαδιού, όταν, κατά Διαβόλου συνεργία, τούρθε να φταρνισθή, και φταρνίστηκε.

Τα παιδιά τότε, σύμφωνα με το συμβουλή που τους είχε δώσει, παράτησαν το σχοινί, κι' άρχισαν όλα μαζί τα παλαμάκια λέγοντας: «Υγείες, δάσκαλε, υγείες!»

Ο Χότζας, που δεν είχε προφθάση να πιαστή από πουθενά, γύρισε άλλη μια φορά στο βυθό, κατρακυλώντας μ' ορμή και χτυπώντας δεξιά κι' αριστερά στα τοιχώματα του πηγαδιού, κι' έπεσε εκεί βαρύς με σπασμένο το κεφάλι, και τσακισμένα τα μέλη του.

Όταν, σε λίγο, οι μαθητές του τον ανάσυραν απάνω, τους είπε:

- Δε φταίτε εσείς, φταίω εγώ, το μουλάρι, που σας είχα μάθη να μου κάνετε αυτήν την τιμή, που, νά, τώρα τ' αποτελέσματά της: να κατασπάσω το κεφάλι μου, και να τσακίσω τα κόκκαλά μου!

154. – ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΧΑΘΗ

Όταν ο Χότζας ήταν ακόμα παλληκάρι, της Μοίρας τ' άστατα

γυρίσματα τον έκαναν, μια φορά, να παρατήση τους κάμπους του και τα βουνά του και να κατεβή στην πολιτεία.

Είδε μια πολιτεία κοσμοπλημμυρισμένη, γεμάτη φωνές και ταραχή και βουή, που του ξεκούφαναν τ' αφτιά. Τα πλήθη, ανήσυχια, τρέχαν σαν μηρμόγκια προς όλες τις μεριές, με πυρετό και βιάση, σπρώχνοντας, σκουντώντας, πατώντας κάθε στιγμή το δυστυχή το Χότζα, που τάχε χάση, και του κάκου προσπαθούσε να βρη καμιά παράμερη γωνιά για να καθήση να ξαποστάση και να περιμαζέψη το σκορπισμένο του πνεύμα.

— Αν εξακολουθήσω να μένω μέσα σ' αυτό το πλήθος, είπε με το νου του, πάει, θα χαθώ, και δε θα μπορέσω πια να ξαναβρεθώ. Πρέπει να βάλω απάνω μου κανένα σημάδι για να αναγνωρίζωμαι.

Έτυχε νάχη μαζί του μια νεροκολοκύθα.

— Ωραία! είπε.

Κ' έδεσε τη νεροκολοκύθα στο πόδι του.

— Τώρα, δεν έχω φόβο να χαθώ, μέσα σ' αυτούς τους κοσμοπλημμυρισμένους δρόμους. Όπου κι' αν βρεθώ, δεν έχω παρά να κοιτάζω τη νεροκολοκύθα και να λέω: «Νά με! Εδώ είμαι!»

Εκεί που πήγαινε, σέρνοντας στα πόδια του τη νεροκολοκύθα, τον είδε ένας κατεργαράκος, κι' αμέσως εκατάλαβε την μυστικιά ιδέα του Χότζα, κ' έβαλε στο πονηρό μυαλό του να του παίξη ένα παιγνίδι.

Τον ακολούθησε, λοιπόν, ως που ο δύστυχος βρήκε, τέλος, μια παράμερη γωνιά, όπου έπεσε, αποσταμένος, κι' αμέσως παραδόθηκε στον ύπνο. Τότε, ο σατανάς εκείνος έλυσε τη νεροκολοκύθα από το πόδι του, και την έδεσε στο δικό του, κ' ύστερα πλάγιασε κοντά του.

Όταν ο Χότζας ξύπνησε, είδε τη νεροκολοκύθα στα πόδια του γείτονά του, και πήγε να φύγη ο νους του. Τόνη σκούνητησε και τούπε:

— Ε! Συ, άρχοντα, σήκω σε παρακαλώ από δω, που μούρθες να μου μπερδέψης τις δουλειές μου! Ορίστε, τώρα! Τάχασα και δεν ξέρω ποιος από τους δυο μας είμαι. Μα το Θεό, δεν ξέρω! Αν είμαι εγώ, τότε πώς η νεροκολοκύθα βρίσκεται στο πόδι σου δεμένη; Κι' αν είμαι εσύ, τότε εγώ ποιος είμαι; Δεν καταλαβαίνω πια τίποτα! Ποιος είμαι, λοιπόν, από τους δυο μας; (20) .

Μια μέρα, ο Χότζας, περνώντας έξω από ένα νεκροταφείο είδε ένα σκυλί να κατουρή απάνω σ' ένα μνήμα, και αγανακτισμένος από την ιεροσυλία σήκωσε τη μαγκούρα για να χτυπήσει το σκύλο.

Μα, βλέποντας το σκύλο που αγρίεψε κ' ήταν έτοιμος να χυμήξει απάνω του, κατέβασε ήσυχα-ήσυχα την μαγκούρα κ' είπε με τον πιο μελιχίο και κολακευτικό τρόπο στο σκυλί:

– Πέρασε, δερβίση μου! Πέρασε, παλληκαρά μου!

156. – Η ΕΥΦΥΪΑ ΤΟΥ ΓΥΙΟΥ ΤΟΥ

Μια μέρα, μερικοί μουσαφιρέοι, που ο Χότζας τους εξεθείαζε την εξυπνάδα του γιού του, έδειξαν στο παιδί μια μελιτζάνα, και το ρώτησαν:

– Τι είναι αυτό;

Το παιδί απάντησε:

– Είναι μοσχάρακι που δεν άνοιξε ακόμη τα μάτια του.

Κι' ο Χότζας θριαμβευτικά:

– Βλέπετε; είπε· όλα μονάχο του τάμαθε. Εγώ δεν του δίδαξα τίποτα.

157. – Ο ΠΙΟ ΑΞΙΟΠΙΣΤΟΣ

Μια μέρα, πήγε κάποιος γείτονας στο Χότζα και τον παρακάλεσε να του δανείσει εκείνην την ημέρα το γάιδαρό του.

Ο Χότζας του απάντησε:

– Με μεγάλη μου ευχαρίστησι θα σου τον έδινα, αγαπητέ μου, αλλά, τι κρίμα! τον έστειλα από το πρωί στο περιβόλι.

Ο γείτονας δεν είπε τίποτε κ' έφυγε.

Μα, τη στιγμή που έβγαινε από την πόρτα, άκουσε το γάιδαρο να γκαρίζη μέσα στ' αχούρι.

Απορημένος, γύρισε πάλι πίσω κ' είπε στο Χότζα:

– Μα, γείτονα, συ μούπες πως έστειλες το γάιδαρό σου στο περιβόλι κ' εγώ του ακούω να γκαρίζη μέσα.

– Ε! Είσαι παράξενος άνθρωπος, μα την αλήθεια, ανέκραξε ο Χότζας θυμωμένος. Τώρα, το γάιδαρο θα πιστέψης ή εμένα;

— Τώρα, το γάιδαρο θα πιστέψης ή εμένα ;

158. – Ο ΚΑΛΛΙΤΕΡΟΣ ΓΑΪΔΑΡΟΣ

Ένας χωρικός έχασε το γάιδαρό του, και παρακάλεσε του Ναορ-εν-Ντιν Χότζα να μιλήση στο Τζαμί και να πη, όποιος τον βρη να τον επιστρέψη στον κύριό του, γιατί είνε αμαρτία απ' το Θεό να κρατάη ένας άνθρωπος ένα ξένο πράγμα.

Ο Χότζας πήγε στο Τζαμί, την ώρα της Προσευχής, και μετά το προσκύνημα, στάθηκε κ' είπε:

– Ω Μουσουλμάνοι, όποιος από σας δεν ήπια στη ζήσι του κρασι, ρακή ή άλλα μεθυστικά ποιά, όποιος δεν έκανε όργια και κραιπάλες, όποιος δεν έπαιξε σκάκι, τάβλι, ή ζάρια, όποιος δε βρέθηκε σε κάθε λογής συναναστροφές και διασκεδάσεις, να προχωρήση μπρος για να τον δω.

Όλοι όσοι ήσαν στο Τζαμί και τον άκουσαν, συλλογίστηκαν μέσα τους ο καθένας, ποιος λίγο, ποιος πολύ, πως κάτι έκανε στη ζωή του απ' όσα είπε ο Χότζας κ' έτσι κανείς δεν τόλμησε να παρουσιασθή.

Ως τόσο, ένας απ' αυτούς προχώρησε μπρος και είπε.

– Εγώ σ' όλη μου τη ζωή, ούτε κρασί ήπια, ούτε ρακή, ούτε κραπιάλες έκανα, ούτε κανένα παιγνίδι έπαιξα, ούτε σε καμιά διασκέδασι δε βρέθηκα ποτέ μου.

Τότε ο Χότζας γυρίζη σ' εκείνον που έχασε το γάιδαρό του και του λέει:

– Νά, αυτός είναι! Πάρ' τον! Γιατί καλλίτερο γάιδαρο απ' αυτόν δε θαύρης!

159. – Ο ΕΜΙΡΗΣ Κ' Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

Κάποτε ο Εμίρης βγήκε με την ακολουθία του περιοδεία στο Βιλαέτι και πέρασε έξω απ' το χωριό του Χότζα, όπου μερικές γυναίκες, που μαζί τους ήταν κ' η γυναίκα του Χότζα, έπλεναν ρούχα στο ρέμα. Ο Εμίρης στάθηκε και τις κοίταζε. Οι άλλες γυναίκες χαμήλωσαν τα μάτια τους από ντροπή και δειλία, μα, η γυναίκα του Χότζα σήκωσε με προπέτεια τα βλέμματά της κ' είπε στον Εμίρη:

– Τι κοιτάζεις, βρε; Σ' αρέσομε;

Ο Εμίρης ρώτησε κάποιον που περνούσε, εκείνην τη στιγμή απ' εκεί, ποιανού γυναίκα ήταν αυτή που του μιλούσε με τέτοιαν αναίδεια, κ' εκείνος απάντησε:

– Είναι η γυναίκα του Χότζα.

Την άλλη μέρα, ο Εμίρης κάλεσε το Χότζα στο Παλάτι.

Όταν ο Χότζας παρουσιάστηκε τούπε:

– Θέλω ως το βράδυ να μου φέρης εδώ τη γυναίκα σου!

– Μπορώ να ρωτήσω τι τη θέλεις, Πασσά μου; ρώτησε ο Χότζας.

– Θέλω να τη ρωτήσω κάτι! Είπε ο Εμίρης.

– Αν είναι για τόσο μικρό πράγμα, απάντησε ο Νάορ εν- Ντιν, συ ρώτησε εμένα κ' εγώ πάω και τη ρωτάω.

160. – ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

Μιαν εποχήν που ο Χότζας ήταν χήρος, του προξένεψαν μια γειτονοπούλα, και υπογράφηκαν τα χαρτιά.

Ύστερα οι συμπεθέροι κ' οι προσκαλεσμένοι κάθησαν στο τραπέζι κι' άρχισαν να τρώνε.

Μα, δεν είπαν στο Χότζα να καθήση, γιατί το θεώρησαν περιττό, αφού σαν γαμπρός που ήταν δεν είχε καμμιά ανάγκη να τον προσκαλέσουν.

Όμως ο Χότζας θύμωσε γι' αυτό, κ' έφυγε απ' το σπίτι.

Όταν ήρθε η ώρα της «ντουχούλ» (21) είδαν πως ο Χότζας έλειπε.

Κατέβηκαν κάτω κ' έψαξαν παντού, και τέλος τον βρήκαν ζαρωμένο σε μια γωνιά του κήπου.

– Έλα, λοιπόν, Χότζα, τούπαν, τι γένηκες; Είνε ώρα να μπης στη νύφη.

Κι' ο Χότζας κακιωμένος:

– Σεις που καθήσατε και την τυλώσατε, σεις να μπήτε, τώρα στη νύφη!

161. – Ο ΙΔΡΩΤΑΣ ΤΟΥ ΑΡΑΠΗ

Ο Χότζας είχε, μια φορά, ανάμεσα στους μαθητές του, κ' ένα Αραπόπουλο, μαύρο σαν το κάρβουνο, που τώλεγαν Σιααμπάν.

Μια μέρα, η γυναίκα του Χότζα είδε απάνω στο καφτάνι του μελάνια.

– Τι είνε αυτά, Χότζα, δεν προσέχεις; του παρατήρησε.

– Δεν είνε τίποτα, γυναίκα! Ο Σιααμπάν άργησε νάρθη σήμερα στο μάθημα, κ' επειδή έτρεχε πολύ, ιδρώσε, κι' ο ιδρώτας του έπεσε απάνω μου.

162. – ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ ΓΥΜΝΟΣ

Μια μέρα, ένα αμάξι που κατέβαινε στην πόλι, πέρασε έξω από το σπίτι του Χότζα.

Ο Χότζας έβαλε αμέσως στο νου του να πάη κι' αυτός, και χωρίς να χάνη καιρό, έτρεξε, έτσι όπως βρισκόταν εκείνην τη στιγμή, ολόγυμνος, πρόφθασε τ' αμάξι κι' ανέβηκε απάνω.

Όταν επλησίασαν στην πόλι, οι κάτοικοι έμαθαν πως ερχόταν ο Χότζας, κ' έτρεξαν να τον προϋπαντήσουν.

Μα, βλέποντάς τον έτσι γυμνό, όπως τον έκανε η μάννα του, ρώτησαν την αιτία.

Κι' ο Χότζας εξήγησε:

– Βρε παιδιά, σας αγαπώ τόσο, ώστε από τη βιάση μου και τη λαχτάρα μου νάρθω να σας δω, λησμόνησα να ντυθώ.

163. – ΠΩΣ ΘΑ ΠΛΗΡΩΝΕ ΤΑ ΧΡΕΗ ΤΟΥ

Κάποτε, ο Χότζας χρωστούσε κάμποσα χρήματα σε μερικούς φίλους του, και κάθε φορά που του τα ζητούσαν τους έδινε υπόσχεση πως θα τους εξοφλούσε «την ερχόμενη βδομάδα».

Έτσι τους έπαιζε από βδομάδα σε βδομάδα, ως που τέλος, οι άνθρωποι, έχασαν την υπομονή τους και, μια μέρα, πήγαν μαζεμένοι στο σπίτι του Χότζα και ρώτησαν τη γυναίκα του (γιατί ο Χότζας έτυχε να λείπη εκείνην την ώρα) πότε, επί τέλους, θα τους πλήρωνε.

Η γυναίκα τους απάντησε:

– Σωπαίνετε κι' ο Χότζας αγόρασε χθες κάμποσο σπόρο αγκαθιών, κι' αύριο θα πάη στο χωράφι να τονε σπείρη. Ύστερα, αφού γίνουν τ' αγκάθια, θα τα βάλωμε στους δρόμους, απ' όπου θα περνούν οι γκαμήλες με το μπαμπάκι. Το μπαμπάκι θα κολλά απάνω, κ' ύστερα θα το μαζέψαμε, θα το πουλήσωμε, και με τα χρήματα που θα πάρωμε θα σας εξοφλήσωμε.

Οι άνθρωποι ακούοντας αυτά τα λόγια έμπηξαν τα γέλια.

Κ' η γυναίκα του Χότζα:

– Βέβαια, τώρα που βεβαιωθήκατε πως θα πληρωθήτε, γελάτε, μασκαρατζίκoi!

164. – ΠΩΣ ΕΥΚΟΛΥΝΕ ΤΑ ΧΡΕΗ ΤΟΥ

Άλλη μια φορά, ρώτησαν το Χότζα αν πλέρωσε τα χρέη του.

- Δεν τα πλέρωσα, είπε, μα, τα ευκόλυνα.
- Πώς, χωρίς να τα πλερώσης, τα ευκόλυνες; παρατήρησαν εκείνοι.
- Τ' ανανέωσα, βρε κουτοί! απάντησε ο Χότζας.

165. – Η ΒΡΥΣΗ

Μια φορά, ο Χότζας γύριζε από το βουνό κ' ήταν πολύ διψασμένος.

Έξαφνα με χαρά του παρατήρησε στα πλάγια του δρόμου μια βρύση, και πλησίασε.

Τώρα, το στόμα της βρύσης ήταν στουπωμένο μ' ένα ξύλο για να μην πηγαίνει άδικα το νερό, κι' ο Χότζας τράβηξε έξω το ξύλο, για να πιη.

Μα, το νερό πετάχτηκε έξω με ορμή και τον κατάβρεξε.

Τότε ο Χότζας γύρισε θυμωμένος στη βρύση και της είπε:

- Αφού είσαι τόσο παλαβή, Θεός χωρέσ' τα πεθαμένα τους, εκείνων που σου χώσανε αυτό το ξύλο στην τρύπα σου.

166. – ΤΟ ΞΕΡΟ ΨΩΜΙ

Μια μέρα, ο Νασρ-εν-Ντιν Χότζας ρώτησε το γυιο του αν έφαγε ποτέ ζαχαρένιο φαγητό.

Ο γυιός του τού αποκρίθηκε.

- Όχι!

Ο Χότζας του είπε:

- Κ' εκείνο, βρε, που τρως κάθε μέρα, τι είναι;
- Εκείνο που τρώω κάθε μέρα είναι ξερό ψωμί, απάντησε το παιδί.

Τότε ο Χότζας είπε:

– Και νομίζεις, βρε ανόητε, πως υπάρχει στον κόσμο άλλο πιο ζαχαρένιο φαγητό από το ξερό ψωμί;

167. – Ο ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Μια μέρα, ο Χότζας έβαλε μέσα σ' ένα καφάσι μερικές κόττες κ' έναν πετεινό, και ξεκίνησε για την πόλι, για να τις πουλήση.

Στο δρόμο, όμως, τον έπιασε λύπησι για τα κακόμοιρα τα πουλιά που ήσαν φυλακισμένα, κι' ανοίγοντας το πορτέλο τ' αμόλυσε όλα εκτός του πετεινού.

Οι κόττες σκόρπισαν αμέσως, δεξιά κι' αριστερά.

Τότε ο Χότζας βγάζοντας τον πετεινό από το καφάσι τούπε να πάη να τις μαζέψη. Μα, βλέποντάς τον που στεκόταν ακόμα μουδιασμένος, θύμωσε, και σηκώνοντας το ραβδί του, τονε χτύπησε στα φτερά και τούπε:

– Βρε κερ . . . . ., πότε είνε μεσάνυχτα και πότε είνε αυγή, το ξέρεις, και τώρα μέρα μεσημέρι χάνεις το δρόμο; (22)

168. – ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Μια μέρα, ο Χότζας είπε τις προσευχές του στο Τζαμί, κ' ύστερα άρχισε τις δεήσεις, παρακαλώντας το Θεό να τον αξιώση νάμπη στον Παράδεισο και να τον διαφυλάξη από τα καζάνια της Κόλασης.

Μια γρηά, που έτυχε νάνε κοντά του και τον άκουε είπε:

– Θεέ μου, αξιώσέ με να μοιρασθώ με αυτόν τον άνθρωπο, αυτό που Σε παρακαλεί!

Ο Χότζας έκανε πως δεν άκουσε την ευχή της γρηάς, κ' εξακολούθησε.

– Θεέ μου, αξιώσέ με να κρεμασθώ από μιαν αγχώνη, ή να πεθάνω από πανούκλα!

Η γρηά, αμέσως είπε.

– Ω Θεέ μου, φύλαξέ με απ' ό,τι σου ζητά ο άνθρωπος αυτός!

Τότε ο Χότζας γύρισε σ' αυτήν και της είπε.

– Τι αλλόκοτη συντροφιά είναι αυτή που ζητάς; Επιθυμείς να συντροφιάσης μαζί μου σε όποια χαρά κ' ευτυχία ευδοκήση ο Πανάγαθος Θεός να μου χαρίση και να μην έχης κανένα μερδικό και στις συμφορές που μπορεί επίσης να θελήση ο Κύριος να μου στείλη; . . .

169. – ΣΤΟ ΨΑΡΕΜΑ

Μια μέρα, μερικοί φίλοι πήραν το Χότζα σε μια εκδρομή, στην όχθη μιας λίμνης όπου έρριξαν δίχτυα για να ψαρέψουν.

Έξαφνα, ο Χότζας πλησίασε στο νερό και πήδησε μέσα στα δίχτυα.

- Μπρε, Χότζα, του φώναζαν οι φίλοι του, τι κάνεις εκεί; Τρελλάθηκες;
- Όχι, βρε παιδιά μα, μου πέρασε ιδέα πως ήμουν ψάρι!

170. – Ο ΧΟΤΖΑΣ ΓΕΡΟΣ

Πέρασαν καιροί και ζαμάνια. Του Χρόνου το σκληρό φτερό επέρασε απάνω κι' απ' το Χότζα, όπως απάνω από κάθε τι που έζησε σε τούτον το κόσμο, και του άφησε τα μοιραία του σημάδια. Ο Χάρος, ο καταστροφέας των Τέρψεων, και των Συναναστροφών ο Διαλυτής, τούχε πάρη πολλούς από τους δικούς του, κι' άλλους, τους είχε πετάξει μακριά του των Περιστάσεων η Σβούρα.

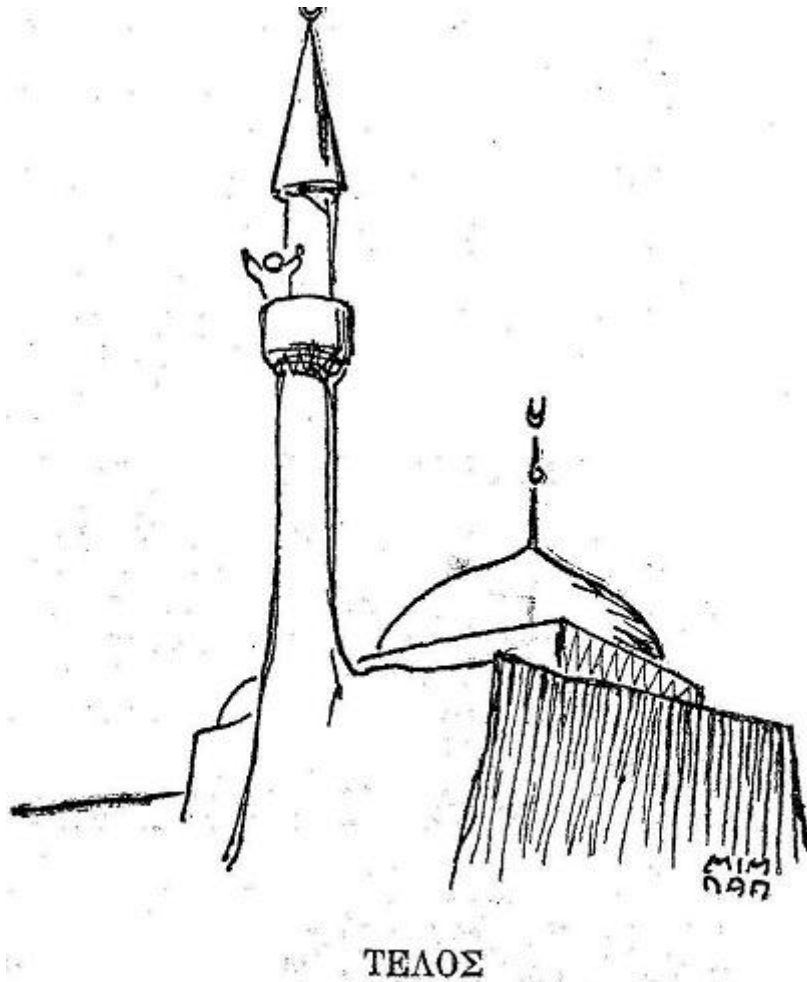
Έτσι, μονάχος κι' έρημος, καμπουριασμένος κι' ασπρομάλλης, ογδοντάρης πια, καθόταν, μια μέρα, ο Χότζας στη πόρτα του γέρικου σπιτιού του, φέρνοντας στο νου του παληές δόξες όταν, ένας άλλος γέρος, παληός του φίλος, πέρασε απ' έξω.

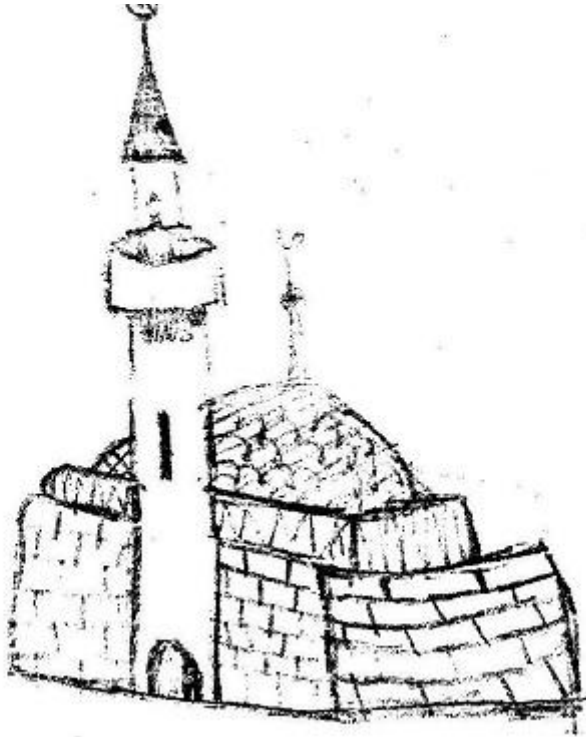
Γνωρίστηκαν, αγκαλιάστηκαν και φιλήθηκαν κι' ύστερα ο φίλος τούπε :

- Πόσο χρόνων είσαι τώρα, Χότζα;
- Δόξα τω Θεώ είμαι καλά στην υγεία! απάντησε ο Χότζας.
- Πώς είναι η κατάστασί σου; Καλά τα περνάς;
- Δόξα τω Θεώ, δε χρωστώ σε κανέναν!
- Έχεις καμμιά έγνοια να σου ταραξή το πνεύμα;
- Δόξα τω Θεώ, δεν έχω μικρά παιδιά!

- Έχεις εχθρούς;
- Δόξα τω Θεώ δεν έχω στενούς συγγενείς! είπε ο Χότζας.

Κι' αυτά ήσαν τα τελευταία σοφά του λόγια.

---

1) Στις «Χίλιες και Μια Νύχτες» (335η νύκτα) προσιτίθεται ότι ο αφέντης της σκλάβας φώναζε αμέσως του πατέρα του νέου, του Καδή, τους μάρτυρες που ορίζει ο νόμος, κ' έκανε επίσημο έγγραφο πως απέδιδε την ελευθερία στη σκλάβα του, και την πάντρεψε με το παλληκαράκι: Το ίδιο βράδυ, γέννηκαν οι γάμοι με μεγάλη πολυτέλεια, με άφθονα φαγιά, με μουσική και γλέντι, όπου, φυσικά, ο δάσκαλος ήταν ένας από τους πρώτους που έλαβε μέρος.↵

2) Σύμφωνα με μιαν άλλη έκδοσι, ο Χότζας υποστηρίζει ότι «τα παληά φεγγάρια τρίβονται και γίνονται άστρα!»↵

3) Στις «Χίλιες και Μια Νύχτες» (38η Νύχτα), ο «Απλοϊκός» λέει στο γάιδαρο: «Ου! Να χαθής, να χαθής! Πάλι μωρέ πήγες και μέθους και χτύπησες τη μάννα σου; Α! Μα το Θεό, δε θα σε αγοράσω πια!» Και τον άφησε κ' έφυγε.↵

4) Στην Ανατολή, η γυναίκα έχει αυτό το πλεονέκτημα, που δεν τώχει η αδελφή της της Δύσεως: μπορεί ν' αφήνη το σπίτι του πατέρα της ή του ανδρός της, δίχως να ζητά την άδειά του, και να πηγαίνη σε μια

επίσκεψι οκτώ ή δέκα ημερών στο σπίτι μιας φιλενάδας. Φυσικά, πάντα υποτίθεται δεν πάει να συναντήσει κανέναν ερωμένο.☞

5) Οι Ανατολίτες συγγραφείς, και ιδίως οι Αιγύπτιοι και οι Σύριοι, δεν κατορθώνουν ν' αποφύγουν τη χαρακτηριστική αυτήν απρέπεια, που, όταν διαβάζεται σε μια συναναστροφή, πάντοτε ακολουθείται από παταγώδη γέλια. Ακόμα και σε σοβαρούς συγγραφείς, ακόμα και σ' αυτόν του Αλ-Χαρίρι, που είχε ο κοσμώτερος και ο λεπτότερος απ' όλους τους Άραβες συγγραφείς και ποιητές, συναντούμε αυτήν την ακοσμία. Όσο για την πράξι, αυτήν καθ' εαυτήν, είχε τόσο συνηθισμένη, στην Αίγυπτο, τουλάχιστον, ώστε μπορείτε να την ακούσετε κάθε στιγμή στους δρόμους, να δίνεται γι' απάντησι σ' έναν που διατυπώνει παράλογες αξιώσεις, ή κάνει παλληκαρισμούς, ή λέει βλακείες. Και είχε τόσο συχνή η χρήση της χλευαστικής αυτής απαντήσεως, ώστε πολλές φορές εκείνος που θέλει να την δώσει, αν δεν την έχει έτοιμη από το φυσικό της δρόμο, την κάνει τεχνητή, με τα χείλη και τη γλώσσα. Πολλές φορές έτυχε να την ακούσω σε συναναστροφές σοβαρών ανθρώπων, όταν κάποιος απ' αυτούς τύχαινε να ξαστομίση καμιά τερατολογία, κ' ένα βράδυ, παρακολουθώντας την παράστασι σ' ένα αράπικο λαϊκό θέατρο της Αλεξανδρείας, παραστάθηκα στην αποδοκιμασία ενός ηθοποιού με μια τέτοιαν αθρόα φυσική και τεχνητή έκρηξι, που ντράνταξε και φλόμωσε όλην τη σάλα. Διαβάζοντας κάποτε τον Ηρόδοτο, παρατήρησα με έκπληξι ότι η χρήση της υβριστικής αυτής απαντήσεως ήταν γνωστή από τους αρχαιστάτους χρόνους στους Αιγυπτίους. Πράγματι ο Ηρόδοτος γράφοντας το ιστορικό της αποστασίας του Αμάσιος κατά του Ασπρία του Ψαμμίου, και πώς αυτός έστειλε το στρατηγό Πατάρβημι με την εντολή να του φέρη του Άμασι ζωντανό (Βιβλ. Β' 192) λέγει: *«Ὡς δε αλικάμενος ο Πατάρβημις τον Άμασιν εκάλεσε, ο Άμασις (έτυχε γαρ επ' ίππου κατήμενος) επαείρας απεματάισε, και τούτο μιν εκέλευε Απρίη απαγειν.»* (Κι' άμα έφθασε ο Πατάρβημις, κάλεσε τον Άμασι να τον ακολουθήση. Ο Άμασις (που έτυχε εκείνην την στιγμή νάνε καβάλλα στο άλογο), ανασηκώθηκε κι' άφησε μια πορδή, λέγοντας – στον Πατάρβημι – να την πάρη και να την πάη στον Απρία).☞

6) Το επεισόδιο αυτό αναφέρεται, με κάποιες παραλλαγές και στην ποιητική συλλογή «Το Περιβόλι της Αγάπης» Αγνώστου Άραβος ποιητού (Ιδε Ελληνικήν μετάφρασιν Κ. Τρικογλίδη. Έκδοσις Γ. Βασιλείου, 1916. Σελ. 24).☞

7) Σερμπέτι γινόμενο με καντιοζάχαρη, σταφίδες, κουκουνάρια, μυγδαλόψυχα, και πάγο. Παίρνεται, τις θερμές ημέρες, γι' αναψυκτικό.☞

8) Δηλαδή του εύχεται όταν θα πεθάνη να τον δεχθή ο Θεός στον Παράδεισο, για να χαρή όλες τις απολαύσεις και τις ηδονές που περιμένουν εκεί κάθε αληθινό Πιστό. Μια από τις απολαύσεις αυτές είναι και η συντροφιά και οι διασκεδάσεις με τα Ουρί του Παραδείσου, θηλυκά πλάσματα με καλλονή που κανένας ανθρωπίνος νους δεν μπορεί να τη φαντασθή. Σύμφωνα με το Κοράνι (Κεφ. 56) κάθε καλός Μουσουλμάνος έχει «δικό του, κατάδικό του» ένα χαρέμι από 72 τέτοια Ουρί, και μπορεί αν θέλη να ζητήσει από τον Κύριο την άδεια να κρατήσει κοντά του και μια από τις γυναίκες που είχε στη γη. [↵](#)

9) Μέτρον βάρους: δέκατον του κοιλού. Κυρίως χρησιμοποιείται για την καταμέτρηση των δημητριακών. [↵](#)

10) Αραβική παροιμία. [↵](#)

11) Με το επεισόδιο αυτό αρχίζει μια μακρά ιστορία στις «Χίλιες και Μια Νύχτες». [↵](#)

12) Γι' αυτό το «μαχρ» έγραψα στον Α', τόμο της Χαλιμάς (Σελ. 347 2ημ. 53). Ένας μουσουλμανικός γάμος δεν είναι έγκυρος αν δεν ορίση με συμβόλαιο ο γαμπρός το χρηματικό ποσό που θα δώσει στον πατέρα ή στον κηδεμόνα της κόρης που παίρνει. Του ποσού αυτού, που λέγεται «μαχρ», ο γαμπρός είναι υποχρεωμένος να δώσει το μισό, πριν γίνη ο γάμος, και το άλλο μισό όταν πεθάνη (από την περιουσία του) ή όταν διώξη τη γυναίκα του. Αν όμως η γυναίκα χωρίση μόνη της του άνδρα της, τότε δεν έχει κανένα δικαίωμα να ζητήσει το υπόλοιπο του «μαχρ». Τώρα, το τελευταίο αυτό άρθρο του Νόμου παρέχει πολλές φορές ατούς άνδρες έδαφος για να παραβούν με διάφορες κατεργαριές την υποχρέωσή τους. Αν, παραδείγματος χάριν, ένας Μουσουλμάνος βαρέθηκε τη γυναίκα του, και θέλει να τη διώξη, χωρίς όμως να πληρώση και το συμφωνημένο ποσό, κατορθώνει με πολλά πανούργα μέσα και βασανιστικά ακόμα, να κάνη τη γυναίκα του ν' απαυδήση απ' αυτόν και να ζητήσει μόνη της το διαζύγιο. Γνώρισα τέτοιους πολλούς, στην Αίγυπτο, και μεταξύ αυτών κ' έναν υπηρέτη μου. Βαριετισμένος από τις εξωφρενικές σκηνές ζηλοτυπίας της γυναίκας του (έφθανε στο σημείο και μέσα στο γραφείο μου νάρχεται και να του κάνη σκηνές) και έχοντας στο μάτι κάποιαν άλλη, κατώρθωσε ν' απαλλαχθή απ' αυτήν, και συγχρόνως κι' από το «μαχρ» μ' έναν πολύ έξυπνον τρόπο. Προσποιήθηκε ότι υπέστη κάποιον ακρωτηριασμό, που τον εμπόδιζε για όλη του τη ζωή να εκτελή τα συζυγικά του καθήκοντα, και έπαιξε τόσο καλά τον ρόλον αυτόν, ώστε η γυναίκα, μ' όλη την αγάπη που τούχε, αφού είδε πια κι' απώδε ότι «δ ε ν ε ί χ ε π ι α τ ι π ο τ α ν α ε λ π ι ζ η α π' α υ τ ό ν» (είνε λόγια της ίδιας), γύρισε μετά οκτώ μέρες στους γονείς της, και όλοι μαζί πήγαν στον Καδή και πήρε το διαζύγιο. Οι

λεπτομέρειες αυτής της ιστορίας είναι υπερβολικά νόστιμες και ξεκαρδιστικές, αλλά θα χρειαζόταν η πέννα ενός Βοκκακίου ή ενός Καζανόβα για να τις περιγράψει.↵

13) «Ω Δείνα!» Οι αραβόφωνες λαοί συχνότατα μεταχειρίζονται τη φράση αυτή στους διάλογους των, ακόμα κι' όταν εκείνος που μιλεί γνωρίζει το όνομα εκείνου προς τον όποιον απευθύνεται. Μπορεί ν' αντιστοιχίσει με τη δική μας: «Βρε συ, πώς σε λένε! . . .» που μεταχειριζόμαστε και μεις συχνά στους διαλόγους μας.↵

14) Είναι χαρακτηριστική η συνήθεια αυτή των Αράβων και Περσών ιστοριογράφων να ζωγραφίζουν τις ασελγείς ηρωίδες των γυναικείων απάραμιλλης ωμορφιάς, και πεσμένες σε ακόλαστο έρωτα με τους πιο σιχαμερούς και τερατόμορφους άνδρες, ίσως, για να δώσουν, με την αντίθεσι ζωηρότερον τόνο στο βδελυρόν της πράξεως.↵

15) Σε μια άλλη αραβική διήγησι, αγνώστου συγγραφέως (10 ή 11 αιώνας) με παρόμοιο θέμα, προστίθεται το ακόλουθο συμπέρασμα:↵

16) Ο καθαρμός επιβάλλεται αυστηρά στο Μουσουλμάνο προ της προσευχής, και είναι γι' αυτόν ιεροτελεστία. Πριν από κάθε προσευχή που θα κάνει ο Μουσουλμάνος οφείλει να κάνει κατά σειρά τ' ακόλουθα: να κενώσει, να πλύνει τα οπίσθιά του, τα πόδια του ως τα γόνατα, τα χέρια του ως τους αγκώνες, το λαιμό του, το σβέρκο του, το μέτωπό του, όλο το πρόσωπό του και τ' αφτιά του, και να καθαρίσει το στόμα του και τη μύτη του με πολλά νερά, και τα δόντια του με οδοντογλυφίδα. Τότε είναι καθαρός και ικανός ν' απευθύνει τον Κύριον. Μα, απ' αυτήν την στιγμή ως που θα καθήσει στο Χαλί της Προσευχής, δεν πρέπει να ουρήσει, ν' αφήσει να του φύγουν αέρια, να βλασφημήσει, να αισχρολογήσει, να πλησιάσει γυναίκα, να επιθυμήσει γυναίκα, να ρίξει με λαγνεία τις ματιές του σε μια γυναίκα, ν' αγγίσει το χέρι γυναικός ή το φόρεμά της, να τον αγγίσει η μύτη σκύλου, που θεωρείται ζώο ακάθαρμο από τους Μουσουλμάνους, στους Χαναφίτες, μάλιστα, (μια από τις τέσσερις μουσουλμανικές αιρέσεις και η πιο αυστηρή στους τύπους) δεν πρέπει ούτε η σκιά της γυναίκας ή του σκύλου να τον αγγίσει. Αν συμβή τίποτε απ' όλα αυτά, ο Καθαρός θεωρείται σα να μην έγινε και ο Πιστός οφείλει να κάνει νέο Καθαρό απ' την αρχή, πριν προσευχηθή. Στην ιστορία τούτη, με τη φράση που λέει ο Χότζας στο ποτάμι, είναι φανερό ότι θέλει να του πη πώς αν εννοεί να πλερωθή με το παπούτσι για την υποχρέωσι που τούκανε να του δανείσει τα νερά του για να καθαρισθή, αυτός δεν είναι διατεθειμένος σε τέτοια θυσία, και, ιδού, μουνταρεύεται πάλι, και δεν του χρωστά τίποτα. Ας του δώσει πίσω το παπούτσι του, και υπάρχουν κι' άλλου νερά να του κάνουν την ευκολία να καθαρισθή . . . ↵

17) Μια παρόμοια σχεδόν ιστορία υπάρχει και στις «Χίλιες και Μια Νύχτες». Μα, εκεί ο κλεμμένος είναι ένας πλούσιοςπραμματευτής, που είναι κλέφτης, αφού μεταμφιέστηκε κ' έγινε ίδιος σαν κι αυτόν, κι απάτησε έτσι το νυκτοφύλακα, σήκωσε μ' όλη την άνεσίν του το μαγαζί του, το φόρτωσε στις γκαμήλες κ' έφυγε. Ύστερα από πολλούς έξυπνους «ντετεκτιβικούς» συνδυασμούς, που θα τους ζήλευε κι αυτός ο Σέρλοκ Χολμς, ο έμπορος κατορθώνει να ανακαλύψει το κρησφύγετο του κλέφτη. Το ανοίγει με αντικλείδι, σε μια στιγμή που λείπει ο κλέφτης, φορτώνει τα πράγματά του, στις γκαμήλες, και φεύγει. Παίρνει μαζί του και το μανδύα του κλέφτη. Ο κλέφτης γυρίζοντας και βλέποντας πως τον έκλεψαν, ακολουθεί τα ίχνη του «κλέφτη» οργισμένος και με την απόφαση να του πιη το αίμα.» Τον προφτάνει, αλλά βλέπει πως είναι ο ιδιοκτήτης των πραγμάτων που έκλεψε. Κόβεται τότε μονομιάς η φόρα του, και περιορίζεται μονάχα να ζητήσει το μανδύα του. «Α! Δικός σου ήτανε;» του λέγει ο έμπορος, «πάρ' τον, καλέ μου άνθρωπε, και συμπάθα με!»[↵](#)

18) Στην ιστορία τούτη ηκολούθησα το κείμενο των «Χιλίων και Μιας Νυχτών (295η και 296η νύχτα) όπου περιγράφεται πιο διεξοδικά παρά στο βιβλίο του Χότζα. Εκεί την αφηγείται ένας κάποιος Αλής, ο Πέρσης, «που ήξερε πλήθος νόστιμες ή ευτράπελες ιστορίες, που ξελάφρωναν την καρδιά από κάθε λύπη και σκορπούσαν κάθε έγνοια απ' το μυαλό, στο Χαλίφη Χαρούν-ερ-Ρασσίντ, ένα βράδυ που ήταν βαρύθυμος και δεν τον έπανε ύπνος, κ' επιθυμούσε να καταπραΰνη το ταραγμένο του πνεύμα και να κάνει το στήθος του να φουσκώσει από ευθυμία». Πράγματι, πριν ακόμα τελειώσει η Ιστορία, ο Χαλίφης έπεσε ανάσκελα, πίσω στο θρόνο του και σπαρτάρησε απ' το γέλιο, κ' έδωσε στον Αλή τον Πέρση, το συνηθισμένο βασιλικό δώρο. Κυρίως ο Αλής σατυρίζει εδώ τους Κούρδους που είναι ξακουστοί ψεύτες και τερατολόγοι. Μα, όπως είδαμε, ο Αλής (ο Χότζας), ξεπέρασε τον Κούρδο αντιδικό του σ' ένα αγώνισμα, τερατολογίας και έκανε του Καδή να χάσει τα πασχάλια του.[↵](#)

19) Κάμηλος, η Δρομάς. Το πιο γρήγορο άλογο, δεν μπορεί να παραβγή, στο τρέξιμο, μ' αυτό το ζώο. Περνά τις ερήμους με καταπληκτική ταχύτητα και είναι ζώο μεγάλης αντοχής και ικανό να μείνει πολλές ημέρες δίχως τροφή και νερό. Αλλά συγχρόνως είναι και το πιο λεπτό ζώο. Μπορεί ξαφνικά, δίχως καμιά φανερή αιτία, να σωριαστή χάμου και να ξεψυχήση, αφήνοντας τον αναβάτη του σύξυλο στην καρδιά της ερήμου. Μια σύντομη περιγραφή αυτού του ζώου δίνει ο Πιερ Μπενουά στην «Ατλαντίδα» (έκδοσις Βασιλείου σελ. 265).[↵](#)

20) Πολλοί Άραβες και Πέρσαι ποιηταί και διηγηματογράφοι έγραψαν ο καθένας με το δικό του τρόπο αυτήν την ιστορία μα, κανείς, ίσως, πιο νόστιμα και με περισσότερο χιούμορ, όσο ο Γιάμι, ο Πέρσης ποιητής. Μα, ενώ οι άλλοι βάζουν για ήρωα της φάρσας έναν Τούρκο, ο Γιάμι μας παρουσιάζει αντί αυτού έναν Κούρδο. Όπως γράφω στον Πρόλογο, οι Πέρσαι που έχουν πνεύμα λεπτό και σκωπτικό, ευχαριστούνται να κάνουν τους Τούρκους ήρωας τέτοιων κωμικών επεισοδίων. Αλλά, ο Γιάμι, που απολάβαινε την εύνοια πολλών Τούρκων πριγκήπων, το απέφυγε από λεπτότητα, για να μην τους δυσαρεστήσει.↵

21) Ντουχούλ: έμπασμα. Η ώρα που ο γαμπρός συνοδεύεται με τραγούδια ως στην πόρτα του νυφικού θαλάμου, κ' εκεί αφήνεται για νάμπη μέσα, όπου τον προσμένει η νύφη.↵

22) Την ιστορία αυτή την άκουσα από ένα Φελάχο, στην Αίγυπτο, ως εξής:

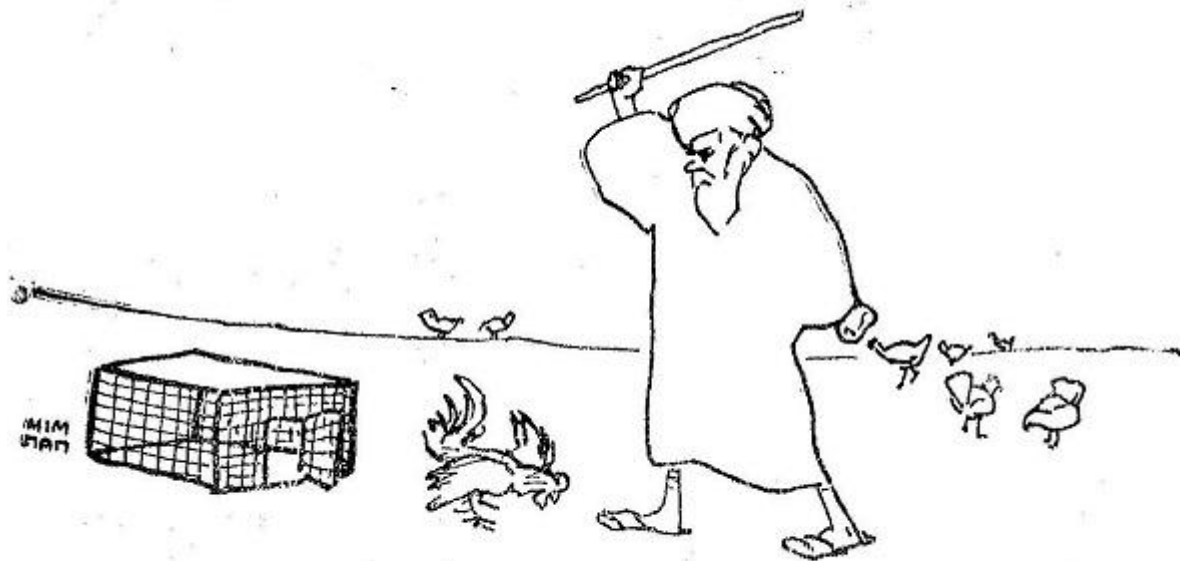
«Ένα απόγεμα, ο Γκόχας παρατήρησε από το χαγιάτι του σπιτιού του τις κόττες του που είχαν μπη μέσα στον κήπο και τοιμπούσαν το μαντανό του και τα βλαστάρια των άλλων ζαρζαβατικών του.

»Θύμωσε και είπε στον πετεινό που καθόταν αμέριμος, λίγο πιο πέρα απ' αυτόν, στην άκρη τον χαγιατιού:

» — Βρε συ, κατέβα και μάζεψε τις γυναίκες σου!

Μα, ο πετεινός δεν κουνήθηκε απ' τη θέση του. Έξω φρενών, τότε, ο Γκόχας φώναξε:

» — Βρε, κερ . . . . . , όταν θέλεις να κάνης το κέφι σου πας και τις βρίσκεις, κι' όταν σε προστάζει ο αφέντης σου κάνεις πως δεν τις ξέρεις; Καλά, λοιπόν, αν δε στις σφάξω όλες και σε κάνω χήρο, να μη με λένε Γκόχα!↵

— εἰ ἂν δὲ σὲ κάνω γῆρο, νὰ μὴ μὲ λένε Γκόχα!...

End of Project Gutenberg's Nasr-en-din Hotza Funny Stories, by
Various

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK NASR-EN-DIN HOTZA FUNNY
STORIES ***

***** This file should be named 40123-h.htm or 40123-h.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/4/0/1/2/40123/>

Produced by Sophia Canoni. Thanks to George Canonis for
his major work in proofreading.

Updated editions will replace the previous one--the old editions
will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no
one owns a United States copyright in these works, so the Foundation
(and you!) can copy and distribute it in the United States without
permission and without paying copyright royalties. Special rules,

set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the

terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in

a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted

with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing

access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further

opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project

Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at www.gutenberg.org/contact

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations

(\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt

status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

www.gutenberg.org

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

Το schooltime.gr ξεκίνησε να λειτουργεί τον Νοέμβριο του 2011 ως χώρος συλλογής και διάθεσης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού με ελεύθερη διανομή. Σήμερα, αποτελεί έναν διαδικτυακό πολυχώρο εκπαιδευτικής - πολιτισμικής θεματολογίας, αλλά και κοινωνικού προβληματισμού, που παρέχει στους επισκέπτες του ελεύθερη πρόσβαση σε περισσότερους από 700 τίτλους ψηφιακών βιβλίων, αρχείων και εκπαιδευτικών βοηθημάτων.

Τον Απρίλιο του 2013 ιδρύθηκαν οι [«Εκδόσεις schooltime.gr»](#) με σχέδιο δράσης την έκδοση ψηφιακών βιβλίων ελεύθερης και δωρεάν διαμοίρασης.

schooltime.gr